gemeente tytsjerksteradiel

JAARSTUKKEN 2022

TYTSJERKSTERADIEL

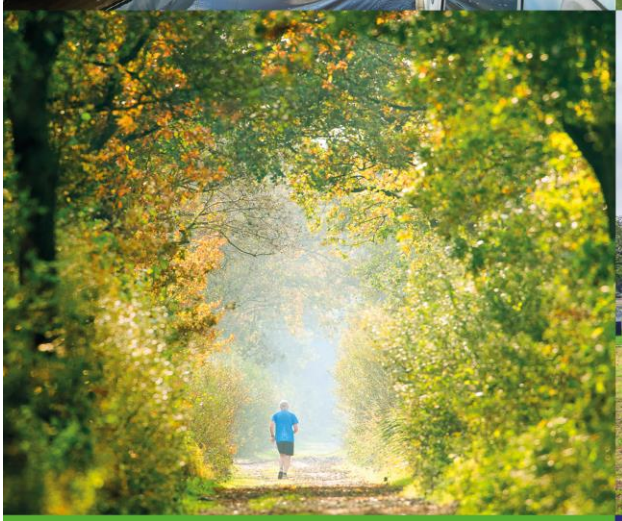

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave ... 3
1.1 Ynlieding ... 5
1.2 Leeswijzer ... 6
1.3 2022 IN VOGELVLUCHT ... 8
2 BESLUITVORMING ... 25
3.1 Programma's ... 26
Bestuur en ondersteuning ... 26
Veiligheid ... 36
Verkeer, vervoer en waterstaat ... 42
Economie ... 54
Onderwijs ... 61
Sport, cultuur en recreatie ... 67
Sociaal domein ... 77
Volksgezondheid en milieu ... 98
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening ... 110
Overhead ... 117
3.2 Paragrafen ... 130
A – Lokale heffingen ... 130
B – Weerstandsvermogen en risicobeheersing ... 137
C – Onderhoud kapitaalgoederen ... 147
D – Financiering ... 149
E – Bedrijfsvoering ... 153
F – Verbonden partijen ... 158
G – Grondbeleid ... 172
H – Wet Open Overheid ... 178
4.1 Balans ... 181
4.2 Baten en lasten ... 185
4.3 Grondslagen financiële verslaglegging ... 188
4.4 Toelichting balans ... 192
4.5 Toelichting baten en lasten ... 211
4.6 Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT) ... 214
4.7 Single Information Single Audit ... 216
4.8 Controleverklaring accountant ... 217

1.1 Ynlieding

Foar jo leit de jierrekken 2022. Dit is de earste jierrekken fan it kolleezje dat yn 2022 ynstallearre is. Wy lizze hjirmei ferantwurding ôf oan de gemeenteried oer it belied fan 2022 en de finansjele effekten dêrfan. We sjogge in posityf resultaat en in oprinnende algemiene reserve. Sûn finansjeel belied kinne je stelle en dochs meie wy net blyn wêze wat der yn 2026/27 yn finansjeel opsicht op ús ôfkomt. Benammen as it giet oer de giga-opjeften wêr't wy yn dit lân foar stean, ûntbrekt it ús oan lanlike hânfetten en fyzje en strukturele middels om dat lange termyn perspektyf goed troch te kommen.

Yn 2022 is der in nije ried keazen. Yn in bysûnder proses fan goede petearen is der in breed programma fan de ried en parallel in kolleezje programma opsteld. Simpelwei fanwegen de tiid binne dat twa spoaren wurden. As totaal bestjoer fan de gemeente binne wy no dwaande om fan út dy opskreaune ambysjes de wichtichste punten yn de tiid te setten en op jild. By de kadernota komme wy dêr op werom.

Je soene it hast ferjitte, mar ek yn 2022 hiene wy noch mei COVID19 te krijen. Yn juny rûnen de besmettingen wer op, mar wiene ekstra maatregels lokkich net mear nedich.

It ôfrûne jier stie benammen yn it teken fan opfang fan Oekraieners, de húsfêsting fan statushâlders en oare doelgroepen. Der is in put wurk ferset om dat allegearre yn goede banen te lieden en hat fan gefolgen hân dat oare taken lizzen bleaun binne.

Benammen it hege ferrin, de krapte op de arbeidsmerk, it hege syktefersom, de kompleksiteit yn ús wurkmaatskippij om foar twa gemeenten te wurkjen, is yn 2022 hieltyd dúdliker op it kleed kaam. Mei as resultaat dat beide kolleezjes dizze realiteit dield ha mei beide rieden. Der moat wat barre yn de gearwurking en dy diskusje en ferkenning is geande. Selsstannich bliuwe of de lapen gear smite?

Resultaat
Wy konstatearje, dat wy hiel bliid binne dat wy it jier 2022 ôfslute kinne mei in posityf saldo fan € 10.593.000. As kolleezje binne we bliid mei dit resultaat en de ynset fan de minsken yn ús organisaasje. Dat krewearjen is net oan ús foarby gien.

Ta beslút
Yn it earste part fan de jierstikken '2022 in vogelvlucht', geane we yn op de wichtigere ûntjouwings fan it ynsette belied. De ferdjipping hjirop is te finen yn de ferskate programma's fan it jierferslach. De jierstikken wurde ôfsletten mei in jierrekken mei dêryn opnaam de finansjele ferantwurding fan it fierde belied.

De goede gearwurking mei de accountant hat der foar soarge dat we de stikken op 'e tiid oan jo foarlizze kinne mei opnij in goedkarrende, skjinne ferklearring. Dêr binne we wiis mei en grutsk op.

It kolleezje, Burgum, juny 2022

1.2 Leeswijzer

Vooraf

De jaarstukken horen bij de Planning & Control cyclus. In de Meerjarenprogrammabegroting van de gemeente wordt op hoofdlijnen verteld wat de gemeenten willen bereiken en wat dat mag kosten.

De jaarstukken zijn opgesteld volgens de eisen van het Besluit, Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de jaarstukken legt het college van Burgemeester en Wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad. De jaarstukken bestaan uit twee delen: het jaarverslag en de jaarrekening.

JAARVERSLAG

In het jaarverslag staat de verantwoording van het gevoerde beleid en de bedrijfsvoering centraal. Dat gebeurt aan de hand van de W-vragen:

- wat wilden we?
- wat hebben we bereikt?
- wat is (nog) niet gelukt?
- wat heeft het gekost?

JAARREKENING

De jaarrekening is financieel van aard. Hierin wordt verantwoording afgelegd over de financiën van de gemeente.

In deze leeswijzer wordt aangegeven wie welke rol heeft en hoe de indeling van de jaarstukken eruitziet.

Wie doet wat?

Met de wet Dualisering gemeentebestuur is bedoeld om de lokale politiek dichter bij de burger te brengen. Zo wordt bijvoorbeeld door de begroting de transparantie van het bestuur vergroot. In de begroting staan namelijk meetbare resultaten. De burger kan zien waar de lokale bestuurders zich mee bezighouden en welke resultaten er behaald worden.

Door het dualistisch werken hebben de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders andere rollen gekregen: het college regeert en de raad controleert. De raad bepaalt het beleid op hoofdlijnen en neemt de belangrijkste beslissingen. Het college bestuurt en voert alle besluiten van de gemeenteraad uit. In schema ziet het er als volgt uit:

raad		college	
kaderstellen	wat willen we, wat mag het kosten	**besturen**	wat gaan we doen
controleren	wat bereikten we, wat kostte het	**verantwoorden**	wat hebben we gedaan

Om slagvaardig te kunnen handelen heeft het college bevoegdheden gekregen om zelfstandig te handelen *mits het binnen het beleids- en financiële kader* past dat de raad heeft vastgesteld. De bedrijfsvoering is bijvoorbeeld een bevoegdheid van het college.

Opbouw van de jaarstukken

In de inhoudsopgave staan de verschillende hoofdstukken. Deze zijn als volgt.

2022 in Vogelvlucht

Voorafgaande aan de eigenlijke jaarstukken worden de belangrijkste financiële ontwikkelingen getoond. Direct daarna worden de belangrijkste opgaven en het beleidsinhoudelijke en financiële resultaat in 2022 benoemd.

JAARVERSLAG

Het jaarverslag is verdeeld in programma's en paragrafen zoals die ook voorkomen in de Programmabegroting.

De programma's bestaan uit een aantal vaste onderdelen:

- Inhoudelijk, met daarin een korte beschrijving van het programma
- Financieel, de resultaten per programma inclusief een analyse.
- Beleidsindicatoren die verplicht zijn op grond van de BBV. Deze informatie is afkomstig uit Waarstaatjegemeente.nl.

De paragrafen zijn in feite een dwarsdoorsnede uit de programma's. Paragrafen zijn verplicht.

JAARREKENING

De jaarrekening is grofweg verdeeld in Balans en Baten en Lasten. Verder vindt u in dit onderdeel de Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT) en de Controleverklaring van de accountant.

1.3 2022 IN VOGELVLUCHT

Om te beginnen

Tytsjerksteradiel is een middelgrote gemeente met veel groen en water. Veel werk wordt gedaan vanuit het gemeentehuis in Burgum. Maar we gebruiken ook enkele locaties voor de buitendienst, zoals bijvoorbeeld de afvalinzameling en het beheer van het openbaar groen. We zijn een groene gemeente, met aandacht voor mens en milieu. Daar zetten we ons elke dag weer met hart en ziel voor in.

Veel taken worden voor ons uitgevoerd door de Werkmaatschappij 8KTD. Voor de uitvoering van deze taken verstrekt de gemeenten een bijdrage aan de Werkmaatschappij 8KTD. De Werkmaatschappij heeft een eigen begroting en legt zelfstandig verantwoording af.

In dit verslag geven we op hoofdlijnen aan wat we gedaan hebben en wat dat gekost heeft. Wij zijn ons ervan bewust dat we met gemeenschapsgeld werken en we willen daar ook transparant in zijn. En dus leggen we met plezier verantwoording af over wat de gemeente Tytsjerksteradiel in 2022 heeft gedaan en wat het heeft gekost.

PROGRAMMA'S EN TAAKVELDEN

De begroting van onze gemeente is verdeeld in programma's en daaronder liggende taakvelden. De indeling in programma's en taakvelden is verplicht gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

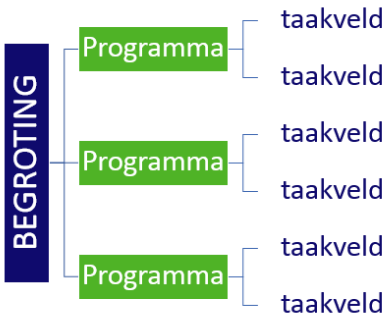

In de programma's vertellen we wat we willen bereiken en wat dat mag kosten. In de jaarstukken leggen we uit wat we hebben bereikt en wat het gekost heeft. Maar we vertellen ook wat (nog) niet gelukt is.

De begroting en het jaarverslag zijn op dezelfde manier ingedeeld. Dit vergroot het inzicht.

Op de volgende pagina ziet u in één oogopslag:

- wat hadden we begroot
- wat hebben we werkelijk uitgegeven

We hebben de **uitgaven** verdeeld in drie aandachtsgebieden:

- Wonen en werken
- Samenleving
- Bestuur en dienstverlening

De **inkomsten** zijn verdeeld in

- wat we van het Rijk ontvangen
- alle overige inkomsten uit lokale heffingen en andere inkomstenbronnen

JAARREKENING 2022 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze jaarrekening geeft u in één oogopslag informatie over de inkomsten en uitgaven in 2022 van de gemeente Tytsjerksteradiel (bedragen x € 1.000).

	begroot	werkelijk	verschil
UITGAVEN	**102.219**	**97.250**	**4.968**
Wonen en werken	9.923	9.590	333
Economie	865	1.160	- 296
Verkeer, vervoer en waterstaat	4.728	4.928	- 200
Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	4.331	3.502	829
Samenleving	71.832	66.486	5.345
Onderwijs	4.930	5.094	- 164
Sociaal domein	43.039	40.629	2.410
Sport, cultuur en recreatie	7.766	7.803	- 37
Veiligheid	7.041	4.444	2.597
Volksgezondheid en milieu	9.056	8.516	540
Bestuur en dienstverlening	20.464	21.174	- 710
Bestuur en ondersteuning	20.464	21.174	- 710
Per inwoner (in hele euro's) *	3.165	3.011	154
INKOMSTEN	**107.531**	**107.843**	**312**
Ontvangen wij van het rijk	65.386	65.364	- 22
Lokale heffingen en overige inkomstenbronnen	42.145	42.479	334
Per inwoner (in hele euro's) *	107.531	3.339	10
RESULTAAT	**5.312**	**10.593**	**5.280**
Per inwoner (in hele euro's) *	164	328	164

* inwoneraantal per 01.01.2022

BALANS

De balans is het overzicht van alle bezittingen en schulden op een bepaald moment. Deze momentopname laat zien hoe de organisatie er financieel voor staat. De balans bestaat uit twee delen.

De twee zijdes van de Balans

Op de linkerkant van de balans zijn de bezittingen te vinden. Aan de rechterkant van de balans staan de schulden. Het verschil tussen bezittingen en schulden is het eigen vermogen.

De balans is in evenwicht

De balans laat zien hoe de bezittingen (de linkerkant) worden gefinancierd (de rechterkant). Een belangrijk kenmerk van de balans is dus dat de twee zijdes van de balans altijd aan elkaar gelijk zijn, vandaar de naam.

Balans per 31 december 2022 (x € 1.000)

BEZITTINGEN	2022	2021
Bezittingen	56.723	59.924
Voorraden, geld en vorderingen	27.533	16.351
TOTAAL	**84.256**	**76.275**

SCHULDEN	2022	2021
Eigen vermogen	41.405	32.889
Schulden	42.851	43.386
TOTAAL	**84.256**	**76.275**

Wat hebben we ervoor gedaan?

De jaarrekening 2022 sluit af met een voordelig saldo van € 10.593.000. Bij de begroting na wijziging (december 2022) gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 5.312.000. Het verschil van € 5.281.000 is in hoofdlijnen als volgt.
Dit overschot ten opzichte van de begroting wordt grotendeels veroorzaakt door voordeel op de opvang van Oekraïners (€ 2,0 miljoen) en winstnemingen grondbedrijf (€ 0,7 miljoen).

Ontwikkeling saldo jaarrekening 2022	Bedrag	
Stand begroting 2022 na wijzigingen		**5.312.000**
Ontwikkeling jaarrekening reguliere bedrijfsvoering		
Hogere bijdrage aan WM8KTD	-92.000	
Vrijval reservering kapitaallasten	250.000	
Voorziening spaarverlof	424.000	
Hogere kosten onderhoud voetpaden, fietspaden en wegen	-215.000	
Minder doorbelaste uren gebouwenbeheer mbt vluchtelingen O	-71.000	
Extra dotatie aan voorziening onderhoud gebouwen buitendiens	-101.000	
Hogere opbrengst toeristenbelasting	122.000	
Meerkosten Jobinder 2022	-32.000	
Hogere kosten onderwijs	-38.000	
Hogere onderhouds- en energiekosten sportaccommodaties	-243.000	
Afrekening 40 Med paed	40.000	
Lagere onderhoudskosten groen	94.000	
Regelingen toeslagenproblematiek	123.000	
Beschermd Wonen	563.000	
Maatwerkvoorziening Wmo	646.000	
Maatwerkvoorzieningen Jeugd	394.000	
Minimabeleid	-356.000	
Hoofdlijnen akkoord GGZ	115.000	
Lagere bijdrage FUMO	90.000	
Lagere uitgaven gezondheidsbeleid	46.000	
Lagere kosten Afvalinzameling	93.000	
Diverse ontwikkelingen	-517.000	
		1.335.000
Ontwikkelingen jaarrekening incidenteel / bijzonder		
Algemene uitkering oude jaren	-22.000	
Verrekening kostprijsverhogende btw 2019 t/m 2021	65.000	
Vrijval niet gebruikte taakmutaties	164.000	
Vrijval reservering opschalingskorting	455.000	
Klimaatmiddelen	234.000	
Doorbelaste uren mbt vluchtelingen Oekraïne	214.000	
Oekraïnegelden	1.799.000	
Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	171.000	
Winst bouwgrond bedrijventerreinen c.a.	433.000	
Winst bouwgrond woningbouw	143.000	
Vijval voorziening afgewikkelde complexen	109.000	
Haalbaarheidsonderzoek scholen	60.000	
Afrekening Jobinder 2021	27.000	
SPUK bijdrage zwembaden i.v.m. Corona	133.000	
SPUK bijdrage cultuur i.vm. Corona	36.000	
Vrijval voorziening regenwatersystemen	54.000	
Extra storting voorziening onderhoud gemeentehuis	-129.000	
		3.946.000
Resultaat jaarrekening 2022		**10.593.000**

In de toelichting per cluster hieronder in hoofdlijnen én in de afzonderlijke programma's is een nadere toelichting opgenomen van de belangrijkste afwijkingen van de jaarrekening 2022 ten opzichte van de (bijgestelde) begroting 2022. Dit is bij de verschillende programma's te vinden onder 'Wat heeft het gekost'.

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de kadernota rechtmatigheid zijn bestedingen boven het begrotingsbedrag strikt genomen onrechtmatig.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betrekt bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2022 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's:

- programma 2, 3, 4, 5 en Overhead

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

Het verloop van het saldo van de primitieve begroting 2022 naar het saldo van de begroting na wijzigingen heeft zich in de loop van 2022 als volgt ontwikkeld:

Primitieve begroting	**1.207**
(x € 1.000)	
– begrotingswijzigingen April	-128
– begrotingswijzigingen Juni/Juli	-24
– begrotingswijzigingen Oktober	2.228
– begrotingswijzigingen December	1.865
– begrotingswijzigingen Overig	-12
– begrotingswijzigingen Jaarrekening	175
Begroting na wijziging	**5.312**

Het verloop van de algemene reserve heeft zich in 2022 ten opzichte van de begroting als volgt ontwikkeld:

Verloop algemene reserve jaar 2022	Prognose begroting		Realisatie jaarrekening	
(bedragen in € 1.000)				
Saldo algemene reserve (jaarrekening 2021)		**19.060**		**19.060**
Mutaties in 2022				
Af:				
Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As	-1.188		-	
Regiodeal (raad 25-4-2019)	-263		-263	
Digitalisering admnistratieve processen Buitendienst	-50		-45	
Digitalisering c.a. areaal openbare ruimte	-100		-	
Kosten harmoniseren beleid en optimaliseren processen	-325		-27	
Frictiekosten	-123		-	
Digitaal adm. toezicht naleven regels en vergunningen	-50		-	
Landinrichting Bûtenfjild	-31		-	
Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule	-2		-	
Vastgoed registratie systeem	-25		-	
Bijdrage stikstofproblematiek	-91		-	
Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem	-60		-	
Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	-170		-	
Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem	-7		-	
Bijdrage aan Millenium	-3		-	
Implementatie van waarderen op gebruikersoppervlakte	-3		-1	
Bijdrage aan omgevingswet	-212		-71	
Karakteristieke panden	-35		-	
Verkiezingskosten 2022	-20		-20	
Deelname friese projectenmachine	-13		-13	
Integraal huisvestingsprogramma onderwijs	-60		-	
Bijdrage ontmoetingscentrum Eastermar	-20		-	
Afbouw project Spitkeet	-56		-56	
Kadernota 2022-2025				
Tijdelijke uitbreiding team communicatie	-57		-6	
Continuering fte HRM	-45		-45	
P&C coördinator	-47		-47	
Aanpassing bediening brug Aldtsjerk	-25		-	
Aanjagen toerisme	-45		-12	
Uitbreiding formatie zorgadministratie	-20		-20	
Uitbreiding formatie communicatie	-35		-35	
Gebiedsteams	-250		-250	
Project beurtschip	-144		-144	
Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier	-33		-20	
Formatie stikstof	-40		-20	
Formatie gemeentelijk beleid Milieu	-18		-18	
Uitvoering woningbouwprogrammering	-200		-128	
Omgevingswet	-15		-	
Inkoop WMO en Participatie	-49		-	
		-3.930		**-1.241**
Bij:				
Resultaat na bestemming	2.735		2.735	
Overheveling restant bestemmingsreserve KIK	879		879	
Vrijval diversen Begrotingswijzigingen december	175		175	
		3.789		**3.789**
Stand algemene reserve voor besluit jaarrekening		**18.919**		**21.608**
Besluitvorming jaarstukken 2021:				
Resultaat 2022			10.593	
				10.593
Stand algemene reserve na besluit (stand: 31/12/2022)				**32.201**

Temporisering

Voor de geplande onttrekkingen uit reserves, die niet in 2022 hebben plaatsgevonden, wordt bij de besluitvorming van de jaarrekening aan de raad gevraagd om deze door te schuiven naar 2023. Dit noemen we temporiseren. Hierdoor vallen de benodigde middelen niet vrij en kunnen ze in een volgend jaar worden ingezet. Zo worden bijvoorbeeld de nog benodigde middelen voor gebiedsontwikkelingen Zuid en Midden Centrale As doorgeschoven naar 2023. Dit komt doordat de uitvoering van projecten niet (geheel) volgens planning plaatsvindt in het rekeningjaar, maar in het jaar daarop of later. In dit geval zijn er met de provincie afspraken gemaakt waarbij de cofinanciering van de provincie nog enkele jaren beschikbaar blijft om deze projecten tot uitvoer te brengen. Om de benodigde stortingen uit de reserves in het volgende jaar plaats te laten vinden is een besluit van de raad nodig.

Prog:	Reserve	Onderwerp	Bedrag
(bedragen in € 1.000)			
0	Bijdrage AR	Kosten harmoniseren beleid en optimaliseren processen	298
0	Bijdrage AR	Frictiekosten	123
0	Bijdrage AR	Tijdelijke uitbreiding team communicatie	51
1	Bijdrage AR	Bijdrage aan Millenium	3
2	Bijdrage AR	Digitalisering admnistratieve processen Buitendienst	5
2	Bijdrage AR	Digitalisering c.a. areaal openbare ruimte	100
2	Bijdrage AR	Landinrichting Bûtenfjild	31
2	Bijdrage AR	Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem	60
2	Bijdrage AR	Implementatie van waarderen op gebruikersoppervlakte	2
2	Bijdrage AR	Aanpassing bediening brug Aldtsjerk	25
3	Bijdrage AR	Aanjagen toerisme	33
4	Bijdrage AR	Integraal huisvestingsprogramma onderwijs	60
5	Bijdrage AR	Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule	2
5	Bijdrage AR	Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase	170
5	Bijdrage AR	Bijdrage ontmoetingscentrum Eastermar	20
6	Bijdrage AR	Inkoop WMO en Participatie	49
7	Bijdrage AR	Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem	7
8	Bijdrage AR	Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As	1.188
8	Bijdrage AR	Digitaal adm. toezicht naleven regels en vergunningen	50
8	Bijdrage AR	Vastgoed registratie systeem	25
8	Bijdrage AR	Bijdrage stikstofproblematiek	91
8	Bijdrage AR	Bijdrage aan omgevingswet	141
8	Bijdrage AR	Karakteristieke panden	35
8	Bijdrage AR	Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier	13
8	Bijdrage AR	Formatie stikstof	20
8	Bijdrage AR	Uitvoering woningbouwprogrammering	72
8	Bijdrage AR	Omgevingswet	15
			2.689

Ombuigingen

Vanaf de begroting 2021-2024 is een pakket van ombuigingen meegenomen. Dit was nodig om op termijn een gezond financieel perspectief te bereiken. Deze taakstellingen maken uiteraard ook onderdeel uit van de (meerjaren)begroting 2022.

In de jaarrekening is de stand van zaken met betrekking tot de ombuigingen geactualiseerd. Op de totaal beoogde besparing in 2022 van € 1.036.000 is per saldo € 91.000 minder gerealiseerd dan oorspronkelijk is ingeschat. Daarmee is de ombuiging voor 2022 grotendeels conform planning gerealiseerd.

In de onderstaande tabel een overzicht van de oorspronkelijke taakstelling (zoals geactualiseerd opgenomen in de begroting 2023) inclusief de aanpassingen hierop.

Groen gearceerde regels betekenen dat de ombuiging gerealiseerd is of vervallen.

(bedragen x € 1.000)	nr.	2022	2023	2024	2025	2026
Aanpassing onderhoud beeldkwaliteit heestervakken (LIJN 3 Beheer)	3.06	12	12	12	12	12
		-12	-12	-12	-12	-12
Aanpassing onderhoud boomspiegels (LIJN 3 Beheer)	3.05	24	24	24	24	24
		-24	-24	-24	-24	-24
Aanpassing onderhoud graskanten (LIJN 3 Beheer)	3.04	12	12	12	12	12
		-12	-12	-12	-12	-12
Bedrijfsvoering (LIJN 5 samenwerking)	5.05	-	-	70	70	70
		-	-	-	-	-
Beschermd wonen (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.31	160	160	160	160	160
		-160	-160	-160	-160	-160
Besparing op inzet ondergrondse containers (LIJN 3 Beheer)	3.15	10	10	10	10	10
		-10	-10	-10	-10	-10
Dereguleren kapvergunningen particulier terrein (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.20	-	14	14	14	14
		-	-	-14	-14	-14
Digitaal (administratief) toezicht op naleving van regels en vergunningen (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.23	-	-	62	62	62
		-	-	-	-	-
Finetunen openstelling milieustraat en composteerterrein (LIJN 3 Beheer)	3.11	53	53	53	53	53
		-53	-53	-53	-53	-53
Frictie (LIJN 5 samenwerking)	5.04	-	-	-	-	-
		-	-	-	-	-
Geen serviceverlening vergunningsaanvragen (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.22	-	3	3	3	3
		-	-1	-4	-4	-4
Harmoniseren van beleid en uitvoering, optimaliseren van processen (LIJN 5 samenwerking)	5.01	27	86	270	392	479

		–	–	–	–	–
Heronderzoeken WMO (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.27	150	150	150	150	150
		-150	-150	-150	-150	-150
Huurtarieven sportaccommodaties kostendekkender maken (LIJN 3 Beheer)	3.08	28	28	28	28	28
		-28	-28	-28	-28	-28
Kostendekkende leges Ruimtelijke Ordening (LIJN 4 Inkomsten verhogen)	4.05	98	98	98	98	98
		–	–	–	–	–
Maximaal dereguleren evenementenvergunningen (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.02	–	17	17	17	17
		-22	-33	-33	-33	-33
Onderzoek naar kostendekkendheid leges en tarieven (LIJN 4 Inkomsten verhogen)	4.09	– 4	– 4	– 4	– 4	– 4
		– 4	– 4	– 4	– 4	– 4
Recreatieve haven Eernewoude	2.3 a	–	125	125	125	125
		–	-125	-125	-125	-125
Reductie formatie Gebiedsteams (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.17	–	–	414	414	414
		–	–	–	–	–
Schrappen van de post ‘overig en onvoorzien’ (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.20	26	26	26	26	26
		-26	-26	-26	-26	-26
Stoppen inzameling mest (LIJN 3 Beheer)	3.13	10	10	10	10	10
		-10	-10	-10	-10	-10
Stoppen met niet-wettelijke taken Veiligheid (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.14	–	25	25	25	25
		-13	-25	-25	-25	-25
Taakstellende bezuiniging Ruimtelijke Ordening (LIJN 2 Ruimtelijk Domein)	2.17	–	98	98	98	98
		–	-98	-98	-98	-98
Verhogen opbrengst OZB (LIJN 4 Inkomsten verhogen)	4.01	195	195	195	390	585
		-195	-195	-195	-390	-585

Verlagen budget aanvullend pakket GGD (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.28	34	34	34	34	34
		-34	-34	-34	-34	-34
Verlagen budget Peuteropvang (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.02	81	81	99	99	99
		-81	-81	-99	-99	-99
Versoberen ambitieniveau: geen afvalcoach aanstellen (LIJN 3 Beheer)	3.12	53	53	53	53	53
		-53	-53	-53	-53	-53
Versterken Sociale Basis	1.35	-	260	260	260	260
		-	-260	-260	-260	-260
Vervallen budget t.b.v. gemeentelijk onderwijsbeleid (LIJN 1 Sociaal Domein)	1.01	65	65	65	65	65
		-65	-65	-65	-65	-65
Zwembad de Wetterstins prijzen verhogen (LIJN 3 Beheer)	3.09	18	18	18	18	18
		-18	-18	-18	-18	-18
Zwembad de Sawn Doarpen prijzen verhogen (LIJN 3 Beheer)	3.10	11	11	11	11	11
		-11	-11	-11	-11	-11
Totaal ombuigingen begroting 2022-2026 zoals opgenomen in begroting 2023		**1.063**	**1.664**	**2.412**	**2.729**	**3.011**
Vermindering ombuigingen (gerealiseerd/vervallen)		-973	-1.480	-1.515	-1.710	-1.905
Saldo ombuigingen begroting 2022-2026		**91**	**184**	**897**	**1.019**	**1.106**

WONEN EN WERKEN

Centrumvisie Burgum

Het (winkel)centrum van Burgum heeft sterk moeten anticiperen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de COVID-pandemie, het online-winkelen en de ontwikkelingen uit de vastgoedmarkt.

Om het winkelcentrum van Burgum actueel te houden en goed aan te laten sluiten bij alle maatschappelijke ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden, is er in 2022 uitgebreid onderzoek gedaan naar het functioneren van het winkelcentrum van Burgum. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe centrumvisie.

Op 15 september 2022 heeft de raad de visie vastgesteld. De aandachtspunten, verbeterpunten en de gewenste aanpassingen uit de 'Centrumvisie Burgum' zijn samengevat in een actielijst (met prioritering), welke kan worden gezien als het uitvoeringsprogramma van de centrumvisie. De nog uit te werken actielijst in de vorm van concrete plannen zullen, inclusief een kostenraming, later opnieuw, besluitvormend, aan u worden voorgelegd.

Uitvoeringsplannen ANNO III

In 2022 is een start gemaakt met de uitwerking van de opgaven uit de derde samenwerkingsagenda in uitvoeringsplannen. Daarbij wordt in beeld gebracht welke resultaten we wanneer willen boeken, met welke maatschappelijke partners we de opgaven op willen pakken, welke middelen daarvoor nodig zijn en waar we die vinden. Dit verschilt per opgave. Sommige opgaven lopen nog door vanuit ANNO II. Er zijn ook volledig nieuwe opgaven, die vanaf de basis moeten worden opgebouwd. Dit proces om te komen tot uitvoeringsplannen is nog volop gaande.

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is inmiddels al diverse keren uitgesteld. Inmiddels is de inwerkingtreding definitief vastgesteld op 1 januari 2024. De wet beoogt modernisering, bundeling en vereenvoudiging van wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. Met als basis een goede balans tussen het benutten en beschermen van onze leefomgeving. De Omgevingswet brengt een omvangrijke transitieopgave met zich mee. Deze transitie loopt ook na de inwerkingtreding nog door tot in ieder geval 2030. Het jaar 2022 stond in het teken van het opdoen van kennis en ervaring in de praktijk en het verder uitwerken en/of bijstellen van onze systemen, informatievoorzieningen, werkprocessen en beleidscyclus, om op deze wijze onze dienstverlening optimaal uit te kunnen voeren. De klankbordgroep wordt periodiek op de hoogte gehouden van de voortgang.

Niet alle ontvangen middelen vanuit het Rijk zijn ingezet in 2022. Via de overlopende posten zijn inmiddels deze middelen meegenomen naar het jaar 2023.

Wonen

Voor 2022 is extra budget beschikbaar gesteld om ons ambitieuze woningbouwprogramma te realiseren. Vanuit het Rijk wordt er, via de Nationale Woon- en Bouwagenda, de komende

jaren ook extra ingezet om het aantal nieuwe woningen te vergroten met het oog op de vraag vanuit de samenleving. Op deze manier trekt het Rijk de regie naar zich toe. De minister benadrukt in de Nationale Woon- en Bouwagenda met name de bouw van betaalbare woningen welke een substantieel bestandsdeel vormen van deze agenda. Speciale aandacht hierbij is er voor het toegankelijk houden voor de woningmarkt voor met name starters op de woningmarkt.

De woningmarktmonitor laat in Tytsjerksteradiel een groei zien van het aantal inwoners, meer dan het aantal huishoudens. Dat wijst op vestiging van gezinnen, in alle dorpen is groei. Op dit moment zitten er voldoende plannen in de pijplijn, die ontwikkeld kunnen worden. Ook is er voldoende harde plancapaciteit en plannen die in procedure zijn. We willen deze lijn voortzetten en oog blijven houden voor toevoeging van betaalbare huur en koop, voor het stimuleren van doorstroming waardoor de bestaande woningen toekomstbestendig en duurzamer worden. Hierbij is aandacht voor spreiding over de gemeenten, waarbij we in gesprek zijn met alle dorpen om te bespreken hoe we tot woningbouwplannen komen die voorzien in de lokale behoefte en de leefbaarheid van het dorp verhogen.

Duurzaamheid, Transitievisie warmte c.a.
Invoering Energieloket n.a.v. vaststelling Transitievisie Warmte, de Duurzaamheidsagenda en ANNO III
Vanuit de Transitievisie Warmte neemt het energieloket een belangrijke plek in voor de dienstverlening naar burger en bedrijf. Deze kunnen met duurzaamheidsvragen bij dit loket terecht. Het loket deelt zoveel als mogelijk is, informatie via website en bijvoorbeeld nieuwsbrieven, organiseert energiemarkten, ondersteunt projectmatige aanpakken, biedt producten aan zoals quickscans en andere energiebesparende maatregelen.
De invulling van het Energieloket krijgt een structureel karakter. De evaluatie van het Energieloket, verwacht in tweede kwartaal 2023, vormt de basis voor de optimalisering van ons Energieloket. Zo wordt structureel invulling gegeven kan worden aan de taken die voortvloeien uit de Duurzaamheidsagenda en de Transitievisie Warmte. Deze aanvullende formatie wordt alleen ingevuld voor zover er via het Rijk voldoende uitvoeringsmiddelen vanuit het klimaatbeleid beschikbaar komen.

Opstellen Warmte Uitvoering Programma's, verdere verkenning Transitievisie Warmte Voor de uitvoering van de Transitievisie warmte moeten Wijk Uitvoeringsplannen worden gemaakt. In samenspraak met de dorpen zullen concrete plannen worden gemaakt en uitgevoerd om de dorpen, in fasen, uiteindelijk aardgasvrij te maken. Hier zijn projectleiders voor nodig om samen met de dorpen en een integraal gemeentelijk projectteam aan de slag te gaan. Het Rijk heeft eind 2022 aangekondigd met ingang van 2023 middelen beschikbaar te stellen die het aanstellen van projectleiders nu ook mogelijk maakt. Bij de Kadernota komen wij hierop terug.

Kwaliteitscriteria Energiebesparing en Duurzaamheid, toezichtsprogramma bedrijven Binnen de Kwaliteitscriteria is een nieuwe (wettelijke) taak geformuleerd en deze vraagt om uitbreiding van de formatie. Eerder is hiervoor 0,05 fte aan de formatie toegevoegd. Dit blijkt te weinig om de taak uit te kunnen voeren. We hebben in totaal 0,15 fte nodig.

De benodigde capaciteitsinvulling vindt alleen plaats als er via het Rijk voldoende uitvoeringsmiddelen vanuit het klimaatbeleid beschikbaar komen. Vooralsnog zijn er geen middelen beschikbaar gesteld en voldoen wij daarmee niet volledig aan de wettelijke taak.

Aanleg glasvezelnetwerk in de gemeente

Wij hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Delta Netwerk voor de aanleg van een glasvezelnetwerk in de dorpen in onze gemeente. Het bedrijf heeft inmiddels de belangstelling onder de burgers gepeild en gaat in het voorjaar van 2023 starten met de daadwerkelijke aanleg. Verder zijn we in gesprek met Glaspoort om te komen tot een soortgelijke overeenkomst die gericht is op het verglazen van hun bestaande netwerk.

Bedrijventerreinen

In 2023 kunnen we de laatste bedrijfskavel uitgeven in Oentsjerk en Burgum. Voor 2023 gaan we een verkenning uitvoeren naar een nieuw regionaal bedrijventerrein. Een startnotitie hiervoor is aan de raad aangeboden.
Voor het bedrijventerrein Sumar willen we in navolging van het onderzoek 'benutting restwarmte' een met de ondernemers een verkenning maken om een Greendeal te sluiten. Aandachtspunten daarbij zijn energietransitie/energievraagstuk, verduurzaming, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Bij de kadernota komen wij hierop terug.

SAMENLEVING

In 2022 hebben wij in het Sociaal Domein nader uitwerking gegeven aan de nieuwe inkoopstrategie Wmo/Participatiewet; de Inkoop Jeugd (via SDF) en de Visie Versterken sociale basis. Met het uitbreken van de oorlog in Oekraïne hebben we vanuit het Sociaal Domein ook handen en voeten gegeven aan de opvang van vluchtelingen uit dat land.

Wmo

Het eerste kwartaal van 2022 stond nog in het teken van corona. Inwoners die om mee te kunnen doen in en aan de samenleving aangewezen waren op ondersteuning vanuit de Wmo, werden in die periode beperkt in hun deelname aan dagbesteding, persoonlijke begeleiding en vervoer. De overige kwartalen van 2022 golden geen corona-maatregelen meer en zagen we herstel in het gebruik van de Wmo maatwerkvoorzieningen. Door de invoering van het abonnementstarief in 2019 is er een aanzuigende werking op huishoudelijke hulp ontstaan die in 2022 gecontinueerd is. Dankzij na-ijleffecten van corona, meer kostenbewust werken en een positief resultaat beschermd wonen zijn de uitgaven ruim binnen de begroting uitgevoerd.

Jeugd en Welzijn

Met het aflopen van de Corona-beperkingen zijn in 2022 alle welzijnsactiviteiten (buurtwerk, jongerenwerk, ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers) weer op de normale manier opgestart.

Inkomen en ondernemen

Het aantal huishoudens dat een beroep op een uitkering van de gemeente moest doen steeg in 2022 licht. Een licht verhoogd beroep op zelfstandigenregelingen gold alleen voor gevestigde ondernemers, maar daalde voor startende ondernemers juist. Het gebruik van de bijzondere bijstand is wel explosief gestegen, maar dit is een direct gevolg van het beschikbaar stellen van de Energietoeslag 2022, die door het kabinet in het leven is geroepen als ondersteuning voor de hoge energieprijzen. Het gebruikelijke beroep op bijzondere bijstand is in 2022 wel gestegen, maar het gebruik van de overige armoederegelingen is nagenoeg gelijk gebleven. Ook op schulddienstverlening is wederom minder een beroep gedaan.

Nieuwkomers

De opvang van Oekraïense vluchtelingen is in maart 2022 gestart. Er waren eind 2022 drie locaties operationeel voor de gemeentelijke opvang. Het totale aantal gemeentelijke opvangplekken (peildatum 31-12-2022) was 174. Inmiddels is het aantal opvangplekken in De Klinze per 1 maart 2023 met 34 uitgebreid, waardoor het totaal komt op 208. Er verbleven in 2022 ook Oekraïense vluchtelingen in de particuliere opvang, dit aantal was op z'n hoogst rond de 80 in Tytsjerksteradiel. Dit waren eind 2022 er nog rond de 40. Dit aantal is tot op heden nagenoeg ongewijzigd.

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Samenwerking en Organisatie ontwikkeling

De colleges van Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel hebben op 7 februari 2023 de raden per brief geïnformeerd dat zij grote zorgen hebben over de werkmaatschappij en de daarmee verbonden dragende organisaties. Hierbij is aangegeven dat doorontwikkeling van de huidige vorm van samenwerking de organisatie en daarmee de gemeenten geen duurzaam en goed werkbaar toekomstperspectief biedt. De colleges kunnen geen uitvoering geven aan de opdracht om een plan van aanpak te maken voor doorontwikkeling van de werkmaatschappij 8KTD, scenario 2 uit de Evaluatie van Berenschot. Via een opiniërend raadsvoorstel hebben de colleges de geschetste constatering voorgelegd aan de raden. Zij vragen de raden zich uit te spreken over de koers van de samenwerking in hun vergaderingen van 22 juni 2023.

HR-beleid

Het cluster Bedrijfsvoering (Organisatie & Ontwikkeling) levert, naast de reguliere dienstverlening, een belangrijke en noodzakelijke ondersteuning aan en advisering op diverse doorontwikkelingen binnen de organisatie. Het team HRM is hierin een belangrijk spil. Het opstellen en actualiseren van het HR-beleid is in 2022 niet volledig gelukt door personeelsverloop en ziekteverzuim bij zowel het team HRM als organisatiebreed. Hierdoor is in 2022 vooral de nadruk gelegd op going concern taken en minder op het opstellen en actualiseren van het HR-beleid. Vanaf 2023 gaan wij stevig inzetten op recruitment,

arbeidsmarktcommunicatie, on-boarding, duurzame inzetbaarheid en verlagen van het ziekteverzuim.

Digitalisering en Informatieveiligheid
Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente.

Er worden daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatie-beveiliging. Deze is leidend voor onze organisatie.

Ontwikkeling personeel
De druk op de personeelsbudgetten voor onze gemeente(n) en de werkmaatschappij blijft de komende tijd hoog. We merken de gevolgen van de krappe arbeidsmarkt bij veel vacatures en bij ziektevervanging, waardoor het lastig is om tijdig in opvolging te voorzien:

We zien dat reguliere formatieplekken worden ingevuld door tijdelijke inhuurkrachten. De kosten voor het inhuren van medewerkers zijn hoger dan de begrote kosten voor reguliere salarissen. De organisatieonderdelen van de gemeente Tytsjerksteradiel kennen een ziekteverzuim van 5,65%. Dit is in lijn met het landelijk gemiddelde. En fors lager dan het verzuim bij de Werkmaatschappij van gemiddeld 10%.
Om de continuïteit en ontwikkeling van werkzaamheden en ambities niet te zeer in gevaar te brengen, wordt er relatief veel tijdelijk personeel ingehuurd. De krappe arbeidsmarkt zien we in de gehele samenleving terug. Dat maakt het vinden van goed personeel nog lastiger.

Risicomanagement
In 2022 is het Rekenkamer Commissie rapport ''managen van risico's'' opgeleverd. Dit rapport is in de raad van 2 juni 2022 vastgesteld. Hierin zijn aanbevelingen gedaan en naar aanleiding daarvan is afgesproken dat er een beleidskader risicomanagement wordt opgesteld waar de aanbevelingen waar mogelijk een plek krijgen. In 2022 is een start gemaakt met het opstellen van dit beleidskader Risicomanagement, welke medio 2023 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.
Gelet op de huidige werkdruk en onderbezetting van de organisatie is gekozen voor een groeipad van drie jaar vanaf 2023.

Verhoogde bijdrage aan WM8KTD op basis van jaarrekening 2022
Op basis van de jaarrekening 2022 van de WM8KTD wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 227.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 92.000. De overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2022 van de WM8KTD toegelicht.

2 BESLUITVORMING

Wij stellen u voor:

1. De jaarstukken 2022 vast te stellen.
2. De overschrijding van programma's 2, 3, 4, 5 en Overhead vast te stellen (zie analyse van de betreffende programma's). Overschrijdingen in de jaarrekening op programmaniveau moeten op grond van het BBV alsnog door de raad worden goedgekeurd.
3. De vrijval van beschikking over reserves als gevolg van temporisering van de initiatieven in 2022 voor het restant bedrag van € 2.689.000 opnieuw beschikbaar te stellen voor de begroting van 2023 en verder.
4. Het gerealiseerde resultaat van € 10.593.000 te storten in de Algemene Reserve.

3.1 Programma's

Bestuur en ondersteuning

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

0.1 Bestuur
0.10 Mutaties reserves
0.2 Burgerzaken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.64 Belastingen overig
0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Afvoeren ombuigingslijn 5.6; niet meer indexeren GR- en [Kadernota 2022 nr. 21.09]

[Gereed]

Wat wilden we?

In de begroting 2021-2024 zijn financiële taakstellingen opgenomen. Dit was nodig om op termijn een gezond financieel perspectief te bereiken. Periodiek beoordelen we in hoeverre de begrote taakstelling ook werkelijk gerealiseerd wordt. Uit de inventarisatie van de stand van zaken van de ombuigingen kwam naar voren dat twee taakstellingen niet, of deels niet gerealiseerd kunnen worden. Een hiervan betreft het niet meer indexeren van de gevraagde bijdrage vanuit de Gemeenschappelijke regelingen (ombuiging 5.6).

Een bezuinigingstaakstelling op het niet meer indexeren van de gevraagde bijdrage is geen goede systematiek en kan niet eenzijdig vanuit onze gemeente worden opgelegd. Wel blijven we scherp op de uitzetting van de bedrijfsvoering van de gemeenschappelijke regelingen en zullen daar indien nodig aandacht op vestigen via zienswijzen. Ook de eventuele reserve positie van de gemeenschappelijke regelingen blijven we kritisch volgen.

Wat hebben we bereikt?

In de begroting voor 2021 - 2024 was een taakstelling "niet indexeren van GR's" opgenomen voor € 100.000 in 2022; € 150.000 in 2023 en € 200.000 voor 2024. Een bezuinigingstaakstelling op het niet meer indexeren van de gevraagde bijdrage kan niet eenzijdig vanuit onze gemeente worden opgelegd. Bij de Kadernota 2022-2025 is aangegeven, dat deze taakstelling niet gerealiseerd kan worden. De financiële effecten hiervan zijn op basis van de behandeling van de Kadernota meegenomen in de begroting 2022-2025. Met de begrotingswijziging "journaal AWN TD 106 102976" is de eerder doorgevoerde bezuiniging teruggedraaid.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

MedewerkerTevredenheidsOnderzoek (MTO) 2022

[Kadernota 2022 nr. 00.05]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

We achten het belangrijk om periodiek (om de twee jaar) een MTO (medewerkerstevredenheidsonderzoek) te houden. We peilen dan de algemene tevredenheid van de medewerkers. Dit levert waardevolle informatie op voor het managementteam waarmee de bedrijfsvoering eventueel bijgesteld kan worden. Het is tevens een vast onderdeel van het 'Goed Werkgeverschap'.

In 2019 hebben we voor het laatst een dergelijk onderzoek uitgevoerd. We stellen voor om in 2022 opnieuw een MTO te houden.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is het medewerkers tevredenheidsonderzoek gehouden. De resultaten van dit onderzoek zijn zowel organisatiebreed als binnen de teams besproken.

Wat is (nog) niet gelukt?

Een deel van het medewerkers tevredenheidsonderzoek heeft betrekking op de organisatie. Dit wordt opgepakt door een aantal leidinggevenden en HR-adviseurs. In de loop van 2023 wordt een rapportage opgeleverd waarin de aanbevelingen staan voor het managementteam.

Participatiewebsite

[Kadernota 2022 nr. 08.09c]

[Vertraging]

Wat wilden we?

De dynamiek van de samenleving verandert. Gemeente en inwoners gaan steeds vaker gezamenlijk op zoek naar wat hun woonomgeving mooier, beter en leefbaarder kan maken. Deze betrokkenheid van inwoners bij het beleid van de gemeente is, evenals de betrokkenheid van de gemeente bij haar inwoners, een vorm van participatie. De participatie website is dienstbaar om burgerinitiatieven vorm te geven, de omgevingsvisie vorm te geven en om beleidsdoeleinden internatief met de inwoners te delen.
Per jaar wordt uitgegaan van 4 burgerinitiatieven. Daarnaast wordt uitgegaan van 4 projecten met een looptijd van 1 jaar. Van deze projecten zijn er 2 gemeenschappelijk met 8K vorm gegeven. Daarnaast worden er 6 projecten met een looptijd van 3 tot 6 maanden geraamd, waarvan er 4 gemeenschappelijk met 8K vorm worden gegeven. Totale kosten € 50.000 waarvan aan dit programma een gedeelte van € 8.000 wordt doorbelast en het overige verdeeld is over twee andere programma's.

Wat hebben we bereikt?

De participatiewebsite is een platform dat aangeschaft is in afwachting van de omgevingswet. Deze omgevingswet is er (nog) niet en dus is de participatiewebsite onthouden van de input die daaruit verwacht werd. Gelukkig merken we dat de participatiewebsite steeds meer een online platform wordt dat ook voor andere gemeentelijke projecten een podium biedt. Daar wordt dan ook volop gebruik van gemaakt.

Wat is (nog) niet gelukt?
De invoering van de Omgevingswet geeft een te verwachten verdere impuls aan het gebruik van de participatiewebsite. Los daarvan is ook de Wet versterking participatie op decentraal niveau in voorbereiding. Ook deze wet zal met onder ander The Right to Challenge een impuls geven aan gebruik van dit platform.

Overige ontwikkelingen

Algemene uitkering
Jaar 2022
De algemene uitkering uit het gemeentefonds inclusief integratie uitkering voor het Sociaal Domein voor 2022 bedraagt zowel op begroting- als rekeningbasis € 65,4 miljoen. Begroting en jaarrekening zijn gebaseerd op de septembercirculaire 2022 en de laatste specificatie van 2022 op basis van de decembercirculaire 2022.

Uitkering vorige dienstjaren (2020 en 2021)
In 2022 is er nog een aantal mutaties over de jaren 2020 en 2021 doorgevoerd. Voor de jaarrekening 2022 levert dit per saldo een nadelige ontwikkeling voor de jaarrekening op van € 22.000.

Het betreft de volgende mutaties m.b.t. de verschillende jaren:

Jaar 2020

Actualisering maatstaf medicijngebruik	5.000 V
Actualiseren WOZ-waarden	4.000 V
Totaal 2020	**9.000 V**

Jaar 2021

Actualisatie gegevens aantal huishoudens naar (oudere) leeftijdsgroep	63.000 N
Actualisering decentralisatie uitkering jeugdhulp AZC	29.000 V
Actualisering diverse maatstaven	3.000 N
Totaal 2021	**31.000 N**

Verhoogde bijdrage aan WM8KTD op basis van jaarrekening 2022
Op basis van de jaarrekening 2022 van de WM8KTD wordt in totaal een hogere bijdrage gevraagd van € 227.000. Voor onze gemeente betekent dit een hogere bijdrage van € 92.000. De overschrijdingen zijn in de jaarrekening 2022 van de WM8KTD toegelicht.
In verband met de verplichte verdeling over taakvelden conform het BBV, zien we het nadeel van de WM8KTD als volgt terug binnen de verschillende programma's in de jaarrekening van de gemeente.

Programma	Bedrag	
0. Bestuur en ondersteuning (incl. Overhead)	-1.716.000	N
1. Veiligheid	20.000	V
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-	
3. Economie	112.000	V
4. Onderwijs	15.000	V
5. Sport, cultuur en recreatie	36.000	V
6. Sociaal domein	1.011.000	V
7. Volksgezondheid en milieu	120.000	V
8. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening	310.000	V
Totaal	**-92.000**	**N**

Ontwikkeling voorziening APPA

Op basis van de recente berekening van de actuariële waarde van de pensioenaanspraken van wethouders en voormalige wethouders is beoordeeld in hoeverre aanpassing nodig is van de voorziening APPA. Deze berekeningen worden gemaakt aan de hand van de wettelijke factoren voor individuele waardeoverdracht naar de situatie van eind 2022. Hierbij wordt uitgegaan van de uitgangspunten circulaire 'aanpassingen pensioenen en inhoudingen APPA, van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Het vaststellen van de contante waarden als belangrijke basis voor de berekening wordt in hoge mate bepaald door de marktrente. Die was de laatste jaren laag, maar voor dit jaar hoger dan vorig jaar. Voor het bepalen van de wettelijke tarieven voor waardeoverdrachten en berekenen contante waarden van pensioenaanspraken wordt door De Nederlandsche Bank de rente genomen die geldt voor verplichtingen met een looptijd van 25 jaar voor toekomstige pensioenen en een looptijd van 10 jaar voor reeds ingegane pensioenen.

De rente voor toekomstige pensioenen met een looptijd van 25 jaar is vastgesteld op 2,472%. Dit houdt in dat er meer rente-inkomsten worden voorzien en er om die reden fors minder kapitaal moet worden aangehouden/gereserveerd voor de ingegane en toekomstige pensioenen. Een dergelijke ontwikkeling is voor ons niet beïnvloedbaar. Voor onze gemeente betekent dat wij de voorziening APPA kunnen verlagen met € 451.000. Voor de jaarrekening een voordelige ontwikkeling.

Kosten bestuur en commissies

Binnen de kosten voor bestuur en commissies (exclusief salarissen) is een voordeel behaald van € 173.000 ten opzichte van de begroting. De voornaamste oorzaak betreft een lagere bijdrage aan de Pensioenvoorziening APPA van € 164.000.

Regionale samenwerking

In 2022 is er € 23.000 meer uitgegeven dan de begrote € 143.000. Deze stijging is te verklaren door de stijging van de contributie van VNG en de bijdrage aan GGU fonds. Er is in de begroting wel rekening gehouden met indexering, echter viel de stijging van de contributie en bijdrage hoger uit.

Ontwikkeling reserves c.a.

Binnen programma 0 worden de mutaties op de reserves verantwoord. Voor de geplande onttrekkingen uit reserves, die niet in 2022 hebben plaatsgevonden, wordt bij de besluitvorming van de jaarrekening aan de raad gevraagd om deze door te schuiven naar 2023. Dit noemen we temporiseren. Hierdoor vallen de benodigde middelen niet vrij en kunnen ze in een volgend jaar worden ingezet. Op het taakveld reserves binnen programma 0 is per saldo sprake van een 3.016.000 (AJ). Tegenover dit nadeel ontstaat op de diverse programma's een voordeel, omdat de geplande uitgaven niet of deels niet zijn gemaakt. Binnen deze programma's vindt u de inhoudelijke toelichting.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	–	–	–	–
Beheer overige gebouwen en gronden	*482*	492	492	–
Belastingen overig	*51*	51	39	12
Bestuur	*2.002*	3.590	3.108	482
Burgerzaken	*1.239*	1.484	1.421	64
Overige baten en lasten	*1.248*	1.783	230	1.553
OZB niet-woningen	*171*	173	184	– 12
OZB woningen	*218*	182	184	– 1
Treasury	*135*	133	116	17
Totaal lasten	***5.545***	**7.889**	**5.774**	**2.115**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	*58.270*	65.386	65.364	– 22
Beheer overige gebouwen en gronden	*112*	143	119	– 24
Belastingen overig	*70*	70	58	– 12
Bestuur	–	–	451	451
Burgerzaken	*317*	317	413	96
Overige baten en lasten	–	–	280	280
OZB niet-woningen	*2.452*	2.452	2.440	– 12
OZB woningen	*5.920*	5.920	5.915	– 4

Treasury	*169*	215	218	3
Totaal baten	***67.310***	**74.503**	**75.260**	**757**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***61.765***	**66.614**	**69.487**	**2.873**

In de reserves gestort	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Mutaties reserves	–	2.653	2.653	–
Totaal lasten	**–**	**2.653**	**2.653**	**–**
Uit de reserves gehaald	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Mutaties reserves	*2.922*	7.746	4.729	– 3.016
Totaal baten	***2.922***	**7.746**	**4.729**	**– 3.016**
Saldo mutaties reserves	***2.922***	**5.092**	**2.076**	**– 3.016**

TOTAAL	***Begroting primitief***	**Begroting definitief**	**Rekening**	**Verschil**
Lasten programma	*5.545*	10.542	8.427	2.115
Baten programma	*70.232*	82.249	79.990	– 2.259
Saldo programma	***64.687***	**71.706**	**71.563**	**– 143**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		– 143
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		– 1.911
Lasten	**1.127**	
– Lagere storting pensioenvoorziening APPA	164	
– Personeelskosten organisatie Pr 0	227	
– Personeelskosten bestuur (voorlopig)	338	
– Bijdrage aan de Werkmaatschappij	497	
– Diversen	– 76	
– Regionale samenwerking	– 23	
Baten	**– 3.038**	
– Lagere uitnames reserves	– 3.016	
– Algemene Uitkering oude jaren	– 22	
Incidentele voor- of nadelen		1.768
Lasten	**1.103**	
– Niet benutte reservering taakmutaties	164	
– Niet bestemde uitvoeringskosten klimaatmiddelen	234	
– Vrijval reservering kapitaalasten	250	
– Vrijval reservering opschalingskorting	455	
Baten	**665**	
– Doorbelaste uren Oekraïne	214	
– Vrijval voorziening APPA	451	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel	Buitenpost / Burgum

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
BNG Bank NV	Den Haag
Vitens	Zwolle

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Apparaatskosten							
Kosten per inwoner							
Tytsjerksteradiel	euro	2022	▼	▼	864,3	769,8	858,2
(Inclusief deel apparaatskosten Werkmaatschappij. Geringe toename ten opzichte van 2021.)							
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend
Bezetting							
Bezetting in fte per 1.000 inwoners							
Tytsjerksteradiel	fte	2022	▼	▼	10,2	9,7	8,8
Nederland	fte				onbekend	onbekend	onbekend
Externe inhuur							
Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen							
Tytsjerksteradiel	euro	2022	▬	▬	17,5	3,6	5,0
(Vanaf 2022 zijn de loon- en inhuurkosten van een deel van de Werkmaatschappij meegenomen in de berekening.)							
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend
Formatie							
Het aantal fte per 1.000 inwoners							
Tytsjerksteradiel	fte	2022	▬	▬	9,4	9,3	9,3
(Inclusief toerekening deel formatie Werkmaatschappij)							
Nederland	fte				onbekend	onbekend	onbekend

Veiligheid

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

1.2 Openbare orde en veiligheid

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Privaatrechtelijk optreden [Kadernota 2022 nr. 01.02]

[Gereed]

Wat wilden we?

Privaatrechtelijk optreden komt voor als bijvoorbeeld gemeentegrond illegaal door een burger of onderneming wordt gebruikt. Ook wordt privaatrechtelijk opgetreden als voorwaarden in een koopcontract (zoals waterhuishouding of inrichting bij de ver-/aankoop van een bouwkavel) niet worden nagekomen. Kortom bij privaatrechtelijk optreden is de gemeente partij in een geschil.

Deze (groeiende) taak is in geen enkel team belegd. Niet optreden is vaak geen optie. Zo kan bijvoorbeeld de waterhuishouding in een hele uitbreidingswijk verstoord raken, als (delen van) afwateringssloten bij tuinen worden getrokken. In gebruik genomen groen van de gemeente kan verjaren, waardoor de betrokkene eigenaar wordt van de grond. In het verleden heeft dit er al eens toe geleid dat de gemeente minder bouwgrond uit kon geven (uitbreidingsplan Sumar).

Toezicht en handhaving op overeenkomsten die de gemeente aangaat met anderen is een serieuze taak. We nemen immers geen voorwaarden op als die niet belangrijk zijn. Het is, gelet op de toenemende mate waarin we geconfronteerd worden met het niet naleven van contractafspraken/overtredingen, goed deze taak te beleggen bij eenheid Toezicht en handhaving.

Voorheen werden zaken die voorkwamen ad hoc opgepakt en alleen als die heel dringend waren. Door vermindering in de (juridische) capaciteit is hier niet of nauwelijks nog tijd voor. Dit terwijl het aantal meldingen en constateringen wel toenemen.

Om de taak goed uit te kunnen voeren zal de structurele formatie moeten worden uitgebreid. Deze taak komt ten laste van de eenheid Toezicht en Handhaving. Als niet actief om “overtredingen” wordt gezocht, maar alleen op meldingen wordt gereageerd (laag ambitieniveau), zal de benodigde formatie per gemeente 0,25 fte bedragen. Totale kosten € 23.000 waarvan aan dit programma een gedeelte van € 4.000 wordt doorbelast en het

overige verdeeld is over drie andere programma's.

Wat hebben we bereikt?
Juridische capaciteit voor privaatrechtelijk optreden is aangenomen.

Wat is (nog) niet gelukt?
–

Overige ontwikkelingen

Opvang vluchtelingen Oekraïne
Ook in 2022 zijn wij geconfronteerd met uitdagingen, waardoor de uitvoering van het geprioriteerde beleid in de knel is gekomen. Zowel de (staart van de) coronacrisis als de opvang van ontheemde Oekraïners heeft veel noodzakelijke energie en tijd gevergd.

In maart 2022 zijn de nog geldende corona maatregelen grotendeels afgeschaald. Maar de coronacrisis werd vrijwel direct opgevolgd door de acute opvang van Oekraïners.
Op verzoek van de (landelijke) overheid hebben veel gemeenten in een korte termijn opvang gecreëerd. In maart 2022 is er dan ook een projectgroep gestart om de opvang van gevluchte Oekraïners te coördineren. Ook dit heeft tot gevolg gehad dat er minder tijd was voor reguliere werkzaamheden. Een medewerker van eenheid veiligheid is hiermee gedurende een aantal maanden fulltime bezig geweest.

Oekraïnegelden
Voor de opvang van de Oekraïners wordt door het rijk op drie manieren een vergoeding gegeven. Voor leefgeld particuliere opvang en transitiekosten gebouwen is dat een 100% dekkende vergoeding. Daarnaast wordt voor de gemeentelijke opvang een normvergoeding verstrekt op basis van een gerealiseerde opvangplek per dag. In de begroting is een raming opgenomen die voor het resultaat budgettair neutraal is. Dit is met name gedaan omdat er geen goede inschatting gemaakt kon worden van het financiële plaatje op grond van te verwachten aantallen. Uiteindelijk is gebleken, dat de vergoeding van het rijk ruimschoots voldoende is gebleken. Voor de jaarrekening levert dit een incidenteel voordeel op van € 1,8 miljoen.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil

Crisisbeheersing en brandweer	*2.011*	1.985	1.971	13
Openbare orde en veiligheid	*540*	5.056	2.473	2.584
Totaal lasten	***2.551***	**7.041**	**4.444**	**2.597**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Crisisbeheersing en brandweer	–	58	58	–
Openbare orde en veiligheid	*32*	4.586	3.865	– 722
Totaal baten	***32***	**4.644**	**3.923**	**– 722**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 2.519***	**– 2.397**	**– 522**	**1.875**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		1.875
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		76
Lasten	**76**	
– Budget veiligheid	14	
– Overige verschillen per saldo	15	
– Bijdrage WM8KTD	20	
– Subsidiegelden jaarwisseling	27	
Incidentele voor- of nadelen		1.799
Lasten	**1.799**	
– Oekraïnegelden	1.799	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Veiligheidsregio Fryslân	Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 01. Veiligheid

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Misdrijven – Diefstal uit woning per 1.000 inwoners Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▲	▬	0,6	0,6	1,2
Nederland	aantal	2021	▲	▬	1,3	1,3	1,8
Misdrijven – Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).							

Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▼	▬	2,8	2,8	2,3
Nederland	aantal	2021	▲	▬	4,3	4,3	4,5
Misdrijven – Vernieling en beschadigingen (in de openbare ruimte) Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▼	▬	3,6	3,6	3,1
Nederland	aantal	2021	▼	▬	3,8	6,1	6,2
Misdrijven – Winkeldiefstal per 1.000 inwoners Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▼	▬	0,6	0,6	0,3
Nederland	aantal	2021	▲	▬	1,8	1,8	2,0
Verwijzingen Halt Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▼	▬	6,0	6,0	4,0
Nederland	aantal	2021	▲	▬	8,0	8,0	11,0

Verkeer, vervoer en waterstaat

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

2.1 Verkeer en vervoer

2.3 Recreatieve havens

2.4 Economische havens en waterwegen

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As [Kadernota 2019 nr. 2.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De Gebiedsontwikkeling zorgt ervoor dat De Centrale As goed wordt ingepast in het landschap en moet daarnaast zorgen voor een “plus” aan het gebied. Deze “gebiedsplus” is als een soort van compensatie toegezegd aan de streek. Onze inzet is vooral gericht op de realisatie van recreatieve maatregelen, zoals de aanleg van fiets- en wandelpaden. Voor de uitvoering van de Gebiedsontwikkeling is de Gebiedsontwikkelingscommissie (GOC). De Centrale As geïnstalleerd. Hierin zijn de diverse belangen vertegenwoordigd. De GOC heeft een visie voor het gebied uitgewerkt: Integrale visie Gebiedsontwikkeling De Centrale As “Oer weide, sompe en wâld”. Deze visie is vervolgens vertaald naar een Maatregelenkaart, welke opgedeeld is in fase 1 en fase 2 maatregelen. Voor de fase1 maatregelen is tevens de gemeentelijke cofinanciering geregeld.

Voor de fase 2 maatregelen is geen gemeentelijke cofinanciering geregeld. In eerste instantie zal de financiering van fase 2 gezocht worden in de verwachte vrijval aan middelen die voor fase 1 zijn geraamd. Twee maatregelen, de aanleg van een fietspad langs de Reidlânsfeart in Hurdegaryp en de aanleg van een wandelpad in Burgum-West, kunnen in ieder geval op deze manier worden gerealiseerd. Dit is inmiddels ook toegezegd. Financiering van de overige maatregelen in fase 2, waaronder de eventuele realisatie van een pontverbinding over het PM-kanaal tussen Burgum en Sumar, is afhankelijk van verdere vrijval van middelen. De middelen die de provincie voor de tweede fase gereserveerd heeft, blijven overigens vijf jaar voor de gemeente beschikbaar. Dat geeft ons de ruimte om binnen die termijn alsnog de benodigde financiering te vinden voor de overgebleven projecten.

Wat hebben we bereikt?
De realisatie van de Centrale As is verkeerskundig grotendeels gereed, aan de afwikkeling van de landschappelijke inpassing wordt nog gewerkt. De Gebiedsontwikkelingscommissie (GOC) heeft de stand van zaken geëvalueerd en is tot de conclusie gekomen dat die commissie – ondanks de oude ambitie van de provincie Fryslân (namelijk, de Commissie décharge verlenen na 2022)' nog graag de resterende landschappelijke inpassingen zou vormgeven. Over verlenging van de opdracht loopt op dit moment (januari 2023) nog een verzoek van de commissie aan de gedeputeerde. In afwachting daarvan kunnen we het programma nog niet als afgerond beschouwen.

Daarnaast heeft de gemeente Tytsjerksteradiel, na het in 2021 vrijvallen van middelen, de ontwikkeling van een fietsroute met pontverbinding Sumar opnieuw in gang gezet. Hierover lopen sinds tweede helft 2022 de gesprekken met dorpsbelangen, Staatsbosbeheer, e.a. De uitkomst van dat proces is nog onzeker. In afwachting van de poging dit toch te realiseren dienen bestaande taken en budgetten daarvoor gereserveerd te blijven.

Wat is (nog) niet gelukt?
Zoals hiervoor beschreven, wordt nog actief gewerkt aan de afronding van enkele maatregelen, waarbij met name de realisatie van de fietsroute met zonnepont één is waarvoor de gemeente aan zet is. Gesprekken daarover lopen en in 2024 dienen daarom taken en budgetten daarvoor beschikbaar te blijven.

Aanpassing bediening brug Aldtsjerk

[Kadernota 2022 nr. 02.02]

[Op schema]

Wat wilden we?
We gaan de installatie van de zelfbedieningsbrug Aldtsjerk aanpassen om de bediening te vereenvoudigen en het aantal storingen te verminderen. De bediening maken we duidelijker en intuïtiever, niet alleen voor de Nederlandse toerist, maar ook voor buitenlandse toeristen. Door de bediening te verbeteren wordt de vaarroute nog aantrekkelijker. Voor het wegverkeer, fietsers en voetgangers betekent een verbeterde bediening dat er minder wachttijd is en minder overlast is van storingen.

Wat hebben we bereikt?
Om de brug Aldtsjerk via het water te passeren moeten schippers zelf de brug bedienen. Tijdens deze zelfbediening ging de brug regelmatig in storing waardoor behalve het scheepvaartverkeer ook het landverkeer stagneerde. Om te motiveren dat een schipper na het passeren ook de brug weer neerlaat, geeft de brug het ingegooide € 2,= muntstuk terug. De lokale jeugd bedient graag de brug en bovendien bleken er zich dan ook minder storingen voor te doen. Een deel van de storingen zit in bediening met knoppen die lang ingedrukt moeten blijven. De lokale jeugd begrijpt dit wel en een lokale bewoonster stelde dan ook voor om de bediening te vereenvoudigen en naast tekst ook pictogrammen te gebruiken. Van dit advies is gebruik gemaakt en zijn pictogrammen aangebracht. Ook heeft er software onderhoud plaatsgevonden en zijn noodzakelijk elektronische schakelaars vervangen.
Vooralsnog hebben zich daarna geen noemenswaardige storingen meer voorgedaan.

Wat is (nog) niet gelukt?
De hoeveelheid aan tekst, overbodige en onduidelijk verlichte knoppen (bij zonneschijn) maakt het geheel onoverzichtelijk en onduidelijk. In overleg met de Provincie Friesland en firma Beenen wordt onderzocht welke bedieningsknoppen er wel voldoen. In combinatie met nieuwe animatie zal de bediening duidelijker en intuïtiever worden. Verwacht wordt dat voor het vaarseizoen (1 april 2023) de aanpassingen gereed zijn.

Aanpassingen brug Eastermar

[Kadernota 2022 nr. 02.04]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
De brug Eastermar wordt bediend vanuit de bedienpost Schuilenburg. Deze bedienpost van Rijkswaterstaat wordt op termijn gesloten. De gemeenteraad heeft eerder dit jaar besloten de beweegbare brug in stand te houden, maar wel grondig te renoveren. We gaan de brugbediening op afstand verplaatsen naar, dan wel geschikt maken voor, aansluiting op de provinciale bedienpost It Swettehûs in Leeuwarden. Bovendien moet groot onderhoud uitgevoerd worden aan de brug. Het groot onderhoud is enerzijds nodig op basis van de onderhoudstoestand, anderzijds moeten er in combinatie met de aanpassing van de brugbediening op afstand aanpassingen gedaan worden om te blijven voldoen aan wet- en regelgeving.

Wat hebben we bereikt?
Rijkswaterstaat heeft aangegeven te stoppen met bediening van brug Eastermar op 1 januari 2023. Verzocht is om dit te verlengen tot 1 januari 2024 en er vindt voorbereiding van groot onderhoud plaats. Als doel dient de brug na uitvoering groot onderhoud tot 2050 probleemloos te functioneren, verder willen we voldoen aan de CE-normering conform Machinerichtlijn (constructieve veiligheid), de brug moet op afstand bedienbaar zijn vanuit It Swettehûs en voldoen aan eisen die Provincie Fryslân stelt aan de bediening op afstand. Als einddoel wordt gestreefd naar overdracht van de brug aan de provincie Friesland.
De onderzoeken zijn bijna gereed waarna de actuele kosten kunnen worden geraamd. Naar verwachting vallen de kosten substantieel hoger uit vanwege de hoge prijsstijgingen van de achterliggende jaren.

Wat is (nog) niet gelukt?
Op basis van onderzoeksresultaten en geraamde kosten duidelijk krijgen of de brug alleen door de provincie bedient gaat worden of dat overdracht ook haalbaar is. Duidelijk zal worden welke voorwaarden de provincie stelt aan overname. Er is een verschil tussen eisen en wensen en in welke mate de provincie vanuit Toerisme wil bijdragen.
Noodzakelijke elektrische onderdelen hebben levertijden die soms oplopen tot 2 jaar. Onderzocht wordt of deze vooruitlopend kunnen worden ingekocht en als directieleverantie kunnen worden geleverd. Onduidelijk is daarmee het moment van uitvoering, uitgangspunt was om de periode buiten het vaarseizoen lopende van 1 november 2023 t/m 31 maart 2024 te gebruiken. In het slechtste geval moet Rijkswaterstaat gevraagd worden de brug nog een vaarseizoen langer te bedienen. Anders behoort ook een tijdelijke mobiele bedieningspost tot de mogelijkheden. Ook kan besloten worden om de brug één seizoen niet te bedienen. Komende half jaar zal hier meer duidelijkheid over komen.

Aanpassingen Raadhuisweg Burgum

[Kadernota 2022 nr. 02.05]

[Gereed]

Wat wilden we?

De busroute van Burgum (Raadhuisweg, Oppedijk Van Veenweg, etc.) heeft al sinds jaar en dag het huidige profiel. Dat betekent een zeer brede rijbaan van circa 8 meter waar zowel autoverkeer als fietsverkeer gebruik van maakt, waarop geparkeerd mag worden en waar een maximumsnelheid geldt van 50 km/uur. De combinatie van de toegestane snelheid, hoge verkeersdruk en de menging van (vracht)auto's en fietsers op de rijbaan is ongewenst en zorgt voor een verhoogd risicoprofiel. Met een vrijliggend fietspad wordt de fietser veiligheid geboden en de oversteekbaarheid ter hoogte van de Lageweg/Burgumerdaam zal worden verbeterd. De bespreking van de voorstellen in de gemeenteraad staat gepland in november 2021 (opiniërend) en besluitvormend in januari 2022.

Wat hebben we bereikt?

Het project is uitgevoerd in september en oktober. Aan de zuidkant van de Raadhuisweg is een vrijliggend fietspad aangelegd en ter hoogte van de Lageweg, kan met behulp van middengeleiders worden overgestoken in twee fases. De microrotonde op deze kruising zorgt voor een lagere snelheid van het autoverkeer en een verbeterde uitwisseling van verkeer.

De begrote netto kosten (uitgaven minus subsidie) van het project zijn € 318.000. De gerealiseerde uitgaven en subsidie zijn uitgekomen op € 236.000. Het project is daarom ruim 82.000 voordeliger uitgevallen dan begroot en dat is ontstaan door aanbestedingsvoordeel.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Actualisatie areaalaccres – Wegen

[Kadernota 2022 nr. 21.06]

[Gereed]

Wat wilden we?

Het afgelopen jaar is het te onderhouden areaal verhardingen toegenomen, dit leidt tot meer onderhoudskosten. Deze uitzetting wordt verwerkt in de onderhoudsbudgetten.
Voor areaal, loon- en prijsontwikkelingen zijn financiële middelen opgenomen in de Algemene Uitkering. Dit onderwerp kan hiermee worden verrekend. In de ontwikkeling van de Algemene Uitkering voor deze Kadernota is daarmee rekening gehouden.

Wat hebben we bereikt?

De onderhoudskosten van het toegenomen areaal zijn verwerkt in de onderhoudsbudgetten in de begroting 2023.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Actualisatie en koppeling BGT & GBI-beheersysteem [Kadernota 2019 nr. 2.05]

[Op schema]

Wat wilden we?

Vele jaren lang werden de GBKN (nu BGT) en de geografische data in het beheersysteem (GBI) voor de openbare ruimte separaat van elkaar bijgehouden. In de loop van jaren zijn hierdoor veel grotere en kleine verschillen tussen beide datasets ontstaan. Een analyse heeft aangetoond dat er niet alleen verschillen tussen de BGT en GBI zijn, maar dat de informatie ook niet altijd overeenkomt met de werkelijke situatie buiten op straat. Conform de Wet Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is de gemeente verplicht om de BGT actueel te houden. Daarnaast dient voor 1 januari 2020 fase II van de transitie BGT uitgevoerd te zijn. Dit betreft onder andere het verbeteren van de volledigheid en de kwaliteit van de BGT. Daarnaast zijn we verplicht om de BGT te gebruiken als basis voor onze beheeractiviteiten.

De beide systemen (BGT en GBI) moeten gekoppeld worden, waarbij de BGT leidend wordt. Hierbij mogen geen metadata verloren gaan. Dit is een arbeidsintensieve klus hoewel een groot deel geautomatiseerd gekoppeld kan worden. Echter, alle verschillen tussen de systemen moeten handmatig op elkaar afgestemd worden. Daarnaast volgt er nog een grote hoeveelheid mutaties als gevolg van de Centrale As en Kansen in Kernen. De koppeling biedt uiteindelijk veel voordelen: enkelvoudig data inwinnen/meervoudig gebruik, voorkomen van fouten, betere analysemogelijkheden door standaardisatie.

Samengevat

- De BGT is niet 100% actueel conform Wet Basisregistratie Grootschalige Topografie
- We hebben ons te beheren areaal in de openbare ruimte niet compleet in beeld in ons beheersysteem
- De systemen zijn niet gekoppeld waardoor veranderingen in de openbare ruimte via de BGT niet geautomatiseerd in het beheersysteem GBI komen (dubbel werk, kans op fouten)

De basis moet dus weer op orde komen en blijven. Door samenwerking tussen het team Informatiebeheer (WM) en Beheer Binnendienst (TD) kunnen we een boppeslach maken: optimalisatie van zowel de BGT (verplichting Wet BGT) als ook het GBI-beheersysteem. We gaan hiervoor bovendien ervaringen inwinnen bij Achtkarspelen. In Achtkarspelen is de BGT en GBI inmiddels op elkaar afgestemd en gekoppeld. De omvang van de werkzaamheden is op voorhand niet in te schatten. Het betreft veelal handmatig mutatie-werk. Op basis van ervaringen elders is bekend dat hier minimaal ca. 2,5 jaar werk (€ 175.000) in zit.

Reeds beschikbaar in begroting van 2019: € 70.000. Nog benodigd:

- in 2020 € 35.000
- in 2021 € 70.000

Wat hebben we bereikt?

Inmiddels is de kwaliteit van de BGT sterk verbeterd en is nu een beter inzicht van de areaalgegevens. Het beheersysteem GBI loopt nu gelijk met de BGT.

Wat is (nog) niet gelukt?
De koppeling tussen de BGT en GBI is nog niet gereed. De mutaties van de Centrale As zijn door de overdracht nog niet verwerkt.

Borging bijhouden beheerdata

[Kadernota 2022 nr. 00.13]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
Het is onze taak om de openbare ruimten adequaat en volgens de afgesproken kwaliteitsnormen te onderhouden. Daarvoor is actueel inzicht noodzakelijk in het te beheren areaal. Daarnaast hebben wij wettelijke verplichtingen op onderdelen qua beschikbaarheid van data voor derden. De taak – het bijhouden van de data – is zowel toegenomen in omvang, noodzaak als in complexiteit wat structureel meer inzet vraagt van de beheerorganisatie.

Wat hebben we bereikt?
We hebben de vacature voor databeheerder succesvol kunnen invullen, waardoor de noodzakelijke continuïteit geborgd is en daarmee de kwaliteit van de gegevens. Verder is er noodzakelijke software geïmplementeerd (ca. 75 % gereed) en een zogenaamde impactanalyse uitgevoerd. Globaal kunnen we aangeven dat nu ongeveer 75 % van het groenareaal in beeld is en voor wegen is dat 100 %. Daarnaast zijn alle 'BGT signalen' van 2022 verwerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?
Een enkele specifieke software koppeling is nog niet klaar, wat het werkproces nu nog bemoeilijkt. En we willen meer inzicht krijgen in een aantal andere areaalgegevens zoals oevers, singels, houtwallen en speeltoestellen en ander weg en parkmeubilair.
De werkprocessen voor het aanleveren van mutaties worden verder uitgewerkt.

Brugbediening op afstand – Eastermar

[Kadernota 2018 nr. 2.1 b]

[Gereed]

Wat wilden we?
Er zijn een aantal opties om bediening op afstand van de brug Eastermar weer mogelijk te maken (door RWS vanuit Lemmer, door provincie vanuit Leeuwarden, door gemeente vanaf een gemeentelijke locatie). Daarnaast zijn er een aantal alternatieven waaronder overdracht van de brug aan provincie Fryslân, de brug vervangen door een hogere vaste brug en de brug volledig vernieuwen/reconstrueren. We gaan de (on)mogelijkheden, kosten en gevolgen van de opties en alternatieven nader onderzoeken.
Voor het jaar 2019 zal de bediening van de brug nog verzorgd worden door RWS. Juridisch is inmiddels uitgezocht dat de brug ons eigendom is en blijft.

Wat hebben we bereikt?
De gemeenteraad heeft naar aanleiding van de variantenstudie gekozen voor Groot Onderhoud aan bestaande brug in combinatie met verplaatsing van de bediening naar de provincie Fryslân in het Swettehûs te Leeuwarden. Rijkswaterstaat heeft echter aangegeven te stoppen met bediening. Tot en met het jaar 2022 is deze nog verzorgd door Rijkswaterstaat en inmiddels is in verband met de voorbereiding voor Groot Onderhoud nog verzocht om dit te verlengen tot 1 januari 2024.

Wat is (nog) niet gelukt?
De keuze voor wie de brug gaat bedienen is gemaakt. Overdracht van de bediening aan de provincie Fryslân vindt plaats na realisatie van groot onderhoud. Het verdere verloop van dit groot onderhoud kunt u lezen onder het kopje 'Aanpassingen brug Eastermar'.

Lagere bezuiniging recreatieve haven Earnewâld

[Kadernota 2022 nr. 21.10]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
In de begroting 2021-2024 zijn financiële taakstellingen opgenomen. Dit was nodig om op termijn een gezond financieel perspectief te bereiken. Periodiek beoordelen we in hoeverre de begrote taakstelling ook werkelijk gerealiseerd wordt. Uit de inventarisatie van de stand van zaken van de ombuigingen kwam naar voren dat de realisatie van de bezuiniging op de recreatieve haven in Earnewâld niet gerealiseerd gaat worden.
Deze verwachte lagere realisatie van de bezuiniging op de recreatieve haven in Earnewâld is gebaseerd op de eerste verkenningen.

Wat hebben we bereikt?
Gezien het algemeen belang van de recreatieve haven in Earnewâld voor toerisme, leefbaarheid en werkgelegenheid ligt het besluit nu voor bij college en raden om dit in eigen beheer te houden. Hiermee wordt de taakstelling definitief niet gerealiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?
In het onderdeel *Overige ontwikkelingen* besteden we hier aandacht aan.

Reconstructie Quatrebras ca.

[Kadernota 2022 nr. 02.06]

[Op schema]

Wat wilden we?
De provincie gaat binnenkort kruispunt Quatrebras in de N355 (de oost-westverbinding) flink aanpakken. De aansluitende Oude Commissieweg en Woudweg zijn gemeentelijke wegen. De provincie heeft in nauw overleg met de gemeente een ontwerp gemaakt voor buurtschap Quatrebras. Dit ontwerp hebben we gezamenlijk met de provincie afgestemd met de omgeving.
In aansluiting op de werkzaamheden van de provincie gaan we de Woudweg en de Oude Commissieweg in buurtschap Quatrebras opnieuw inrichten. Daarnaast gaan we ook kruispunt Zomerweg-Oude Commissieweg aanpassen om de oversteekbaarheid en veiligheid te verbeteren.

Wat hebben we bereikt?
De provincie is op dit moment bezig met het uitvoeren van de 2e fase van dit project (noordzijde N355 en ten noorden van kruising). Het gemeentelijke deel van de Woudweg volgt daarop.

Wat is (nog) niet gelukt?
Zie bovenstaand.

Overige ontwikkelingen

Vergoeding aanleg kabels en leidingen
Dit is met name de vergoeding van de bedrijven voor degeneratie van verhardingen als gevolg van het werken aan kabels en leidingen in onze gemeente. De verrekening van deze kosten vindt plaats door middel van de webapplicatie MOOR. De nutsbedrijven moeten in deze applicatie een melding doen alvorens er gegraven mag worden ten behoeve van werkzaamheden aan kabels en leidingen. Door het gebruik van deze applicatie zijn nagenoeg alle werkzaamheden in beeld, administratief vastgelegd en verloopt de financiële afhandeling nagenoeg geautomatiseerd. De afgelopen jaren lijkt er steeds meer sprake van werkzaamheden aan kabels en leidingen als gevolg van vervanging van oude netwerken, energietransitie en de aanleg van glasvezelnetwerken. Deze meeropbrengst aan vergoeding betekent voor de jaarrekening een voordeel van € 50.000.

Implementatie BGT
Er loopt een meerjarig project om de beheerdata in de basiskaart grootschalige topografie (BGT) in te voeren. In de begroting 2022 was een incidenteel budget beschikbaar van € 210.000 ten laste van de algemene reserve. Uit dit budget is in 2022 voor € 46.000 aan (personeels)kosten gerealiseerd. Het restant van dit budget is meegenomen naar 2023. De onderschrijding van € 164.000 zorgt voor een positief effect op de exploitatie in programma 2. In programma 0 zorgt dit echter voor een negatief effect als gevolg van een lagere storting uit de reserve. Per saldo is het totale effect op de exploitatie resultaat neutraal.

Onderhoud voetpaden, fietspaden en wegen
In het laatste kwartaal van 2022 zijn nog meer kosten gemaakt dan oorspronkelijk ingeschat. Dit heeft (ten opzichte van aangepaste begroting) een negatief effect van € 290.000. Deze overschrijding wordt veroorzaakt doordat eind 2022 droogteschade is geconstateerd aan de wegen in de gemeente. Om dit te repareren zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd, negatief effect op de exploitatie 2022 bedraagt € 130.000. Daarnaast zijn in 2022 extra onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan de wegen in Earnewâld waar graskeien zijn aangelegd, negatief financieel effect is € 60.000.
In de laatste plaats is ultimo 2022 geconstateerd dat de verantwoorde onderschrijding in de december rapportage van € 550.000 voor het onderdeel Rinia van Nautaweg niet juist heeft plaatsgevonden. De totale kosten van het onderhoudsproject aan de Rinia van Nautaweg zijn ongewijzigd, maar de ingerekende onderschrijding in de decemberrapportage moet volgens de BBV-richtlijnen via het programma plaats vinden en niet rechtstreeks op de voorziening. Negatief effect van deze (boekhoudkundige) wijziging is € 100.000.

Minder doorbelaste uren gebouwenbeheer

Jaarlijks worden de uren die de (onderhouds)medewerkers besteden aan het onderhoud van ons gemeentehuis doorbelast. Deze doorbelasting zorgt voor een positief effect op de exploitatie. In 2022 is in totaal € 71.000 minder aan doorbelaste uren verantwoord, dit heeft een negatief effect op de baten. Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat onze eigen (onderhouds)medewerkers veel ingezet zijn voor bouwwerkzaamheden ten behoeve van de huisvesting van Oekraïners. Het gevolg hiervan is dat onze (onderhouds)medewerkers hierdoor minder tijd hadden om aan de eigen gemeentelijke gebouwen te werken wat zorgt voor minder doorbelaste uren.

Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen

In 2021 is een bedrag van € 171.000 besteed binnen de regeling Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021. De kosten hiervan zijn opgenomen in de SISA-verantwoording van 2021. De helft van deze kosten komt in aanmerking voor subsidie van het Rijk. Dit is een bedrag van € 85.500 en had in 2021 als inkomst in programma 2 geboekt moeten worden.
In de jaarrekening 2021 is rekening gehouden met extra kosten en is uitgegaan van een terugbetalingsverplichting in plaats van een vordering en extra opbrengsten. Nu de toekenning van de subsidie in 2022 definitief is geworden kan met zekerheid gesteld worden dat het Rijk € 85.500 van de kosten vergoed. Om de verantwoording hier op aan te laten sluiten is in 2022 een correctie doorgevoerd waarbij de terugbetalingsverplichting (€ 85.500 -/-) omgezet is naar een vordering (€ 85.500 +/+). Hierdoor ontstaat er in 2022 een incidentele inkomst van € 171.000 binnen het programma 2 Wegen.

Lagere bezuiniging recreatieve haven Earnewâld

Met betrekking tot de ombuigingsoptie 'Lagere bezuiniging recreatieve haven Earnewâld' wordt begin 2023 aan de raad voorgesteld de haven in eigen beheer te houden, wat tot gevolg heeft dat de (al naar beneden bijgestelde) taakstelling niet wordt gehaald. Ondanks een intensief traject met een vertegenwoordiging van het dorp is helaas gezamenlijk vastgesteld dat er onvoldoende perspectief is voor het anders - lees privaat - inrichten van het beheer en de exploitatie van de haven. Terugkijkend hebben we moeten vaststellen dat door meerdere oorzaken de verwachte ordegrootte van de besparingen ook niet realistisch was.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Economische havens en waterwegen	*170*	177	174	3
Recreatieve havens	*143*	267	307	– 41
Verkeer en vervoer	*4.079*	4.284	4.447	– 163
Totaal lasten	***4.392***	**4.728**	**4.928**	**– 200**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Economische havens en waterwegen	*30*	30	23	– 7
Recreatieve havens	*104*	104	137	33
Verkeer en vervoer	*374*	454	641	187
Totaal baten	***507***	**588**	**801**	**213**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 3.884***	**– 4.140**	**– 4.127**	**13**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		13
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		– 50
Lasten	**– 214**	
– Ontwikkeling personeelskosten	65	
– Onderhoud voetpaden, fietspaden en wegen	– 215	
– Beheersysteem en inhuur materieel gladheidsbestrijding	– 24	
– Diverse verschillen	– 21	
– Wegmeubilair ivm vandalisme abri's	– 19	
Baten	**164**	
– Vergoeding aanleg kabels en leidingen	50	
– Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen	185	
– Minder doorbelaste uren gebouwenbeheer	– 71	
Incidentele voor- of nadelen		63
Lasten	**63**	
– Implementatie BGT	164	
– Dotatie voorziening onderhoud gebouwen buitendienst	– 101	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Economie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

3.1 Economische ontwikkeling

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen

3.4 Economische promotie

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Aanjagen toerisme

[Kadernota 2022 nr. 03.05]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Met het Beleidsplan Recreatie en Toerisme is een kwalitatief sterk uitgangspunt gemaakt voor de periode tot 2030 dat past bij onze gemeente. Van belang is nu de uitvoering te implementeren in het werkveld.

Wij zoeken die ondernemers die in staat zijn tot nieuwe initiatieven om de parels in onze gemeente goed te benutten en andere ondernemers in producten en activiteiten betrekken. Deze ondernemers verdienen faciliteiten van de gemeente om het nieuwe beleid met bijbehorende uitvoeringsagenda om te zetten in daden. Deze faciliteiten kunnen zeer divers zijn. Door juist de ondernemers hierin het voortouw te geven kan een vliegwieleffect ontstaan, dat zichzelf gaat versterken.

Daarom is financiële ondersteuning vanuit de gemeente vooral in de beginfase van belang. Het gewenste effect is een aanzienlijke toename van toeristen en verbreding van het recreatieve aanbod die ook de inwoners ten goede komt.

We stellen voor om hiervoor een incidenteel budget ter hoogte van jaarlijks € 45.000 gedurende drie jaren beschikbaar te stellen en ten laste te brengen van de algemene reserve. De verwachting is gerechtvaardigd dat als gevolg van de uitvoering de bijdragen toeristenbelasting zullen toenemen.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 hebben we netwerkworkshops georganiseerd in de drie clusters Trynwâlden, Earnewâld en Burgum e.o. waarbij deskundigen vanuit verschillende gebieden aanschoven. In 2023 willen we hier een vervolg aan geven. Daarnaast hebben we een subsidieregeling voor activiteiten in de toeristische sector opgezet voor 2023. Ondernemers en organisaties zonder winstoogmerk kunnen per activiteit maximaal 50% subsidie ontvangen en maximaal € 5.000 per activiteit. Op deze manier hopen we plannen net het nodige zetje te kunnen geven. De activiteiten moeten aansluiten bij de ambitie zoals verwoord in het beleidsplan voor toerisme en recreatie.

Wat is (nog) niet gelukt?
De raad heeft voor drie jaren budget beschikbaar gesteld met als doel de sector aan te jagen in de vorm van meer toeristen en verbreding van het recreatieve aanbod. In 2022 zijn de uitgaven beperkt gebleven. Via de overlopende posten is een budget van € 33.000 overgeheveld naar 2023. Met de begroting 2023 heeft de raad ingestemd met extra fte voor toerisme en recreatie. Daarmee hebben we in de loop van 2023 meer capaciteit om ook daadwerkelijk samen met de ondernemers aan de slag te gaan met de actiepunten uit de ambitieagenda.

Regiodeal fase II

[Kadernota 2018 nr. 3.1 a]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
De probleemdefinitie en de ambitie is vastgelegd in de notitie 'Maak het Verschil die in de raad is besproken en vastgesteld. De ontwikkellijnen zijn uitgewerkt naar businesscasussen. waarop een programmatisch uitvoeringsprogramma van de Regiodeal fase 2 is bepaald, uitgaande van doelstellingen voor extra groei van het bruto regionaal product waarmee we onze regio vitaal kunnen houden. Deze regiodeal wordt ter besluitvorming voorgelegd aan colleges en raden.

De (nu nog concept) businesscasussen zijn gebaseerd op de ontwikkellijnen:
1. Innovatie & Ondernemerschap
2. Onderwijs & Arbeidsmarkt
3. Doorontwikkeling regionale samenwerking

De Regiodeal (fase 2) is definitief aangemeld voor de bijdrage uit de Regio-enveloppe van het Rijk. Op 24 september hebben alle (42-44) betrokken organisatie een symbolische handtekening gezet onder de Regiodeal. De verwachting is dat het Rijk in november duidelijkheid verschaft over haar bijdrage aan dit project.
De provincie Fryslan heeft de Regiodeal per brief aan de minister geduid als één van de projecten welke de provincie ook financieel steunt.
De gemeente(n) zullen hun bijdrage aan de Regiodeal ook moeten formaliseren met een besluit door de raden.

De totale bijdrage vanuit onze gemeente in de periode 2019 t/m 2024 bedraagt € 1.542.000 en verwachten wij over de jaren als volgt in te zetten:
- 2019: € 157.000
- 2020: € 257.000
- 2021 t/m 2024 € 282.000

Wat hebben we bereikt?
De versnellingsagenda kent een (verlengde) looptijd tot en met 2025. Tot die tijd kunnen binnen de beschikbare budgetten aanvragen worden gedaan voor initiatieven om de regionale economie te versterken.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Overige ontwikkelingen

Winstrealisatie grondexploitaties bedrijventerreinen
Op de bedrijventerreinen is in 2022 een totale winst gerealiseerd van € 323.000. Deze winst kan gespecificeerd worden naar de volgende complexen:
Burgum west € 2.000
Gytsjerk centrum € 6.000
Noardburgum winkellocatie € 315.000

Voor een uitgebreidere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondbeleid.

Voordeel grondverkopen losse bedrijventerreinen
Het complex bedrijventerrein Jistrum was eerder al afgesloten wegens onvoldoende belangstelling. In 2022 zijn er alsnog drie bouwterreinen verkocht. Dit heeft geresulteerd in een incidenteel resultaat van € 110.000.

Hogere opbrengst toeristenbelasting
De totale opbrengst toeristenbelasting over 2022 is € 554.000. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming is dit € 122.000 hoger. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel van € 122.000.

Bijdrage project Wetterwâlden
Het project Wetterwâlden zou in 2022 worden afgerond. De afrekening van de provincie is echter in 2023 door Dantumadiel ontvangen zodat de afrekening later zal plaatsvinden. De gemeentelijke bijdrage voor Wetterwâlden wordt hiermee doorgeschoven naar 2023. Voor dit programma betekent het een voordeel, in programma 0 staat hier hetzelfde bedrag als nadeel tegenover. Per saldo neutraal voor de jaarrekening.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	*59*	72	61	11
Economische ontwikkeling	*583*	640	534	107
Economische promotie	*136*	153	100	53
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	*1*	–	466	– 466
Totaal lasten	***778***	**865**	**1.160**	**– 296**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	*13*	13	10	– 4
Economische ontwikkeling	–	–	–	–
Economische promotie	*432*	432	554	122
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	–	238	1.137	899
Totaal baten	***445***	**683**	**1.701**	**1.017**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 333***	**– 181**	**540**	**722**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		722
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		244
Lasten	**122**	
– Diverse verschillen per saldo	10	
– Bijdrage WM8KTD	112	
Baten	**122**	
– Hogere opbrengst toeristenbelasting	122	
Incidentele voor- of nadelen		478
Lasten	**45**	
– Bijdrage project Wetterwâlden (hier voordeel, nadeel in programma 0)	45	
Baten	**433**	
– Voordeel grondverkopen losse bedrijventerreinen	110	
– Winstrealisatie grondexploitaties bedrijventerreinen	323	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 03. Economie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Functiemenging							
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.							
Tytsjerksteradiel	%	2021	▬	▬	41,7	41,7	42,1
Nederland	%	2021	▬	▬	53,3	53,3	53,2
Vestigingen (van bedrijven)							
Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▲	▬	146,5	146,5	139,1
Nederland	aantal	2021	▲	▲	165,1	165,1	158,4

Onderwijs

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

4.1 Openbaar basisonderwijs

4.2 Onderwijshuisvesting

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Budget onderhoud scholen [Kadernota 2020 nr. 04.03]

[Gereed]

Wat wilden we?
De gemeente huurt 2 schoolgebouwen. In de huurcontracten zijn afspraken gemaakt omtrent een aantal onderhoudskosten die voor rekening van de huurder zijn (naast de huurpenningen). Deze kosten zijn nu opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?
De kosten voor het onderhoud zijn opgenomen in de reguliere begroting. Daarmee is uitvoering gegeven aan de opdracht uit de Kadernota.

Wat is (nog) niet gelukt?
Niet van toepassing

Ontwikkelingen onderwijshuisvesting [Kadernota 2022 nr. 21.00]

[Gereed]

Wat wilden we?
We actualiseren de voorziene investering in de onderwijshuisvesting naar prijspeil 2021/2022. De verhogingen zijn nodig door autonome kostenontwikkeling en door veranderende normen en eisen die aan de onderwijshuisvesting worden gesteld.

Voor zowel het project in Tytsjerk als ook in Jistrum wordt een prijsstijging berekend van € 400.000. De kapitaallast zal daardoor met € 32.000 worden verhoogd (4%).

Wat hebben we bereikt?
De ontwikkeling is meegenomen in de programmabegroting en meerjarenramingen en daarmee zijn de beschikbare budgetten op peil gebracht.

Wat is (nog) niet gelukt?
-

Overige ontwikkelingen

Nationaal Programma Onderwijs

In 2021 werd aan scholen en gemeenten, budget toegekend volgens het NPO. Het doel was kort gezegd daarmee de gevolgen van de Coronacrisis; de leerachterstanden, leervertragingen en met name ook de mentale impact van de lockdowns te bestrijden.

Vanuit de NPO kreeg de gemeente Tytsjerksteradiel eenmalig €495.000.
In goed overleg met de partners (in het SPJ) zijn keuzes gemaakt voor de besteding. Gezamenlijk werd gekozen voor het organiseren en duurzaam versterken van de samenwerkingen op het gebied van Zorg in en rond het Onderwijs.

Deze uitgesproken prioritering is omgezet naar de volgende projecten;

- Extra uren sociaal werkers gebiedsteamregisseurs ín de scholen (GIS) voor basis- en voortgezet onderwijs; de ervaringen en effecten worden nauwgezet gevolgd door middel van onderzoek.
- Jongerenwerkers zichtbaar in de scholen voor Voortgezet Onderwijs
- Nieuwe initiatieven/activiteiten Sport, Spel en Cultuuraanbod

De projecten lopen nog door tot 31-12-2023. De ontvangen middelen voor 2022 zijn nog niet volledig besteed maar zullen op basis van de gemaakte plannen later worden ingezet. Dit bedrag (€ 100.000) is via de balans als 'Vooruitontvangen bedragen' overgebracht naar 2023 en heeft derhalve dus geen effect op het resultaat.

Onderwijsachterstandenbeleid

Algemeen

In 2019 is het Onderwijsachterstandenbeleid landelijk herijkt. Bij de nieuwe verdeling heeft de gemeente aanzienlijk meer middelen tot haar beschikking gekregen voor deze taken. De ontvangen middelen mogen gedurende een periode van vier jaar worden ingezet. Op grond van de regeling mag de gemeente eventuele middelen die overblijven meenemen naar het volgende jaar. In 2022 is meer uitgegeven (€ 117.000) dan de beschikbare rijksmiddelen voor dit jaar. De verrekening heeft plaatsgevonden via de balans en heeft dus geen effect op het resultaat.

Leerlingenvervoer

Op basis van de voorlopige jaarrekening van JoBinder is per saldo een nadeel ontstaan op de post leerlingenvervoer van € 5.000. Dit saldo bestaan uit een incidentele afrekening (voordeel) over het boekjaar 2021 van € 27.000. Daarnaast blijkt uit deze voorlopige cijfers dat de lasten over het jaar 2022, als gevolg van aantrekkende leerlingenaantallen, hebben geleid tot een nadeel ten opzichte van de begroting van € 32.000.

Onderwijshuisvesting

Klein onderhoud / schades

In de begroting is een structureel budget opgenomen voor het doen van kleine onderhoudszaken. Voor schade aan gebouwen wordt bewust risico gelopen, omdat het

moeilijk te voorspellen is wanneer en in welke omvang schade optreedt en of het al of niet leidt tot succesvol verhaal. In 2022 is als gevolg van vele kleine onderhoudswerkzaamheden een nadeel ontstaan in de exploitatie van € 20.000.

Haalbaarheidsonderzoek
In 2022 heeft de raad voor haalbaarheidsonderzoeken bij een drietal scholen een bedrag beschikbaar gesteld van 3 maal € 20.000, in totaal € 60.000. In 2022 heeft dit niet geleid tot uitgaven omdat er vertraging is opgetreden in de uitvoering van de onderzoeken. Voor programma 4 levert dit een voordeel op van € 60.000. Voor het resultaat van de jaarrekening heeft het echter geen gevolgen, omdat de onttrekking aan de algemene reserve ook niet heeft plaatsgevonden en dat levert een nadeel op van hetzelfde bedrag voor programma 0.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	*1.886*	2.160	2.193	– 33
Onderwijshuisvesting	*2.159*	2.230	2.237	– 7
Openbaar basisonderwijs	*538*	540	664	– 124
Totaal lasten	***4.583***	**4.930**	**5.094**	**– 164**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	*607*	941	982	41
Onderwijshuisvesting	*60*	33	26	– 7
Openbaar basisonderwijs	*529*	529	653	125
Totaal baten	***1.196***	**1.502**	**1.662**	**159**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 3.387***	**– 3.428**	**– 3.433**	**– 5**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		– 5
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		– 80
Lasten	**– 80**	
– Bijdrage WM8KTD	16	
– Kapitaallasten	27	
– Hogere kosten huisvesting primair onderwijs	– 34	
– Leerlingenvervoer (JoBinder), extra kosten 2022	– 32	
– Hogere kosten bewegingsonderwijs	– 31	
– Extra kosten klein onderhoud	– 20	
– Overige verschillen per saldo	– 6	
Incidentele voor- of nadelen		75
Lasten	**82**	
– Leerlingenvervoer (JoBinder), afrekening boekjaar 2021	27	
– Haalbaarheidsonderzoek scholen	60	
– Extern onderzoek leerlingenprognose	– 5	
Baten	**– 7**	
– Afrekening huur schoolgebouwen oude boekjaren (2018-2021)	– 7	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 04. Onderwijs

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
% Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)							
Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 – 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.							
Tytsjerksteradiel	%	2021	▬	▬	1,2	1,2	1,4
Nederland	%	2021	▬	▬	1,9	1,9	1,7
Absoluut verzuim							
Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▬	▬	0,0	0,0	0,0
Nederland	aantal	2020	▬	▬	2,7	2,7	2,7
Relatief verzuim							
Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. Per 1.000 leerlingen.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▬	▬	20,0	19,0	26,0
Nederland	aantal	2021	▬	▬	20,0	19,0	26,0

Sport, cultuur en recreatie

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresent., -prod. en participatie
5.4 Musea
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
5.7 Openb. groen en (openlucht)recreatie

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Actualisatie areaalaccres - Groen

[Kadernota 2022 nr. 21.05]

[Gereed]

Wat wilden we?

Als gevolg van nieuwe aanleg is het areaal openbaar groen toegenomen. Voor dit toegenomen areaal is geen onderhoudsbudget beschikbaar. Wij stellen voor om de benodigde middelen om het aangelegde groen te onderhouden toe te voegen aan de onderhoudsbudgetten voor het openbaar groen.

Wat hebben we bereikt?

Jaarlijks neemt het areaal groen toe als gevolg van realisatie van nieuwbouwwijken. Om dit te kunnen onderhouden zijn de hiervoor benodigde middelen toegevoegd aan de groenbudgetten.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Alde Feanen; herinrichting - afrondende (3e) uitvoeringsmodule

[Kadernota 2018 nr. 5.7 a]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Op basis van de laatste gesprekken (en ramingen) van de Provincie met ons en de andere gebiedspartners houden wij in de begroting rekening met een minimale bijdrage/cofinanciering van de gemeente van € 240.000, verspreid over de jaren 2020 t/m 2022. Hierdoor kunnen we de gewenste afronding van de vaarroute realiseren en krijgen we een eindinrichting van de Panhuyspoel. Daardoor kunnen we ook het gebied afmaken en inrichten zoals het beoogd was in het Raamplan. En sluiten we aan bij de reeds eerder uitgevoerde 1e en 2e uitvoeringsmodule en blijven eerder gedane investeringen behouden. De bijdrage is bestemd voor het afronden van de vaarroute uit de 2e uitvoeringsmodule (€ 140.000) en de eindinrichting van de Panhuyspoel (€ 100.000).

Wat hebben we bereikt?

Module 3 Âlde Feanen is technisch deels afgerond en deels in uitvoering (i.o.v. Provincie Fryslân), de onderdelen waarvoor de gemeente een bijdrage/cofinanciering levert betreffen de vaarroute met recreatieve voorzieningen rondom Panhuyspoel. Het project kende als gevolg van personeelskrapte (bij m.n. de provincie en gebiedscommissie) vertraging. Sinds 2e helft 2022 begint hier weer schot in te komen.
Vanuit de gebiedscommissie Âlde Feanen zijn in 2022 door adviseurs van provincie en Wetterskip Fryslân variantenstudies uitgevoerd, voor wat betreft de positie/route van de vaarroutes en verkeers- en waterhuishoudkundige impact daarvan. Deze analyse en afwegingen worden rond deze tijd (begin 2023) aan het bestuur meegegeven. Uit de (concept-)analyses en -adviezen maken we op dat met name de waterhuishoudkundige situatie de uitvoering kostbaar maakt. De wijze waarop de vaarroutes en recreatieve voorzieningen kunnen worden vormgegeven moeten in 2023 verder worden uitgewerkt.

Wat is (nog) niet gelukt?
De realisatie van maatregelen in de Âlde Feanen moet als gevolg van personele krapte (bij m.n. Provincie Fryslân) nog deels uitgevoerd worden, dit zijn maatregelen waar de gemeente geen bijdrage aan levert. Ten behoeve van de vaarroute, waar de gemeente wel een bijdrage voor heeft gereserveerd, zijn in 2022 de technische analyses / variantenstudies uitgevoerd. Deze worden aan het bestuur voorgelegd waarna de wijze van uitvoering en vervolg zal moeten worden bepaald. In afwachting daarvan dient budget gereserveerd te blijven.

Bestrijding eikenprocessierups

[Kadernota 2022 nr. 05.05]

[Gereed]

Wat wilden we?
De bestrijding van de eikenprocessierups blijven wij in 2022 uitvoeren. We zetten hierbij in op zowel preventieve maatregelen (zoals de ontwikkeling van een breed scala aan natuurlijke vijanden voor alle ontwikkelingsstadia van de eikenprocessierups) als curatieve maatregelen (zoals het machinaal verwijderen van de nesten van de eikenprocessierups). Tot slot blijven wij de ontwikkeling van de populatie eikenprocessierups volgen door monitoring middels feromoonvallen. De kosten voor het bestrijden en monitoren bedragen structureel € 15.000 per jaar. Voor het sneller ontwikkelen van de populatie natuurlijke vijanden is de komende drie jaar € 3.000 extra per jaar nodig.

Wat hebben we bereikt?
In 2022 zijn de nesten van de eikenprocessierups opgeruimd door middel van opzuigen. Daarnaast zijn de locaties van de nesten en de verspreiding van de vlinders gemonitord. Tot slot zijn er nestkasten opgehangen, is het maaien van de bermen op locaties met veel nesten aangepast en zijn er bollen geplant. Met deze verschillende maatregelen hebben we uitvoering gegeven aan het bestrijden en monitoren van de eikenprocessierups.

Wat is (nog) niet gelukt?
Niet van toepassing.

Bestrijding invasieve exoten

[Kadernota 2022 nr. 05.03]

[Gereed]

Wat wilden we?

Op verzoek van de raad voeren wij extra maatregelen uit ten behoeve van de bestrijding van de Japanse duizendknoop. Dit doen wij door deze soort ter plekke te bestrijden middels heet water en elektrocutie en het apart verzamelen van plantendelen van Japanse duizendknoop en deze af te voeren naar een gecertificeerde verwerker van invasieve exoten. Dit brengt structureel een uitzetting van € 15.000 in de begroting met zich mee.

Wat hebben we bereikt?

De Japanse duizendknoop is in 2022 bestreden door middel van heet water en elektrocutie. Hierbij is groei van de plant ter plekke geremd. Verder zijn de plantendelen van de Japanse Duizendknoop die naar het composteer terrein gebracht worden apart verzameld en naar een gecertificeerde verwerker van invasieve exoten gebracht.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Bijdrage stichting Behoud Monumenten

[Kadernota 2022 nr. 05.14]

[Gereed]

Wat wilden we?

In 2010 is het gemeentelijk eigendom van negen Rijksmonumenten (acht kerktorens en een molen) overgedragen aan de Stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel. De stichting heeft als doel meegekregen, het bevorderen en verzekeren van de instandhouding van deze monumenten. Dit doel wordt onder andere bereikt door het restaureren en onderhouden van deze Rijksmonumenten en het verwerven van geldmiddelen. Om dit doel te bekostigen wordt er jaarlijks naast een rijkssubsidie, vermeerderd met een eventuele bijdrage van de Provincie en derden, een gemeentelijke bijdrage verstrekt.
Wil de Stichting de komende jaren de acht torens en molen kunnen beheren en onderhouden dan is voor de komende jaren een extra gemeentelijke bijdrage benodigd. Voor het jaar 2021 is deze verhoging al toegekend door middel van een begrotingswijziging. Voor de komende jaren vanaf 2022 nemen we de verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 42.000 per jaar nu mee in de begroting.

Wat hebben we bereikt?

De stichting Behoud Monumenten in de gemeente Tytsjerksteradiel ontvangt jaarlijks een bijdrage van de gemeente voor het instand houden van de acht kerktorens en een molen. Ook over 2022 ontvangt zij de bijdrage voor de gemaakte kosten van het onderhoud.

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Facilitering ambities biodiversiteit

[Kadernota 2022 nr. 05.04]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Wij hebben in ons coalitieakkoord 2018-2022 aangegeven dat wij de biodiversiteit willen vergroten. In de Duurzaamheidsagenda is hiervoor jaarlijks € 15.000 beschikbaar gesteld voor het bevorderen van initiatieven op het gebied van biodiversiteit en Operatie Steenbreek. Invulling geven aan onze ambities vraagt om meer inspanning dan het benutten van werk-met-werksituaties bij aanleg en beheer van het openbaar groen. Het vraagt om een stap naar voren en naar buiten te zetten om zo invloed uit te oefenen op het gebied van biodiversiteit. Concreet betekent dit ondersteuning en advisering van externe partijen en bewoners, deelname aan gemeente-overstijgende projecten en het leveren van extra inspanning aan Operatie Steenbreek. Om dit te realiseren is voor de komende drie jaar formatieve uitbreiding nodig van 1 fte, dit zorgt de komende drie jaar voor € 75.000 aan hogere kosten.

Wat hebben we bereikt?

Er is invulling gegeven aan de formatieve uitbreiding op biodiversiteit. Tevens zijn de voorbereidende werkzaamheden gedaan ten behoeve van het biodiversiteitsplan, waar we op dit moment vorm aan geven. De planning is in de zomer dit te kunnen vaststellen. De startnotitie staat al op de agenda van de raad.
Vanuit de inwoners komen steeds meer initiatieven om in het dorp aan de slag te gaan met biodiversiteit. Zo is in 2022 bijvoorbeeld een wadi in combinatie met een bloemenweidemengsel aangelegd, bloembollen in combinatie met een mengsel en (kleine) projecten uitgevoerd door de inwoners zelf.

Wat is (nog) niet gelukt?

Op basis van een startnotitie, biodiversiteitsplan, kan het vergroten van biodiversiteit in de komende periode verder gaan plaatsvinden.

Kuierpaad Earnewâld (1e oanlis)

[Kadernota 2018 nr. 5.7 b]

[Gereed]

Wat wilden we?

Vanuit Earnewâld (Doarpsbelangen en VerenigingToeristenbureau (VTE) is er een wens om een 'kuierpaad' vanuit het dorp te realiseren. Alle andere 'kuierpaden' beginnen buiten het dorp en met name vanuit toeristisch oogpunt zou een 'kuierke' beginnend vanuit het dorp wenselijk zijn. Het dorp heeft hiervoor het 40-med paad in gedachten. We zijn bezig met het realiseren van de externe financiering. De verwachting is dat we daarmee de dekking rond krijgen en het 40-med pad kunnen realiseren overeenkomstig de bedragen die in de Kadernota zijn genoemd en in deze begroting zijn opgenomen.

Wat hebben we bereikt?

Het pad was gereed op 1 april 2022. Inmiddels heeft dorpsbelangen Earnewald de beschikking gekregen van de provincie en is het project ook binnen de daarvoor beschikbare middelen financieel afgerond.

Wat is (nog) niet gelukt?
Niet van toepassing.

Lokale omroep RTV NOF

[Kadernota 2022 nr. 05.01]

[Gereed]

Wat wilden we?
We ondersteunen onze lokale omroep RTV NOF. Jaarlijks adviseert de VNG een richtbedrag per huishouden als financiële ondersteuning voor lokale omroepen. Op dit moment bedraagt het VNG-richtbedrag €1,39 per huishouden. Samen met onze buurgemeenten hebben we besloten om de basisbekostiging te verhogen naar het geadviseerde richtbedrag, en dit jaarlijks bij te stellen conform VNG advies.

Wat hebben we bereikt?
We hebben de basisbekostiging van de RTV NOF in gezamenlijkheid met buurtgemeenten georganiseerd. Per huishouden betalen wij €1,39 als basisbekostiging voor onze lokale omroep. Door deze structurele ondersteuning heeft RTV NOF goede samenwerkingen kunnen opzetten met onder andere Omrop Fryslân. Onlangs werd duidelijk dat RTV NOF Rijksmiddelen heeft ontvangen. Hiermee kunnen zij een hoofdredacteur en algemeen directeur aanstellen. Op dit moment is het nog onduidelijk wat deze rijkssubsidie betekent voor onze gemeentelijke financiële ondersteuning. We zijn er trots op dat RTV NOF inmiddels is toegetreden tot de 20 beste omroepen van ons land.

Wat is (nog) niet gelukt?
Alle doelstellingen zijn behaald. We blijven in contact met het bestuur van RTV NOF over ontwikkelingen.

Overige ontwikkelingen

SPUK bijdrage sport en cultuur
Bij de diverse onderdelen van het cultuurbeleid en sport zijn een voordelige verschillen ontstaan van respectievelijk € 36.000 en € 113.000. Het rijk heeft als gevolg van de coronapandemie de culturele en sport sector ondersteund door het verstrekken van steunpakketten. Zelfs in 2022 is nog een substantieel bedrag overgemaakt aan de gemeenten en benutting daarvan leidt tot onderbesteding op de structureel beschikbare budgetten.

Overschrijding lasten sportaccommodaties
De overschrijding van de lasten van de sportaccommodaties (€ 243.000) wordt voornamelijk veroorzaakt door onverwachte hogere onderhoudskosten van het zwembad in Burgum (€ 36.000), als gevolg van onderhoud aan technische installaties, en het zwembad in Gytsjerk (€ 60.000), doordat onderhoud aan glijbaan en chloorpompen heeft plaatsgevonden. Ook bij de buitensport zijn de onderhoudskosten € 12.000 hoger dan begroot doordat extra kosten zijn gemaakt voor de inhuur van een trekker.

Daarnaast blijken de gerealiseerde kosten voor gas voor de zwembaden in Burgum (€ 28.000) en Gytsjerk (€ 38.000) hoger dan begroot. Voor het zwembad in Burgum wordt dit veroorzaakt door een hoger verbruik van gas om het water op temperatuur te houden. In Gytsjerk wordt dit veroorzaakt doordat er geen badafdekking is en daardoor een hoger gasverbruik om het water op temperatuur te houden (€ 20.000). Daarnaast heeft een nabetaling plaatsgevonden voor 2021 van € 18.000.
Verder heeft er voor het zwembad Gytsjerk een (incidentele) extra afschrijving plaatsgevonden, dit wordt veroorzaakt door de afboeking van de restant boekwaarde van het gesloopte gebouw (€ 31.000).
De resterende afwijking van € 38.000 wordt veroorzaakt door vele kleinere afwijkingen.

Resultaat sportactivering
In 2021 en 2022 hebben wij respectievelijk € 85.000 en € 38.000 aan vergoeding sportakkoord van het Rijk ontvangen. Voor deze onderdelen zijn in 2021 (€ 10.000) en 2022 (€ 36.000) kosten gemaakt. Het voordeel van € 32.000 in 2022 wordt veroorzaakt doordat oorspronkelijk meer uitgaven begroot waren dan uiteindelijk gerealiseerd kon worden. Hierdoor valt te concluderen dat niet alle uitgaven die gedaan konden worden in het kader van het sportakkoord zijn uitgevoerd. Na de vaststelling van de SISA-verantwoording zal van het eerder ontvangen bedrag (€ 85.000) een gedeelte (€ 39.000) terugbetaald moeten worden aan het Rijk.

Lagere onderhoudskosten groen
De lagere kosten onderhoud groen worden voornamelijk veroorzaakt door lagere kosten die door Caparis ons in rekening heeft gebracht (€ 126.000). Dit wordt veroorzaakt doordat Caparis de afgesproken bezetting niet kon bemensen. Gevolg hiervan is dat het onderhoud wel uitgevoerd moet worden en in de reguliere onderhoudsbudgetten terecht komt voor 2022 zien wij hier een stijging van € 32.000.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Cultureel erfgoed	*81*	82	72	10
Cultuurpresent., -prod. en participatie	*492*	525	474	51
Media	*621*	621	622	- 1
Musea	*45*	45	45	-
Openb. groen en (openlucht)recreatie	*2.709*	2.744	2.535	210
Sportaccommodaties	*3.504*	3.517	3.845	- 328
Sportbeleid en activering	*218*	232	210	22
Totaal lasten	***7.670***	**7.766**	**7.803**	**- 37**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Cultureel erfgoed	*10*	10	13	3
Cultuurpresent., -prod. en participatie	*59*	69	71	2
Media	-	-	-	-
Musea	-	-	-	-
Openb. groen en (openlucht)recreatie	*151*	174	238	63
Sportaccommodaties	*1.069*	1.258	1.380	122
Sportbeleid en activering	*37*	55	53	- 2
Totaal baten	***1.327***	**1.567**	**1.754**	**188**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***- 6.343***	**- 6.200**	**- 6.049**	**151**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		151
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		– 153
Lasten	**– 153**	
– Bijdrage werkmaatschappij	36	
– Lagere onderhoudskosten groen	94	
– Overschrijding lasten sportaccommodaties	– 243	
– Ontwikkeling personeelskosten	– 36	
– Diverse verschillen per saldo	– 4	
Incidentele voor- of nadelen		304
Lasten	**95**	
– Resultaat sportactivering	32	
– Alde Feanen; afrekening derde fase niet in 2022	63	
Baten	**209**	
– SPUK bijdrage cultuur door corona	36	
– Afrekening 40-med paad	40	
– SPUK bijdrage sport door corona	133	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Recreatieschap Marrekrite	Grou

Stichting / Vereniging

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
VvE Nije Westermar	Burgum

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 05. Sport, cultuur en recreatie

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
% Niet-sporters							
Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.							
Tytsjerksteradiel	%	2020	▬	▬	56,9	56,9	56,9
Nederland	%	2020	▬	▬	49,3	49,3	49,3

Sociaal domein

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.3 Inkomensregeling
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Beschermd wonen

[Kadernota 2020 nr. 06.01]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De aangekondigde doordecentralisatie van Beschermd Wonen is voorlopig uitgesteld naar 2022. Er geldt een overgangsperiode voor bestaande cliënten van 10 jaar. De inschatting is dat dit bedrag kan worden opgevangen binnen de huidige begroting van de Centrumregeling. Het risico is meegenomen in de risicoparagraaf.

Wat hebben we bereikt?

De doordecentralisatie beschermd wonen is uitgesteld naar 01-01-2024. In de meicirculaire 2023 zullen de lokale middelen bekend gemaakt worden. Gelet op de (financiële) onzekerheden is in Friesland besloten om de middelen voor 2024 en 2025 samen te voegen en te werken met een regionaal budget. Vanuit de wetgeving zal regionale samenwerking op (inkoop- en contractmanagement) beschermd wonen verplicht worden gesteld.

Wat is (nog) niet gelukt?

De doordecentralisatie beschermd wonen is uitgesteld; daarom is deze niet gerealiseerd per 2022. We zijn in deze afhankelijk van het beleid van de rijksoverheid.

Implementatie handelingsprotocol Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

[Kadernota 2020 nr. 06.10]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Een onderdeel van Veilig in het sociaal domein is de toepassing van de wettelijk verplichte meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Het handelingsprotocol met daarin de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt na vaststelling door het colleges geïmplementeerd in de beide gemeentelijke organisaties en de werkmaatschappij 8KTD. Bij de implementatie en uitvoering is een belangrijke rol en taak weggelegd voor de aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling voor gemiddeld 2 uur per week per aandachtsfunctionaris. Deze taak

wordt onderdeel van de herschikking van taken in de gebiedsteams.

Wat hebben we bereikt?
De Wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling draagt bij aan de veiligheid in het sociaal domein. De uitwerking van deze wet is vastgelegd in een handelingsprotocol. Door de vaststelling van het handelingsprotocol in beide gemeentelijke organisaties en de werkmaatschappij 8KTD geven wij hier uitvoering aan. Bij de implementatie en de uitvoering is een belangrijke rol weggelegd voor de aandachtsfunctionarissen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.

Wat hebben we bereikt?
Er is een concept handelingsprotocol. Deze is nog niet vastgelegd in de organisaties. Aan de wettelijke taak van de aandachtsfunctionaris wordt uitvoering gegeven.

Wat is (nog) niet gelukt?
Landelijke en regionale ontwikkelingen vragen om een heroverweging van de inzet van taken en daarmee de uitvoering die is vastgelegd in het handelingsprotocol. De komende maanden wordt hier op regionaal niveau onderzoek naar gedaan.

Nieuwe wet inburgering

[Kadernota 2022 nr. 06.01]

[Gereed]

Wat wilden we?
Per 1 januari 2022 treedt de nieuwe Wet Inburgering inwerking. Vanaf deze datum voeren wij de
regie op inburgering. Daarnaast hebben we een actieve rol in de begeleiding van statushouders naar
integratie, participatie en werk. Het uitgangspunt is dat de budgetten die wij van het Rijk ontvangen leidend zijn voor het uitvoeren van de nieuwe wet. Wij ontvangen van het Rijk twee budgetten:

Structureel Integratiebudget (uitvoeringskosten)
Dit budget ontvangen we via de algemene uitkering

Structurele Specifieke Uitkering (kosten inburgeringsvoorzieningen)
Dit budget ontvangen we vanaf 2022 via een aparte beschikking. De uitkering wordt jaarlijks voorlopig toegekend. De definitieve vaststelling volgt het jaar daarop. De definitieve vaststelling is afhankelijk van het aantal asielmigranten dat wij jaarlijks huisvesten. Wij moeten verantwoording afleggen aan het Rijk over de besteding van dit budget.

Werk- en activeringstrajecten moeten wij bekostigen uit het bestaande Participatiebudget.

Wat hebben we bereikt?
Wij hebben in 2022 de nieuwe Wet inburgering uitgevoerd binnen de door het Rijk beschikbaar gestelde budgetten.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Ontwikkelingen Jobinder (basis begroting 2022) [Kadernota 2022 nr. 21.02]

[Gereed]

Wat wilden we?

Jobinder voert namens de gemeente het collectief vervoer uit. Voor de begroting 2022 zal er uitgegaan moeten worden van een autonome groei op basis van een (CBS-)indexering van 3% op de regiekosten van de Mobiliteitscentrale, vervoerskosten en de kosten van het Mobiliteitsbureau t.o.v. de begroting 2021. Voor de gemeente Tytsjerksteradiel betekent dit een uitzetting van € 46.000.

Wat hebben we bereikt?

De indexering is opgenomen in de begroting voor 2022 en meerjarenramingen. Daarmee zijn de budgetten in de begroting op peil gebracht.

Wat is (nog) niet gelukt?

–

Pilot ontschotting wonen, welzijn en zorg [Kadernota 2018 nr. 6.1 c]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Ambtelijk wordt in samenwerking met Patyna, VWS, ActiZ (branchevereniging in de zorg), zorgverzekeraar de Friesland en de gemeente Súdwest Fryslân onderzocht hoe en op welke wijze schotten tussen wettelijke regelingen rond welzijn en zorg kunnen worden weggenomen. Voor onze gemeente en de gemeente Súdwest Fryslân ligt hier een belang waar het gaat om het inzetten van WMO-middelen. Met het ontschotten van wettelijke regelingen ontstaan er mogelijkheden om kwalitatief en kwantitatief effectiever met welzijn en zorg om te gaan. Op basis van een gezamenlijke (werk)conferentie tussen alle betrokken partijen zal ook bekeken hoe en in welke mate de experimentenwet ten behoeve van deze pilot kan worden ingezet. In deze pilot zullen ambtelijk beleidsmedewerkers, de dorpen- en jeugdteams ook betrokken worden. De pilot richt zich in eerste instantie op alle ontwikkelingen rond Heemstra State in Oentsjerk maar zal, wanneer het succesvol is, ook impact hebben op andere ontwikkelingen binnen onze gemeente.

Wat hebben we bereikt?
Dit project is gericht op ontschotting. Eind 2019 is een subsidie aanvraag ingediend bij ZonMW, deze aanvraag is niet gehonoreerd in 2020. Er is in 2020 en 2021 een cliëntreis beschreven en dat is begin 2022 afgerond. Sindsdien ligt het project stil. Wel is in 2021 het burgerinitiatief Trynwalderein aangehaakt. Trynwalderein is een netwerk voor ouderen door ouderen.

Landelijk is er een Integraal Zorg Akkoord (IZA) gesloten waar, naast medisch domein, ook de VNG is aangehaakt. Het IZA wordt in Friesland vertaald in een lokaal plan, de Friza. Gemeente Smallingerland is hiertoe door de overige gemeentes gemandateerd. De vraag is welke rol (Fr)Iza op termijn gaat spelen in de samenwerking tussen het medische en sociale domein en welke effect dit gaat hebben op reeds lopende projecten zoals de pilot ontschotting.

Wat is (nog) niet gelukt?
De samenwerking is nog niet gelukt. Oplossing in 8KTD nog niet direct voorhanden. In gemeente Sudwest-Fryslan is er een nieuwe functie gecreëerd (beleidsadviseur innovatie) om de samenwerking tussen het medische en sociale domein te stimuleren.

Project Beurtschip

[Kadernota 2022 nr. 06.13]

[Gereed]

Wat wilden we?
De subsidieaanvragen in het kader van de Regiodeal zijn voor de projecten Beurtschip en Spitkeet afgewezen.
Op basis van de resultaten van het project Beurtschip in de afgelopen jaren, kon de raad bij de behandeling van de Kadernota zich erin vinden om de financiering voor dit project voor 2022 en 2023 op te nemen in de begroting. Daarnaast wordt in deze jaren onderzocht hoe we het project per 2024 op een andere en mogelijk goedkopere wijze kunnen financieren.

Wat hebben we bereikt?
Tegenover de kosten van het project Beurtschip staan ook baten, zoals de maatschappelijke bate van 'meedoen' en minder uitkerings- en uitvoeringslasten bij uitstroom naar werk. Voor de jaren 2022 en 2023 de kosten van het project opgenomen in de begroting. In de Kadernota 2024 - 2027 komen wij met een financieringsvoorstel voor het project vanaf 2024.

Wat is (nog) niet gelukt?
-

Uitbreiding formatie Communicatie Sociaal Domein [Kadernota 2022 nr. 06.11]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Wij gaan een communicatiestrategie ontwikkelen richting inwoners en partners om de transformatie verder te brengen. Veranderingen in 2022 en 2023 in de sociale basis, de inkoop van zorg en de activiteiten van onze gebiedsteams maken een kwalitatief goede communicatie naar al onze inwoners en partners noodzakelijk. Ook de communicatie over ons beleid op gebied van armoede en schulden vraagt extra aandacht. Deze middelen en daarmee de impuls aan communicatie in het Sociaal Domein dragen daaraan bij.

Wat hebben we bereikt?

In het afgelopen jaar is er een communicatiestrategie ontwikkeld voor het Sociaal Domein.

Wat is (nog) niet gelukt?

De uitvoering van de communicatiestrategie is deels gelukt. Vanwege het vertrek van de communicatieadviseur Sociaal Domein is er gezocht naar vervanging. Die wervingsprocedure is tot op heden nog niet succesvol geweest.

Uitbreiding formatie Gebiedsteams [Kadernota 2022 nr. 06.12]

[Gereed]

Wat wilden we?

We verhogen de kwaliteit van de inzet van de gebiedsteams en de doorontwikkeling transformatie in het Sociaal Domein. Om invulling te kunnen geven aan de veranderopgave en deze effectiever te maken is er tijdelijk meer sturing ingezet. Wij gaan onderscheid maken in onze werkwijze op basis van de complexiteit van de vraag van de inwoner. Immers, 90% van de inwonersvragen zijn eenvoudig van aard; 10% behoort tot de complexe vraagstukken waarbij een regiefunctie vereist is. Preventief wordt zorg verstrekt daar waar wachtlijsten zouden kunnen leiden tot verzwaring van de complexiteit en/of kostenverhoging. Er wordt een apart crisisteam ingericht met betrekking tot acute hulpvragen waarbij de reguliere weg geen soelaas biedt.

Wat hebben we bereikt?

De middelen zijn ingezet om de werkdruk te verlichten.
Dit is voor jeugd en Wmo tijdelijk gerealiseerd.

Wat is (nog) niet gelukt?

nvt

Uitbreiding formatie zorgadministratie [Kadernota 2022 nr. 06.10]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

In verband met de oplopende aanvragen, groeiende vraag om administratieve ondersteuning, extra taken bij beëindiging van zorgtrajecten breiden we de formatie voor Sociaal Domein voor de jaren 2022 en 2023 uit met 24 uur op de functie administrateur. Dit om het huidige dienstverlenende niveau vast te houden en de komende jaren mee te kunnen in alle ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein.

Wat hebben we bereikt?

Als gevolg van uitstel Inkoop Jeugd was volledige inzet van de 24 uren extra in 2022 niet nodig. In 2023 realiseren we dit wel.

Wat is (nog) niet gelukt?

Wet Aanpak Meervoudige Problematiek Sociaal Domein [Kadernota 2022 nr. 06.05]

[Continue proces]

Wat wilden we?

Vanaf 2022 wordt naar verwachting de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal Domein (Wams) van kracht. Dit is nog niet definitief. Deze wet zorgt ervoor dat gemeenten hun regisseursrol beter kunnen oppakken doordat zij de mogelijkheid krijgen om gegevens uit te wisselen tussen verschillende wetten en/of domeinen. Om dit te kunnen doen moet er voor de cliënt of het gezin een werkplan opgesteld worden.
Tevens verplicht de wet gemeenten om, in het kader van de OGGZ-taak, een meldpunt in te richten waar burgers of professionals hun zorgen over een medeburger of client kunnen neerleggen.

Een meldpunt voor niet-acute zorg is al provincie breed ingericht en belegd bij GGD Fryslân. Het meldpunt wordt nu vanuit een pilot betaald. Om aan de verplichtingen uit de wet te kunnen voldoen is het noodzakelijk om structureel geld beschikbaar te stellen voor de inrichting van het meldpunt.

Wat hebben we bereikt?

De invoering van de Wet Aanpak Meervoudige Problematiek (WAMS) is uitgesteld tot 1 januari 2024. GGD Fryslân zal in Q1 en Q2 2023 voor de 18 Friese gemeentes de impact, de gevolgen en de voordelen van de WAMS in kaart brengen. Het meldpunt niet-acute zorg is inmiddels via structurele middelen die de 18 Friese gemeentes hiervoor vrij hebben gemaakt structureel bij GGD Fryslân belegd.

Wat is (nog) niet gelukt?

Afhankelijk van de definitieve ingangsdatum van de WAMS en de uitkomsten van het onderzoek van GGD Fryslân naar de impact en de gevolgen van de WAMS zal de WAMS lokaal geïmplementeerd worden.

Overige ontwikkelingen

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Subsidie Zelf- en Samenredzaamheid

In 2021 is de regeling zelf- en samenredzaamheid vastgesteld. Dit is de regeling voor vrijwilligers en voor professionals die een beroep kunnen doen op financiële ondersteuning voor door hen ontwikkelde initiatieven. De beschikbaar gestelde middelen voor de regelingen zijn gedekt door de van het rijk ontvangen coronamiddelen.

Voor de besteding in 2022 was een bedrag van € 100.000 geraamd. De werkelijke uitgaven in 2022 voor de uitvoering van de regeling zijn € 71.000. Het verschil van € 29.000 is voor de jaarrekening 2022 een incidenteel voordeel.

Ontmoetingsplek Eastermar

Voor de ontmoetingsplek te Eastermar is in de jaren 2022, 2023 en 2024 een bedrag beschikbaar van € 20.000. In 2022 is heeft er nog geen uitgave plaatsgevonden. Voor de exploitatie binnen programma 6 leidt dit tot een voordeel van € 20.000 Daarbij dient aangetekend te worden dat er geen gevolg is voor het resultaat van de jaarrekening. De raming van het budget werd gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve, Op programma 0 leidt dit tot een nadeel van € 20.000 vanwege de lagere onttrekking uit de reserve.

Wmo-Collectief vervoer

Op dit product is een voordeel ontstaan van € 21.000. Het gebruik maken van deze voorziening is vraagafhankelijk. De nasleep van de coronapandemie laat zien dat op meerdere terreinen de vraag naar voorzieningen nog niet weer op het niveau ligt van voor de coronapandemie.

Preventieve Jeugdzorg

Op dit product is een nadeel ontstaan van € 26.000. Van de GGD is een aanvullend pakket afgenomen voor voorzorg en verpleegkundige jeugdhulp. Hiervoor was niets geraamd.

Inspecties Kinderopvang

Op de inspecties Kinderopvang is per saldo een nadeel ontstaan van € 33.000. Deels wordt dit veroorzaakt door een afrekening qua kosten over het boekjaar 2021 van € 21.000. Daarnaast zijn er minder inspecties uitgevoerd dan begroot, waardoor de legesinkomsten € 12.000 lager zijn dan begroot.

6.3 Inkomensregelingen

Bijstandsverlening (BUIG)

De inkomensregelingen bestaan uit diverse regelingen (Bijstand, IOAW, Bbz en IOAZ). Per saldo hebben deze regelingen geleid tot een voordeel voor de jaarrekening 2022 van € 41.000.

In onderstaande tabel is het verloop van het aantal uitkeringen over het afgelopen jaar weergegeven. Het aantal uitkeringen is in de loop van het jaar redelijk stabiel gebleven, waarin we echter in het laatste kwartaal een lichte stijging zien. Deze stijging is hoofdzakelijk veroorzaakt door de succesvolle plaatsing van vergunninghouders.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO)
Eén van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis vanaf 2020 is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). De regeling is voor zelfstandige ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt en eventueel in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen. Voor onze gemeente is de TOZO uitgevoerd door Bureau Zelfstandigen Fryslân (BZF) te Leeuwarden.

In 2022 is er in totaal € 911.000 aan voorschotten ontvangen van het Rijk. De ontvangen voorschotten zijn één op één doorbetaald aan BZF, waarbij achteraf de verrekening heeft plaatsgevonden over de uitvoering van de TOZO. Per saldo heeft de TOZO regeling geleid tot een incidenteel voordeel van € 17.000 voor de jaarrekening 2022.

Minimabeleid
Tytsjerksteradiel kent diverse inkomensregelingen in het kader van minimabeleid. Per saldo is het resultaat op minimabeleid € 356.000 negatief. Vooral op het gebied van de Bijzondere Bijstand zien we de kosten in het afgelopen jaar sterk stijgen. Hiervoor zijn diverse oorzaken te benoemen:

- Aanvullende bijstand <21 jaar: Stijging heeft te maken met het steeds vaker voorkomen van de aanvullende bijzondere bijstand op de lage norm vanwege de overgang 18-/18+ voor jongeren in instellingen.
- Begrafeniskosten: Dat er meer begrafenissen zijn geweest is uiteraard niet te voorzien.
- Bewindvoering: Kosten bewindvoering blijven onverminderd hoog en stijgen zelfs nog.
- Individuele Studietoeslag: De gewijzigde Studietoeslag kost meer (reeds eerder aangegeven bij de vaststelling van de Beleidsregels Studietoeslag) en hier staat geen compensatie vanuit het rijk tegenover.
- Inrichting en huisraad: Stijging heeft te maken met de huisvesting vergunninghouders.

- Mentorschap: Er komen steeds meer instellingen voor speciale woonvormen in onze gemeente. Veel van de bewoners van deze instellingen vallen onder de regeling wat betreft het mentorschap.

Regeling toeslagenproblematiek
Er is in 2022 een voordeel ontstaan van €123.000 op de uitvoering van de regeling toeslagenproblematiek. Gemeenten worden gecompenseerd voor de kosten die zij maken met betrekking tot de regeling toeslagenproblematiek. Dit bestaat uit de werkelijke kosten die voor ondersteuning van gedupeerden wordt gemaakt en ook een normbedrag per gedupeerde. De totale bijdrage wordt achteraf via de Sisa-verantwoording vastgesteld.

Debiteuren Zelfstandigen
Het bedrag aan debiteuren zelfstandigen bestaat uit vorderingen die zijn ontstaan door te veel ontvangen uitkeringen, bedrijfskrediet en leningen. Vorderingen waarvan onzeker is of we het bedrag van terugontvangen, zijn dubieuze debiteuren. Om de onzekerheid te beperken is er een voorziening dubieuze debiteuren. Jaarlijks wordt bekeken of de hoogte van de voorziening voldoende is om het risico te dekken. Op basis van het totaal aan vorderingen op 31-12-2022 en het aandeel van dubieuze debiteuren, kan de voorziening naar beneden worden bijgesteld. Per saldo levert dit een voordeel op van € 120.000 voor de jaarrekening 2022.

6.4 Begeleide participatie

Beschut Werken
Wanneer het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen vaststelt dat een persoon is aangewezen op beschut werk, dan hebben wij de wettelijke verplichting om een baan voor deze persoon te zoeken. Wij kopen Beschut Werkplekken in bij aanbieders van Beschut Werk of realiseren deze bij reguliere werkgevers. Kopen we in, dan zijn de begeleidingskosten van Beschut Werk hoger dan de begeleidingskosten bij reguliere werkgevers. Bij de begroting 2022 zijn wij uitgegaan van dienstverbanden van 32 uur per week op basis van inkoop. Op dit product is een voordelig verschil ontstaan van € 46.000. Hiervoor zijn een aantal oorzaken aan te wijzen. De dienstverbanden zijn niet allemaal aangegaan voor 32 uur per week. In- en uitstroom vindt gedurende het hele jaar plaats, zodat niet in alle gevallen kosten worden gemaakt voor een heel jaar. Daarnaast zijn de werkplekken niet alleen gerealiseerd bij aanbieders van Beschut Werk, maar deels ook bij reguliere werkgevers.

6.5 Arbeidsparticipatie

Re-integratie
Het re-integratiebudget is per saldo met €17.000 overschreden op een begroot budget van €535.000. Er zijn afgelopen jaar meer maatwerkvoorzieningen verstrekt dan begroot. Gebleken is, dat er bij cliënten vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt is dan in eerste instantie wordt aangenomen. Dit leidt tot meer maatwerk. Ook is door de coronapandemie vaak sprake van een langere doorlooptijd van trajecten en worden trajecten "herstart" die in de wacht hebben gestaan. Ook heeft latere facturering door aanbieders een vertekend beeld gegeven van de feitelijke "financiële" stand van zaken waardoor bijsturen gedurende het jaar niet meer mogelijk was.

Inburgering nieuwkomers
De uitvoering van de nieuwe wet Inburgering is in 2022 laat op gang gekomen. Dit omdat er onvoldoende woningen waren voor statushouders en door een systeemfout bij DUO waardoor inburgeraars die onder de nieuwe wet vallen onder de oude wet geregistreerd stonden. Het uitvoeringsbudget voor de nieuwe wet is hierdoor niet volledig benut. Dit leidt tot een voordeel voor de jaarrekening 2022 van €62.000.

6.6 / 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

Wmo-maatwerkvoorzieningen
De uitgaven zijn in 2022 binnen de begroting uitgevoerd. Naast na-ijleffecten van corona is dit mede het effect van het eerder ingezette kostenbewust werken binnen onze Gebiedsteams. Het voordeel op de Wmo-maatwerkvoorzieningen betreft in totaal € 646.000 op een totaal budget van € 8,2 miljoen.

De eerste maanden van 2022 golden nog diverse coronamaatregelen. Dit is van invloed geweest op het participeren van onze inwoners. De mogelijkheden voor deelname aan maatwerkvoorzieningen collectief vervoer en dagbesteding waren in de eerste maanden van 2022 beperkter. Huishoudelijke Hulp vormt een uitzondering hierop. De aanzuigende werking van het abonnementstarief zorgt voor een continue en gestage stijging bij deze maatwerkvoorziening.

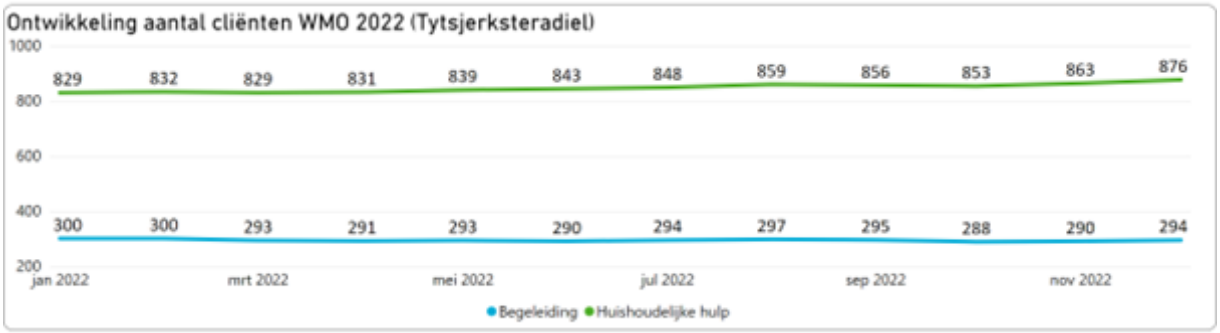

Wmo-vervoer
Op het Wmo-vervoer is per saldo een voordeel ontstaan van € 46.000. Op de uitgaven van het Wmo-vervoer, dat uitgevoerd wordt Jobinder, is een voordeel ontstaan van € 69.000. Ook in 2022 is er nog sprake geweest van de invloed van de coronapandemie op de vervoersbehoefte. Het gehele jaar 2022 is het aantal cliënten beduidend achtergebleven bij het aantal van voor de coronapandemie.

Wat voor de ontwikkeling in de lasten geldt is tegengesteld aan de ontwikkeling bij de baten. Door het achterblijven van de vraag heeft dit nadelige gevolgen voor de afdracht van ontvangen eigen bijdragen. Dit leidt hier tot een nadeel van € 23.000.

Schulddienstverlening
Het aantal cliënten dat gebruik heeft gemaakt van schulddienstverlening in 2022 is beduidend lager uitgevallen dan verwacht, er hebben zich 17 inwoners aangemeld. Daardoor

zijn er minder producten Kredietbank Nederland ingezet (38 t.o.v. 80 in 2021). Dit levert voor de jaarrekening 2022 een voordeel op van € 99.000.

6.72 / 6.82 Maatwerkdienstverlening 18-

Jeugd-maatwerkvoorzieningen

De vraag naar en het beroep op Jeugdzorg blijft onverminderd groot. Hoewel het aantal jeugdigen dat jeugdzorg ontvangt redelijk stabiel blijft, zien we een toenemende vraag in de aard en ernst van de specialistische zorg. Dit beeld wordt ook landelijk gesignaleerd.

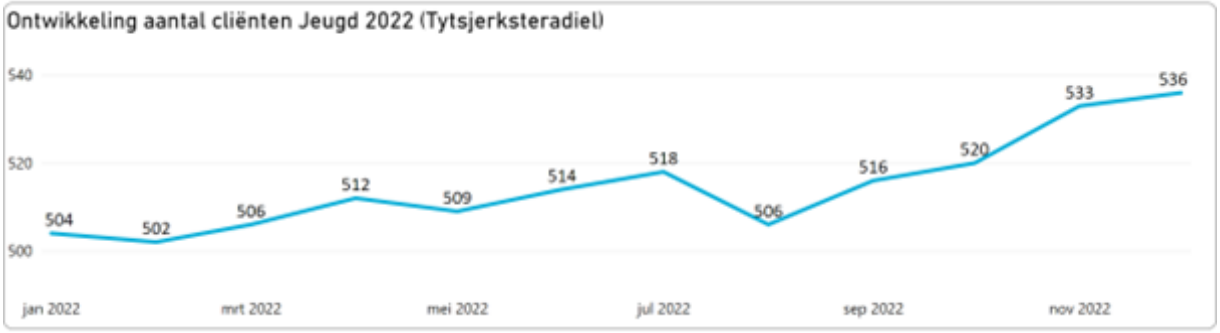

In Tytsjerksteradiel zijn een aantal aanbieders gevestigd die intensieve zorg en verblijf combineren, voor opvang en behandeling van voogdijkinderen uit verschillende gemeenten en provincies. De verwachting, waar ook in de begroting 2022 op is geanticipeerd, dat de invoering van de nieuwe wetgeving in het kader van het woonplaatsbeginsel effecten zou laten zien is uitgekomen. Deze ontwikkelingen hebben, op het totale budget voor de Jeugd Maatwerkvoorzieningen van € 9,1 miljoen, geleid tot een voordeel voor de jaarrekening 2022 van € 394.000.

Belangrijk blijft dat goed in kaart wordt gebracht hoe de cijfers zich ontwikkelen zodat er tijdig op geanticipeerd kan worden. Het aantal afgegeven voorzieningen zegt niet altijd iets over de financiële consequenties. Een aantal landelijke ontwikkelingen en het uitstel van ingangsdatum van de nieuwe aanbesteding zal mogelijk een negatief effect hebben op de financiële huishouding.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+

Beschermd Wonen

Het product Beschermd Wonen wordt op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Voor 2022 is er sprake van een overschot van €11,5 miljoen op provinciaal niveau. Dat is hoger dan verwacht en ook hoger dan in 2021(resultaat € 7,8 mln.). Als oorzaken hiervoor wordt geduid:

- Doorgaande afname van het aantal bewoners met een indicatie Beschermd wonen (Intramuraal en Ambulant). In Friesland hadden we 590 geïndiceerde bewoners op 1 januari 2022. Op 31 december 2022 waren dit er nog 540. Het lijkt erop dat nog steeds veel mensen aanvragen doen voor een Wlz-indicatie en deze ook toegekend krijgen. Ook zorgaanbieders lijken geneigd te zijn in te zetten op Wlz.

- Toename van de rijksvergoeding met ongeveer 1 mln. extra middelen voor volumeontwikkeling
- Niet ingezet innovatiebudget

Het aandeel van de gemeente Tytsjerksteradiel in dit positieve resultaat is € 563.000 en levert voor de jaarrekening 2022 een voordeel op van € 563.000.

Hoofdlijnenakkoord GGZ
In het Hoofdlijnenakkoord GGZ zijn vanaf 2022 structurele middelen ter beschikking gesteld aan de (centrum) gemeenten om vorm te geven aan de ambulantisering van mensen met GGZ-problematiek. De herallocatie van middelen moet ertoe bijdragen dat de achterstand in kwaliteit van leven van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) wordt ingehaald en dat betrokkenen beter in staat worden gesteld een gezond, veilig, sociaal en maatschappelijk leven te leiden. In Friesland is afgesproken dat deze middelen aan de lokale gemeenten ter beschikking worden gesteld. Voor Tytsjerksteradiel is dit een bedrag van € 123.000. Hiermee kan iedere gemeente zelf invulling geven aan ambulante zorg/ondersteuning voor mensen met een (ernstige) psychiatrische aandoening. In Tytsjerksteradiel is hiermee in 2022 een start gemaakt door onder andere het uitvoeren van een EPA nulmeting. Veel andere kosten zijn er echter nog niet gemaakt, dit resulteert voor de jaarrekening 2022 in een voordeel van ••€ 115.000.

Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MOVO)
De producten Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang worden op provinciaal niveau uitgevoerd door de centrumregeling Sociaal Domein Fryslân (SDF). Financiering vindt plaats via de centrumgemeente Leeuwarden. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de Friese gemeenten. Over het jaar 2022 hebben we een positieve afrekening ontvangen van in totaal € 65.000.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Arbeidsparticipatie	*795*	966	757	209
Begeleide participatie	*3.811*	3.940	3.916	24
Geëscaleerde zorg 18-	*1.336*	1.334	1.196	138
Geëscaleerde zorg 18+	*108*	106	- 1.060	1.166
Inkomensregeling	*12.037*	13.095	13.962	- 866
Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	24	- 24
Maatwerkdienstverlening 18-	*8.111*	8.159	7.828	331
Maatwerkdienstverlening 18+	*8.878*	8.388	7.712	676
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	*964*	909	664	245
Samenkracht en burgerparticipatie	*2.225*	2.495	2.543	- 48
Wijkteams	*3.667*	3.646	3.087	559
Totaal lasten	***41.932***	**43.039**	**40.629**	**2.410**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Arbeidsparticipatie	*122*	201	54	- 147
Begeleide participatie	-	-	-	-
Geëscaleerde zorg 18-	-	-	- 11	- 11
Geëscaleerde zorg 18+	-	-	- 384	- 384
Inkomensregeling	*9.213*	8.589	9.585	996
Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	-
Maatwerkdienstverlening 18-	-	-	- 14	- 14
Maatwerkdienstverlening 18+	*270*	262	245	- 16
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	*8*	8	5	- 3
Samenkracht en burgerparticipatie	*172*	325	374	48
Wijkteams	-	-	-	-
Totaal baten	***9.785***	**9.385**	**9.854**	**470**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***- 32.148***	**- 33.654**	**- 30.775**	**2.880**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		2.880
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		2.744
Lasten	**2.756**	
– Uitvoering wet Verplichte GGZ (Wvggz)	11	
– Collectief vervoer	21	
– Uitvoering regeling Personen Verward Gedrag	29	
– Bijstandsverlening (BUIG)	41	
– Beschut werken	46	
– Wmo-vervoer	46	
– Inburgering nieuwkomers	62	
– Maatschappelijke- en Vrouwenopvang (MOVO)	65	
– Schulddienstverlening	99	
– Hoofdlijnenakkoord GGZ	115	
– Voorziening debiteuren zelfstandigen	120	
– Jeugd-maatwerkvoorzieningen	394	
– Beschermd Wonen	563	
– Wmo-maatwerkvoorzieningen	646	
– Bijdrage 8KTD	1.003	
– Minimabeleid	– 356	
– Welzijnsaccomodaties	– 91	
– Preventieve Jeugdzorg	– 26	
– Re-integratiebudgetten	– 17	
– Overige verschillen per saldo	– 15	
Baten	**– 12**	
– Leges inspecties Kinderopvang 2022	– 12	
Incidentele voor- of nadelen		136
Lasten	**13**	
– Uitvoering TOZO-regeling	17	
– Ontmoetingsplek Eastermar	20	
– Subsidieregeling Zelf- en samenredzaamheid	29	
– Caparis (Corona-compensatie)	– 32	
– Inspecties Kinderopvang (afrekening 2021)	– 21	
Baten	**123**	
– Regeling toeslagenproblematiek	123	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân	Dokkum

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is geen verbonden partij conform de definitie van het BBV. Maar gelet op het belang van samenwerkingsverbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Sociaal Domein Fryslân	Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 06. Sociaal domein

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.							
Tytsjerksteradiel	%	2021	▲	▬	3,0	4,0	5,0
Nederland	%	2021	▬	▬	6,0	6,0	6,0
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.							

Tytsjerksteradiel	%	2021			2,0	2,0	4,0
Nederland	%	2021			2,0	2,0	2,0
Banen							
Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021			524,8	524,8	528,6
Nederland	aantal	2021			805,5	805,5	795,9
Cliënten met een maatwerkarrangement							
Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2022			540,0	620,0	550,0
Nederland	aantal	2022			640,0	649,0	649,0
Jongeren met delict voor rechter							
Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.							
Tytsjerksteradiel	%	2020			1,0	1,0	1,0
Nederland	%	2020			1,0	1,0	1,0
Jongeren met jeugdbescherming							

Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.							
Tytsjerksteradiel	%	2022	▲	▬	1,2	1,8	1,7
Nederland	%	2022	▲	▬	1,1	1,2	1,1
Jongeren met jeugdhulp							
Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.							
Tytsjerksteradiel	%	2022	▲	▬	8,9	11,5	9,3
Nederland	%	2022	▲	▬	10,7	12,9	10,5
Jongeren met jeugdreclassering							

Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.							
Tytsjerksteradiel	%	2022			0,2	0,2	0,2
Nederland	%	2022			0,3	0,3	0,3
Lopende re-integratievoorzieningen							
Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2020			512,0	512,0	512,0
Nederland	aantal	2020			202,0	202,0	202,0
Netto arbeidsparticipatie							
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.							
Tytsjerksteradiel	%	2022			72,5	68,5	68,5

Nederland	%	2022	▲	▬	72,2	68,4	68,4
Personen met een bijstandsuitkering Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021	▬	▬	287,6	287,6	287,6
Nederland	aantal	2021	▬	▬	431,2	431,2	431,2

Volksgezondheid en milieu

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Actualiseren locatiedossiers op het onderdeel Bodem [Kadernota 2019 nr. 7.02]

[Vertraging]

Wat wilden we?
In 2017 zijn de Milieudossiers geactualiseerd door de afdeling Vergunningverlening en Toezicht en handhaving. Het resultaat van deze actualisatie geeft een actie voor het onderdeel Bodem: uitzoeken van vraagstukken met betrekking tot bodembedreigende activiteiten en afronden van bodemdossiers. Er is geen formatie beschikbaar binnen de beleidsuitvoering Bodem om het project op te pakken en de actualisatie Milieudossiers af te ronden. De wens is echter om dit wel op orde te hebben in het kader van de uitvoering van werkzaamheden binnen vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Wat hebben we bereikt?
De taak is in 2022 nog niet uitgevoerd en het incidentele budget van € 17.000 voor 2022 is daarom nog niet besteed. De huidige medewerker bodem had onvoldoende uren beschikbaar voor deze extra taak. De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd door inhuur van een medewerker Bodem die eind 2022 is aangetrokken. Het wervingstraject heeft vertraging opgelopen door de moeilijke arbeidsmarkt voor dit soort technische functies. De actualisatie van de milieudossiers is vanaf eind 2022 gestart en loopt door in 2023. Voorgesteld wordt daarom om het incidentele budget van • € 17.000 mee te nemen naar 2023.

Wat is (nog) niet gelukt?
Met de actualisatie locatiedossiers is een eerste start gemaakt door een extra medewerker Bodem (inhuur). In 2023 wordt deze taak verder uitgevoerd.

Afval/Grondstoffenbeleidsplan [Kadernota 2019 nr. 7.04]

[Op schema]

Wat wilden we?
Tijdens eerdere behandelingen van dit onderwerp in de raad in 2017, 2018 en 20 juni 2019 is duidelijk geworden de raad wil zich inzetten om de VANG - doelstellingen (Milieu) voor 2025 te behalen. Deze doelstellingen zijn het terugbrengen van de hoeveelheid

huishoudelijk restafval (fijn, grof en bouw & sloop) naar 30 kg per inwoner per jaar én 90% afvalscheiding. Hiermee dragen wij bij aan het realiseren van de landelijke doelstelling.
Het Grondstoffenbeleidsplan bevat de uitwerking van nieuw afvalbeleid in de gemeente Tytsjerksteradiel in de vorm van een nieuwe manier van afvalinzameling en maatregelen voor de jaren 2020 – 2025: volgens het plan 'Frequentie Gestuurd scheiden'.
'Frequentie Gestuurd scheiden' gaat uit van het stimuleren van betere scheiding door aanpassing in de afvalkalender met een volume prikkel. We halen het restafval minder vaak op en de container met bioafval wordt vaker geleegd. Daarnaast worden de mogelijkheden voor het scheiden van grondstoffen uitgebreid.
De keuze is de basis voor het verdere uitvoerings- en communicatieplan. Eind 2022 wordt een evaluatie opgestart en volgt welke maatregelen verder nog nodig zijn om tot de VANG-doelstellingen te komen. Wanneer de VANG-doelstellingen niet gehaald worden kan gekozen worden om als alternatief een (positieve) financiële prikkel introduceren.

Wat hebben we bereikt?
Met het vaststellen van het Grondstoffenbeleidsplan heeft de raad diverse maatregelen vastgesteld om inwoners te bewegen tot betere afvalscheiding van afvalstromen en te stimuleren om afvalstoffen te beperken. Een groot aantal van de maatregelen uit het GBP is uitgevoerd.

In de raadsvergadering van juni 2023 wordt de tussenevaluatie van het Grondstoffenbeleidsplan opiniërend behandeld.

Wat is (nog) niet gelukt?
-

Basiskaart Geluid Emissies

[Kadernota 2022 nr. 02.01]

[Op schema]

Wat wilden we?
In het kader van de Omgevingswet zijn we verplicht voor een groot deel van onze wegen Basis Geluid Emissiekaarten (BGE) vast te stellen. We willen aan deze wettelijke verplichting voldoen. De BGE zijn noodzakelijk om te komen tot de beoordeling van een goede ruimtelijke ordening in het kader van onze omgevingsplannen en voor het beoordelen van aanvragen om omgevingsvergunningen. Voor de doorgaande wegen in onze gemeenten hebben wij voor het wegverkeerslawaai geluidzones vastgesteld. Op basis van de Omgevingswet moeten ook voor overige wegen geluidszones worden vastgelegd. Met behulp van software wordt op basis van deze data de geluidaandachtsgebieden bepaald waarmee rekening dient te worden gehouden voor nieuwe ontwikkelingen. Om voor de belangrijkste wegen een Basis Geluid Emissiekaart vast te stellen is formatieve uitbreiding van 0,6 fte (0,3 per gemeente zijnde € 25.000) en een werkbudget van € 35.000 per gemeente opgenomen in de begroting.

Wat hebben we bereikt?
De BGE is een verplicht uitvoeringsonderdeel binnen de aankomende Omgevingswet. De gemeente heeft een gedeelte van de uitvoering belegd bij de FUMO door deel te nemen aan de Projectgroep BGE. De FUMO zet het projectplan op voor de alle gemeenten in Fryslân. In 2022 is daarvoor een inventarisatie uitgevoerd van de wensen en ambities bij de gemeente.

Wat is (nog) niet gelukt?
In 2023 gaat de projectgroep BGE dit projectplan verder uitwerken en sluit de gemeente (Geluid en Beheer/Verkeer) aan om hier nadere uitwerking aan geven.

Bodemtaken/BRO

[Kadernota 2020 nr. 07.08]

[Op schema]

Wat wilden we?
Basis Registratie Ondergrond (BRO)
Vanaf 1-1-2018 geldt vanuit de Wet op de Basisregistratie Ondergrond (BRO) een wettelijke taak voor de gemeente om gegevens over de ondergrond aan te leveren via het Bronhoudersportaal. In het kader van de BRO is de gemeente aangewezen als bronhouder. Deze nieuwe taak is nu toe niet in de begroting verwerkt. De BRO voorziet in het registreren van 26 objecten, de procesinrichting en structureel bijhouden van deze registraties.

Extra bodemtaken naar gemeente (Warme Overdracht)
In het kader van de Omgevingswet wordt de gemeenten bevoegd gezag voor bodemtaken die voorheen onder de Wet Bodembescherming (Wbb) vielen waarbij het bevoegd gezag bij de provincie lag of de 25 grote gemeenten in Nederland. Dees is het een basistaak is die door de Fumo is en blijft uitgevoerd, maar coördinatie, afstemming, (bestuurlijk)overleg en afspraken komen bij de gemeente te liggen.

Actualiseren locatiedossiers op het onderdeel bodem
Er is nog een actualisatie en structurele aandacht nodig voor locatiedossiers voor het onderdeel bodem van de milieudossiers. Het is nodig om vervolgens voor een adequate en goede procesgang bij de afhandeling van dossiers te kunnen zorgen.

Wat hebben we bereikt?
BRO
De wettelijke taken in het kader van de basisregistratie ondergrond (BRO) zijn vanaf 1 december 2021 ingevuld en belegd bij de afdeling Beheer. In 2022 is met behulp van een extern adviesbureau invulling gegeven aan de procesinrichting van de BRO-taak voor fase 1 van de BRO. Ook is in 2022 gebruik gemaakt van het structureel gereserveerde bedrag voor de jaarlijkse dataverwerking in het Bronhoudersportaal.

Bodemtaken
Voor de warme overdracht zijn de locaties die overgaan van de provincie naar gemeente met elkaar afgestemd. De afspraken hierover worden nog definitief belegd, voor inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Wat is (nog) niet gelukt?
Voor inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de afspraken over de warme overdracht gereed gemaakt.

Formatie gemeentelijk beleid op het vlak van Milieu [Kadernota 2022 nr. 07.10]

[Continue proces]

Wat wilden we?
Door aanscherping van wettelijke voorschriften op het gebied van externe veiligheid, luchtkwaliteit, licht, geur en geluid moeten er extra maatregelen worden genomen. Deze vergen 0,4 fte en vooralsnog voor 3 jaren om aan het einde te evalueren over voortzetting. Jaarlijks vraagt dit € 17.500 budget.

Wat hebben we bereikt?
De wettelijke voorschriften op het gebied van Milieu moeten worden aangescherpt. Hiervoor is gedurende 2 jaren budget beschikbaar gesteld. Voor de werkzaamheden is inmiddels de nodige formatie ingehuurd.

Wat is (nog) niet gelukt?
–

Formatie stikstof [Kadernota 2022 nr. 07.09]

[Continue proces]

Wat wilden we?
Om te voldoen aan de eisen omtrent stikstof geven we uitvoering aan het implementatieplan stikstof. Deze werkzaamheden vergen een 0,5 fte extra inzet. Gelet op de onzekerheden voor de langere termijn wordt voorgesteld dit eerst voor een periode van 3 jaren aan te houden. Deze tijdelijke formatie kost jaarlijks € 40.000 voor de komende 3 jaren.

Wat hebben we bereikt?
Om te voldoen aan de eisen omtrent stikstof is gedurende 2 jaren budget beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan het implementatieplan stikstof. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is de nodige formatie ingehuurd.

Wat is (nog) niet gelukt?
–

Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier [Kadernota 2022 nr. 07.08]

[Continue proces]

Wat wilden we?
De problematiek van de gaswinning vraagt extra inspanningen ook al is het gemeentebestuur geen bevoegd gezag. We luisteren naar maatschappelijke onrust en proberen de beïnvloeding zoveel mogelijk te benutten.
Dit vraagt extra inspanningen (1 fte), waarvan de kosten voor onze gemeente € 32.500 per jaar bedragen. Vooralsnog gaan wij uit van een periode van 3 jaren.

Wat hebben we bereikt?
Voor het gaswinningsdossier is budget beschikbaar gesteld voor 2 jaren. De werkzaamheden voor de uitvoering van het gaswinningsdossier zijn ingevuld met de inhuur van 1fte gedurende de aangegeven periode.

Wat is (nog) niet gelukt?
–

---

vGRP

[Kadernota 2020 nr. 07.07]

[Op schema]

Wat wilden we?
In 2020 is het nieuwe vGRP 'Wettersoarch' vastgesteld waarmee invulling wordt gegeven aan de Gemeentelijke watertaken. De raad heeft gekozen voor 'klimaatrobuust'. Om dit te realiseren wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld voor de uit te voeren activiteiten. Tevens wordt dan teruggekeken naar de uitgevoerde activiteiten van het afgelopen jaar en wordt het jaarprogramma gebruikt als evaluatie- en bijstuurmiddel.

Wat hebben we bereikt?
In lijn met het vGRP en op basis van het uitvoeringsprogramma zijn verschillende activiteiten en maatregelen uitgevoerd in 2022.
Afgeronde grotere rioleringsprojecten in 2022:

- Relining van het riool in de Kloosterlaan/Ymkerstrjitte in Burgum in samenwerking met Wetterskip Fryslân
- Aanleg van een regenwaterafvoer aan de Kloosterkmap/Hornstrasingel te Burgum
- Aanleg van een regenwaterafvoer aan de Haersmasingel te Oentsjerk
- Herstel van een gemengd rioolstel aan de Freek Bosgraafstrjitte te Burgum

Wat is (nog) niet gelukt?
–

Overige ontwikkelingen

Lagere bijdrage vaccinatieprogramma's
Via het gemeentefonds worden aan de gemeente middelen beschikbaar gesteld voor vaccinatieprogramma's. De uitvoering daarvan zijn belegd bij de GGD binnen de Veiligheidsregio. In de regel wordt hierop door de Veiligheidsregio meestal ook een claim gelegd bij de gemeenten, voor 2022 is dit niet het geval. Hierdoor ontstaat er in de jaarrekening een voordeel van € 18.000.

Uitgaven wettelijk gezondheidsbeleid
Vanwege de coronapandemie en de getroffen maatregelen hebben bepaalde activiteiten op het gebied van wettelijke gezondheidsbeleid de afgelopen jaren stilgestaan. Dit jaar zijn als gevolg van de interne personele mutaties geen activiteiten uitgevoerd. Het beschikbare budget is hierdoor niet volledig besteedt. Voor de jaarrekening een voordeel van € 46.000.

Riolering

Het resultaat van het taakveld riolering over 2023 betekent voor de jaarrekening een voordeel van € 12.000 ten opzichte van de definitieve begroting. De grootste oorzaken hiervan worden kort toegelicht.

De gerealiseerde opbrengsten zijn € 68.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door groei van het aantal huishoudens en percelen in 2022 ten opzichte van de begroting waardoor er iets meer rioolheffing ontvangen dan begroot (€ 19.000). Daarnaast hebben nutsbedrijven in 2022 voor € 53.000 aan schadevergoeding betaald aan de gemeente voor doorboringen van de riolering. Dit leidde bij de gemeente tot extra (niet begrote) opbrengsten. Verder waren de inkomsten voor nieuwe rioolaansluiting in 2022 incidenteel hoog door aansluitingen van onder andere de 3 Van Sminia en een aantal sociale woningbouwprojecten (€ 25.000). In de laatste plaats is de bij de begroting voorziene onttrekking uit de voorziening riolering door de werkelijk lagere kosten niet noodzakelijk. Hierdoor komt deze voorziene onttrekking uit de voorziening van € 29.000 te vervallen.

De gerealiseerde lasten op dit taakveld zijn € 56.000 hoger dan begroot. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door doorboringen van de nutsbedrijven en forse wortelgroei in een deel van het rioolstelsel. Hierdoor waren de onderhoudskosten en kosten voor uitbesteed werk in 2022 fors hoger dan het budget (€ 50.000). De herstelkosten zijn bij de nutsbedrijven in rekening gebracht (€53.000). Daarnaast zijn de kosten voor gemalen € 50.000 hoger dan begroot, deze overschrijding wordt veroorzaakt door een onvoorziene eindafrekening van de energiekosten over voorgaande jaren (€ 23.000). Daarnaast zijn de onderhoudskosten voor gemalen hoger dan begroot omdat gemalen nauwelijks worden vervangen, maar hierdoor op den duur wel hogere onderhoudskosten nodig hebben (€ 27.000).
Tegenover deze overschrijdingen staat een onderschrijding van € 69.000. Deze onderschrijding wordt veroorzaakt doordat er in 2022 geen nieuwe Basis Rioleringsplannen (BRP) zijn opgesteld.
Het restant van de verklaring van de hogere kosten op dit taakveld wordt veroorzaakt door hogere personeelskosten als gevolg van inhuur van (duurdere) inhuurkrachten (€ 14.000). Daarnaast zijn er in 2022 kosten voor de aanbesteding van een nieuwe kolkenzuiger gerealiseerd die niet waren begroot (€ 11.000).

Afval

Het resultaat van het taakveld afval over 2022 betekent voor de jaarrekening een voordeel van € 93.000 ten opzichte van de definitieve begroting. De grootste oorzaken hiervan worden kort toegelicht.

Het verschil tussen de gerealiseerde en begrote opbrengsten bedraagt € 120.000. Deze stijging is onder te verdelen in de volgende oorzaken:

- Meeropbrengst van extra containers ten opzichte van begroting is € 54.000
- Vergoeding (garantie)werkzaamheden containers (€ 19.000)

- Minder inzameling plastic en drankenkartons als gevolg van marktontwikkelingen waardoor lagere opbrengsten gerealiseerd zijn (€ 30.000)
- Definitieve eindafrekening 2020 voor de vergoeding van kunststof en drankenkartons van Nedvang (€ 44.000)
- Vanaf 2022 keert Omrin de opbrengsten voor textiel uit in plaats van een gesaldeerde verrekening (€ 22.000)
- In 2022 is meer snoeiafval ingeleverd op het composteerterrein, hierdoor hogere baten gerealiseerd (€ 11.000)

De gerealiseerde lasten op het taakveld afval zijn € 31.000 hoger dan begroot. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt doordat de begrote dotatie aan de voorziening € 96.000 hoger is dan oorspronkelijk begroot door de hiervoor beschreven voordelen 2022. Tegenover dit nadeel staat een totaal voordeel van € 65.000 aan lagere lasten. Deze daling ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door:

- Lager volume hout (B en C) als gevolg van hergebruik (€ 18.000)
- Prijsvoordeel grijs huisvuil (€ 17.000)
- Lager volume grijs afval als gevolg van minder bezoekers milieustraat (€ 20.000)
- Uitstel uitvoering nieuwe maatregelen grondstoffenbeleidsplan (€ 113.000)
- Deelname project Logistiek Zonder Papier (€ 15.000)
- Hogere lasten als gevolg van de kunststofverwerking (€ 54.000)
- Hogere onderhoudskosten reinigingsauto (€ 34.000)

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf Lokale Heffingen onderdeel rioolheffing.

Gemeentelijke bijdrage FUMO

Per 1 januari 2022 is de nieuwe sturings- en financieringssystematiek van de FUMO in werking getreden. Een belangrijk element hierin betreft de nacalculatie. Jaarlijks worden de werkelijk gerealiseerde uren in rekening gebracht. Indien er meer uren zijn besteed dan begroot, dan ontvangt de deelnemer een aanvullende factuur. Indien er minder uren zijn besteed, dan krijgt de deelnemer een bedrag terug. Voor onze gemeente zijn er over 2022 minder uren afgenomen dan vooraf waren begroot, dit heeft geleid tot een positieve nacalculatie. Hierdoor is de gemeentelijke bijdrage aan de FUMO over 2022 € 90.000 lager uitgevallen. Voor het jaarrekeningresultaat is dit een voordeel.

Lagere uitgaven duurzaamheid

Op het budget duurzaamheid is in 2022 minder uitgegeven dan begroot. Dit heeft oa. te maken met het feit dat er in verband met prioriteitstelling geen Sinnetafels zijn georganiseerd, waar ca. € 10.000 voor was begroot. Andere taken, zoals de Energiearmoede en de grotere zonneprojecten zoals Skûlenboarch en Burgum, hebben voorrang gekregen. In 2022 zijn overigens ook geen verzoeken vanuit de dorpen zelf gekomen voor een Sinnetafel, zodat we tot deze prioriteitstelling konden komen. Daarnaast is de verwachte afdracht van ca. € 20.000 voor de Regionale Energie Strategie (RES) in het afgelopen jaar niet verschuldigd geweest. Vanaf 2023 is dit wel het geval voor de opvolger van de RES, de

Fryske Enerzjy Tafel (FET). Totaal is op de duurzaamheidsbudgetten € 20.000 overgehouden, hetgeen een voordeel voor de jaarrekening is.

Basiskaart Geluid Emissies
Aangezien de Omgevingswet wederom is uitgesteld, zoals het nu lijkt naar 1 januari 2024, is het beschikbare werkbudget van € 35.000 voor het kunnen vaststellen van een Basiskaart Geluid Emissies niet uitgegeven. Voor de jaarrekening betekent dit een voordeel.

Klimaatmiddelen Transitievisie Warmte
Voor Tytsjerksteradiel zijn nog klimaatmiddelen ten behoeve van de Transitievisie Warmte beschikbaar van € 230.000. Deze middelen zijn tot op heden bewust nog niet besteed, omdat er nog geen zicht was op structurele Rijksmiddelen ten behoeve van de uitvoering van de Transitievisie Warmte. Inmiddels is bekend dat deze middelen wel beschikbaar komen met ingang van 2023. Dat betekent dat deze gereserveerde klimaatmiddelen nu ook vanaf 2023 besteed zullen gaan worden. Doordat het geld in 2022 niet is uitgegeven ontstaat in dit programma een voordeel van het genoemde budget. Hiertegenover staat in programma 0 een nadeel van dezelfde omvang omdat de beschikking over de reserve ook niet plaatsvindt. Voor de jaarrekening is dit budgettair neutraal effect.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Afval	*3.524*	3.710	3.740	– 30
Begraafplaatsen en crematoria	*10*	10	7	3
Milieubeheer	*2.300*	1.865	1.336	529
Riolering	*1.894*	1.925	1.981	– 56
Volksgezondheid	*1.488*	1.546	1.452	94
Totaal lasten	***9.217***	**9.056**	**8.516**	**540**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Afval	*4.022*	4.139	4.263	124
Begraafplaatsen en crematoria	*17*	17	12	– 5
Milieubeheer	*13*	58	36	– 23
Riolering	*2.219*	2.225	2.293	68
Volksgezondheid	–	20	27	7
Totaal baten	***6.271***	**6.459**	**6.631**	**172**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 2.945***	**– 2.597**	**– 1.886**	**711**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		691
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		409
Lasten	**409**	
– Diverse verschillen per saldo	11	
– Resultaat taakveld riolering	12	
– Lagere bijdrage vaccintatieprogramma's aan Veiligheidsregio	18	
– Lagere uitgaven duurzaamheid	20	
– Lagere uitgaven wettelijk gezondheidsbeleid	46	
– Lagere bijdrage FUMO	90	
– Resultaat taakveld afval	93	
– Bijdrage werkmaatschappij	119	
Incidentele voor- of nadelen		282
Lasten	**282**	
– Actualiseren locatiedossiers Bodem (hier voordeel, nadeel in programma 0)	17	
– Basiskaart Geluid Emissies	35	
– Klimaatmiddelen Transitievisie Warmte	230	

Verbonden Partijen

Hieronder ziet u het overzicht van de Verbonden Partijen die te maken hebben met dit programma.

Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Een verdere specificatie vindt u in de paragraaf Verbonden Partijen.

Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)	Grou

Vennootschap / Coöperatie

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats
Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)	Leeuwarden

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 07. Volksgezondheid en Milieu

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Hernieuwbare elektriciteit							
Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.							
Tytsjerksteradiel	%	2020	▬	▬	13,2	13,2	10,2
Nederland	%	2020	▬	▬	26,9	26,9	20,0
Omvang huishoudelijk restafval							
Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.							
Tytsjerksteradiel	kg	2022	▲	▲	149,0	175,0	166,0
Nederland	kg	2021	▲	▲	169,0	170,0	161,0

Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening

Bij dit programma horen de volgende taakvelden:

8.1 Ruimtelijke ordening

8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)

8.3 Wonen en bouwen

Inhoudelijk

In de programmabegroting 2022 staat wat we van plan waren in 2022. Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Omgevingswet

[Kadernota 2022 nr. 08.09b]

[Op schema]

Wat wilden we?

Op 1 juli 2022 treedt de Omgevingswet in werking. De regels voor de omgeving waar we wonen, werken en onze vrije tijd doorbrengen worden daarin samengevoegd en vereenvoudigd. Binnen de wet is meer ruimte voor maatwerk en ideeën uit de samenleving. Om de Omgevingswet in de praktijk uit te voeren zijn er nieuwe instrumenten die gemeenten kunnen gebruiken voor de inrichting van de leefomgeving, zoals een omgevingsvisie, programma's, omgevingsplan en omgevingsvergunning. Bij de inwerkingtreding worden de bestaande bestemmingsplannen van rechtswege tijdelijke omgevingsplannen. Daarmee voldoen deze plannen nog niet automatisch aan de intentie van de Omgevingswet. Door ervaring in de praktijk leren we de komende jaren hoe we de nieuwe instrumenten het beste volgens de doelen van de Omgevingswet en de wensen voor onze gemeente ingericht kunnen worden. De doorvertaling van de nieuwe wet vraagt daarom ook de komende jaren om extra middelen en inzet. Hiervoor wordt nu voorgesteld de eerdere voorgestelde middelen van € 15.000 in 2022 en ruim € 80.000 in 2023 beschikbaar te stellen.

Wat hebben we bereikt?

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Dit heeft gevolgen voor de planning van de diverse beleidsnotities en keuzes. Deze zijn deels daarmee ook in tijd opgeschoven naar eind 2023. In 2023 zal de nadruk liggen op het ontwikkelen van de blauwdruk / het handboek voor het Omgevingsplan, implementatie van het DSO (de ICT-kant van de wet), participatie en hebben we doorlopend aandacht voor communicatie. We verwachten het organisatieplan vast te stellen voor het onderdeel Ruimte. Dat helpt ons in de praktijk te brengen wat we nu op papier hebben bedacht.

Wat is (nog) niet gelukt?

De ICT-kant van de wet verloopt moeizaam (en is ook de reden van het uitstel keer op keer). Verder zijn er nog een aantal beleidsstukken niet voor besluitvorming aangeleverd, maar dat heeft met name te maken met de verschoven inwerkingtreding van de wet.

Vastgoed registratiesysteem

[Kadernota 2019 nr. 8.01]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Het contractbeheer moet worden verbeterd. Aanbevelingen daarover spitsen zich vooral toe op het registeren, beheren, actualiseren, ontsluiten en gebruiken van contractinformatie. Het huidige systeem dat daarvoor in Tytsjerksteradiel wordt gebruikt (contractenbank en papieren archief) voldoet niet. In Achtkarspelen is eerder al geld gereserveerd voor een nieuw systeem; dit had in Tytsjerksteradiel ook gemoeten.

Een nieuw systeem zorgt voor een aangepaste werkwijze waarbij een rentmeester/contractbeheerder als centrale verbinder wordt neergezet zodat gegevens over eigendom, verwerving, bijzondere voorwaarden, bestemming, gebruik, gebruiker, verzekering, onderhoud, ligging, visie, gemeentelijke doelstelling helder en actief beschikbaar komen bij vastgoedgerelateerde ontwikkelingen en beslissingen. Voor het opzetten, ontwikkelen en/of aanschaffen van een dergelijk systeem is in eerste instantie € 25.000 meegenomen. Dit is een eerste aanzet, de hoogte van het bedrag is afhankelijk van positionering en aansluiting bij andere ICT budgetten. Gezien het eenmalige karakter van deze kosten zijn ze meegenomen ten laste van de algmene reserve.

Wat hebben we bereikt?

Er is een contractbeheersysteem aangeschaft. Het systeem wordt nu gevuld met vastgoedcontracten van de beide gemeentes. Dit jaar wordt dat traject afgerond. Dan zijn ook de rollen (contractmanagement, contractbeheer en contracteigenaar) belegd.

Wat is (nog) niet gelukt?

We constateren dat er veel vastgoedcontracten verouderd zijn. Deze moeten worden geactualiseerd. Daar gaan we mee starten als de inventarisatie van de vastgoedcontracten is afgerond.

Overige ontwikkelingen

Winstrealisatie grondexploitaties woningbouw

Op de woningbouwcomplexen is in 2022 een totale winst gerealiseerd van € 143.000. Deze winst kan gespecificeerd worden naar onderstaande complexen:

- Sumar 2e fase € 97.000
- Garyp Sânhichte 2e fase € 46.000

Voor een uitgebreidere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en de Meerjaren Prognose Grondbeleid.

Diverse kosten grondexploitaties

Voor taxaties, lidmaatschappen, onderzoeken, uitmetingen etc. zijn in 2022 de nodige kosten gemaakt. Ook de aankoop van een strook grond aan de Prins Bernhardstraat in Burgum ten behoeve van een duiker is onder de diverse kosten verantwoord. Voor deze kosten was geen budget geraamd. Voor de jaarrekening beteken dit een nadeel van € 37.000.

Vrijval voorziening afgewikkelde complexen
Voor een aantal complexen was een voorziening getroffen voor afrondende werkzaamheden. De restantbedragen die in deze voorzieningen beschikbaar zijn, zijn niet meer nodig en hiermee kunnen de voorzieningen vrijvallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Het gaat om de volgende voorzieningen:

- Cpl 16 Sumar 1e fase € 22.500
- Cpl 28 Hurdegaryp Rietlandsvaart € 39.000
- Cpl 44 Oentsjerk Kaetsjemuoiwei € 47.000

Vrijval voorziening regenwatersystemen
De afgelopen jaren hebben bewoners met een regenwatersysteem aanspraak kunnen doen op een compensatie. Hiervoor is destijds een voorziening regenwatersystemen gevormd. De bijdragen uit deze voorziening zijn inmiddels afgerond. Het restantbedrag van € 54.000 dat nog in de voorziening zit kan hiermee vrijvallen. Voor de jaarrekening is dit een voordeel.

Temporisering landinrichting
Voor een aantal gebiedsontwikkelingsprojecten zijn nog budgetten beschikbaar die gedekt worden vanuit de algemene reserve. Deze projecten zijn in 2022 nog niet uitgevoerd en daarmee blijven de middelen beschikbaar binnen de algemene reserve. Omdat de uitgaven binnen dit programma niet zijn gedaan, ontstaat hier een voordeel en binnen programma 0 waar de werkelijke onttrekking aan de algemene reserve zou plaatsvinden een nadeel van hetzelfde bedrag. Per saldo voor de jaarrekening een neutraal effect.
Het gaat om de volgende projecten:

- Landinrichting Bûtenfjild € 31.000
- Herinrichting Alde Feanen 2e uitvoeringsmodule € 2.000
- Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden Centrale As € 1.188.000

Budget herinrichting AZC
Voor de herinrichting van het AZC was nog een restant bedrag van € 17.500 beschikbaar. In 2022 zijn hier geen kosten meer voor gemaakt en deze worden ook niet meer verwacht. Hierdoor kan het budget vrijvallen en is dit voor de jaarrekening een voordeel.

Temporisering budget vastgoedregistratiesysteem
Voor het vastgoedregistratiesysteem is een budget beschikbaar van € 25.000. Dekking van deze kosten vindt plaats vanuit de algemene reserve. Omdat er in 2022 geen kosten zijn gemaakt, ontstaat binnen dit programma een voordeel en binnen programma 0 waar de werkelijke onttrekking aan de algemene reserve zou plaatsvinden een nadeel van hetzelfde bedrag. Per saldo voor de jaarrekening een neutraal effect.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	*239*	318	932	– 614
Ruimtelijke ordening	*1.826*	3.210	1.868	1.342
Wonen en bouwen	*998*	802	702	101
Totaal lasten	***3.063***	**4.331**	**3.502**	**829**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	–	–	924	924
Ruimtelijke ordening	*117*	50	56	6
Wonen en bouwen	*357*	357	400	42
Totaal baten	***474***	**407**	**1.379**	**972**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 2.589***	**– 3.924**	**– 2.123**	**1.801**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Per programma

Verklaring resultaat (x € 1.000)		1.801
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Reguliere voor- of nadelen		232
Lasten	**232**	
– Bijdrage WM8KTD	307	
– Diverse kosten grondexploitaties	– 37	
– Diverse kosten bestemmingsplannen	– 18	
– Waterschapslasten bouwgrondexploitaties	– 18	
– Overige verschillen per saldo	– 2	
Incidentele voor- of nadelen		1.569
Lasten	**1.426**	
– Budget herinrichting AZC	17	
– Temporisering budget vastgoedregistratiesysteem (hier voordeel, in programma 0 nadeel)	25	
– Vrijval voorziening regenwatersystemen	54	
– Winstrealisatie grondexploitaties woningbouw	109	
– Temporisering landinrichting (hier voordeel, in programma 0 nadeel)	1.221	
Baten	**143**	
– Winstrealisatie grondexploitaties woningbouw	143	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 08. Volkshuisv., RO en Sted. Vern. (Vhrosv)

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Demografische druk De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.							

Tytsjerksteradiel	%	2022			87,4	87,4	86,6
Nederland	%	2022			70,3	70,3	70,1
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.							
Tytsjerksteradiel	euro	2022			830,0	830,0	771,0
Nederland	euro	2023			823,0	733,0	733,0
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.							
Tytsjerksteradiel	euro	2022			934,0	934,0	875,0
Nederland	euro	2022			905,0	810,0	810,0
Gemiddelde WOZ-waarde De gemiddelde WOZ waarde van woningen.							
Tytsjerksteradiel	euro	2022			249,0	226,0	226,0
Nederland	euro	2022			317,0	290,0	290,0
(De gemiddelde WOZ waarde van woningen.)							
Nieuw gebouwde woningen Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.							
Tytsjerksteradiel	aantal	2021			2,6	2,6	3,5
Nederland	aantal	2021			8,9	8,9	8,9

Overhead

Bij dit programma hoort het taakveld

0.4 Overhead

Inhoudelijk

Deze onderwerpen waren afkomstig uit onder meer de Kadernota 2020 (jaren 2021-2024) en eerdere Kadernota's voor zover van toepassing.

Hieronder vertellen we per onderwerp

- wat we van plan waren
- wat we hebben bereikt
- wat er (nog) niet is gelukt

Ook onderwerpen uit eerdere Kadernota's die nog niet (helemaal) zijn afgewikkeld komen aan de orde.

Herindeling Team Communicatie / tijdelijke uitbreiding inzet personeel

[Kadernota 2022 nr. 00.02]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

De sterk veranderende organisatie vraagt steeds meer van team Communicatie en ook de opdrachten worden complexer met meer tijdsdruk. De vraag vanuit bestuur en organisatie (huidig takenpakket) ligt veel hoger dan met de huidige formatie bediend kan worden. Het team komt voor het jaar 2022 met de huidige opdrachtenlijst 1,5 formatieplek te kort. Om tot een structurele aanpak te komen is 'meer van hetzelfde' niet de juiste oplossing. Team Communicatie heeft een verandertraject ingezet. Hierbij dient (her)prioritering binnen de organisatie ertoe te leiden dat er in 2023 op basis van duidelijke afspraken gewerkt gaat worden. Inzet voor het team is om in 2023 met de originele bezetting van uren de organisatie effectief te ondersteunen.

Naast de invulling van de huidige opdrachten moet het team ook aan de slag met het verandertraject. De extra inzet wordt gebruikt om een deel van de opdrachten voor 2022 uit te kunnen voeren.

Zonder deze extra inzet zal de ondersteuning van diverse opdrachten en werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden. Naast het risico dat er decentraal oplossingen gezocht worden, met hogere kosten als gevolg, zullen ook onze inwoners het gaan merken.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is er extra personeel aangenomen om te voldoen aan de vraag van de organisatie. Door het personeelsverloop en ziekteverzuim bij zowel team communicatie als organisatiebreed is dit *gedeeltelijk* gelukt. Er zijn stappen gezet in de herindeling van team communicatie.

Wat is (nog) niet gelukt?
In de Kadernota van 2023-2026 is incidenteel 2,0 extra fte toegewezen. Dit is een continuering van de tijdelijke uitbreiding inzet personeel welke aangevraagd is bij de kadernota 2022-2025. Op deze manier wordt er een kwantitatieve en kwalitatieve impuls gegeven om tot een toekomstbestendige inrichting te komen en om de voortgang in de werkzaamheden te borgen bij team communicatie. De sterk veranderende organisatie vraagt namelijk steeds meer van team communicatie.

Continuering FTE HRM voor 2022

[Kadernota 2022 nr. 00.04]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
Naast de reguliere dienstverlening levert team HRM de noodzakelijke ondersteuning aan en advisering op diverse doorontwikkelingen binnen de organisatie. Daarnaast is het team verantwoordelijk voor het opstellen en actualiseren van het HRM-beleid. Voor het totale takenpakket had het team tijdelijk 1,12 fte extra beschikbaar. Het beoogde opstellen en actualiseren van dit beleid is in de afgelopen jaren (2020/2021) slechts gedeeltelijk gelukt doordat inzet voor de Coronacrisis prioriteit heeft gekregen.

In 2022 willen we de huidige dienstverlening continueren en de achterstand in het opstellen en actualiseren van beleid wegwerken. Hiervoor is de tijdelijk extra capaciteit (1,12 fte, bestaande uit 0,45 fte HRM-ondersteuning en 0,67 fte HRM-advies) nog een jaar langer nodig.

Kiezen we niet voor extra inzet, dan wordt de benodigde extra advisering voor diverse organisatieonderdelen, waar doorontwikkeling noodzakelijk geacht wordt, gestopt of afgebouwd. Een deel van de afdelingsondersteuning valt weg. Diverse beleidsonderdelen worden niet verder ontwikkeld en vastgesteld voor de organisatie.

We stellen voor om benodigde tijdelijke capaciteit voor 2022 beschikbaar te stellen.

Wat hebben we bereikt?
Het opstellen en actualiseren van het HR-beleid is in 2022 niet volledig gelukt door het personeelsverloop en ziekteverzuim bij zowel het team HR als organisatiebreed. Daardoor is in 2022 vooral de nadruk gelegd op going concern taken en minder op het opstellen en actualiseren van het HR-beleid.

Wat is (nog) niet gelukt?
In de kadernota van 2023-2026 is incidenteel 3,5 extra fte toegewezen. Deze uitbreiding wordt gebruikt voor recruitment, arbeidsmarktcommunicatie, on-boarding, duurzame inzetbaarheid en ziekteverzuim. Tevens wordt deze extra formatie ook gebruikt voor het opstellen en actualiseren van het HR-beleid.

ICT: Informatieveiligheid

[Kadernota 2022 nr. 00.04.01]

[Vertraging]

Wat wilden we?

Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente.

Er worden daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatiebeveiliging. Deze is leidend voor onze organisatie.

Als gemeente nemen wij deel aan GGI-Veilig (GGI staat voor Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur). We kunnen daarmee onze digitale weerbaarheid verhogen en onze ICT-infrastructuur nog veiliger maken. Om de volgende stappen te kunnen zetten stellen we voor onder meer Security Information & Event Management (SIEM) en Security Operations Center (SOC) in te zetten. Deze helpen ons deze dreigingen zichtbaar te maken. Monitoring is verplicht gesteld vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Binnen de huidige ICT-begroting zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de noodzakelijke volgende stappen structureel op te vangen. We vragen voor nu een structurele verhoging van het budget van in totaal € 25.000 per jaar.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is gestart om de digitale weerbaarheid van de organisatie te verhogen en de ICT-infrastructuur nog veiliger maken. Om dit te kunnen bewerkstelligen is Security Information & Event Management (SEIM) en Security Operations Center (SOC) onderdeel geweest van de aanbesteding via Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit is echter in verband met juridische procedures gestopt. Hierdoor is in 2022 SEIM en SOC niet ingezet in de organisatie.

Wat is (nog) niet gelukt?

SEIM en SOC was onderdeel van de aanbesteding via de VNG, echter is dit in verband met juridische procedures gestopt. In 2023 is het mogelijk om via het GT-Veilig traject van de VNG om SEIM en SOC af te nemen.

Informatiemanager

[Kadernota 2020 nr. 00.04.05]

[Gereed]

Wat wilden we?

Aanvraag tijdelijke informatiemanager voor uitvoering grote projectportfolio op het gebied van Informatiemanagement / procesoptimalisatie.

Wat hebben we bereikt?

Met de inzet van een projectmedewerker / projectleider IM zijn diverse projecten gerealiseerd, gericht op onder andere de DSO, vastgoedregistratie, vindbaarheid van informatie en datadashboards. De tijdelijke informatiemanager is ingevuld. Er wordt onderzoek gedaan naar de definitieve invulling van rollen binnen het team I&A.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

ICT: Ontwikkelingen BAG-WOZ: koppeling berichtenverkeer en licenties

[Kadernota 2022 nr. 00.04.05]

[Gereed]

Wat wilden we?

Gegevens in het belastingenpakket worden bijgewerkt door deze uit het taxatiepakket te importeren. Vanuit het ministerie is bepaald dat dit moet worden vervangen door berichtenverkeer. Hierdoor worden mutaties direct verwerkt, wat de kwaliteit ten goede komt. Verder zijn er meer licenties nodig om de WOZ-werkzaamheden goed uit te kunnen voeren. De totale kosten bedragen € 7.000 per jaar.

Wat hebben we bereikt?

In 2022 is er voor gezorgd dat door middel van berichtenverkeer de gegevens in het belastingpakket worden bijgewerkt. Hierdoor worden mutaties direct verwerkt en komt dit de kwaliteit ten goede. Op deze manier wordt voldaan aan de wens van het ministerie. Tevens zijn er licenties aangeschaft om de WOZ-werkzaamheden goed uit te voeren.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Formatie DIV

[Kadernota 2020 nr. 00.04.06]

[Gereed]

Wat wilden we?

Tijdelijke formatie op DIV (Archief) voor de uitvoering van uitvoerende (archief)projecten, kennisbehoud en de voorbereiding en uitvoering van nieuwe wet- en regelgeving.

Wat hebben we bereikt?

In de kadernota 2021-2024 is er voor 2021 € 65.000 beschikbaar gesteld om de DIV-formatie tijdelijk voor een jaar met 1,0 fte uit te breiden. Vanwege COVID-19 en de moeilijke arbeidsmarkt heeft de invulling pas per 1 april 2021 kunnen plaatsvinden. Hierdoor hebben de raden in december 2021 besloten om € 17.000 over te hevelen naar 2022. In 2022 is ervoor gezorgd dat de tijdelijke inhuurkracht verschillende (archief)projecten heeft uitgevoerd en voorbereidings- en uitvoeringswerk heeft verricht voor de Wet open overheid (Woo).

Wat is (nog) niet gelukt?

Niet van toepassing.

Spraakverkeer i.c.m. KCC-functionaliteit voor telefonie

[Kadernota 2022 nr. 00.04.07]

[Vertraging]

Wat wilden we?

De dienstverlening van de gemeente moet aansluiten op de hedendaagse uitdagingen: moderne bereikbaarheid met verschillende contactvormen die burgers en bedrijven nu al gebruiken en nieuwe manieren van samenwerking, onafhankelijk van locatie en tijd.
We gebruiken op dit moment onder meer een communicatieplatform voor spraak en Klantcontactcenter-functionaliteit uit 2005.

Om door te kunnen ontwikkelen, moeten we investeren in vernieuwende spraak, UC en KCC-functionaliteit, waarbij we de al bij de organisatie in gebruik zijnde applicaties maximaal willen kunnen aansluiten. Omdat we in afwachting waren van een collectieve inkoop van telefonie, via GT Connect, hebben we de huidige software nog niet vervangen en is een echte vernieuwing uitgesteld. De overeenkomst GT Connect is inmiddels ontbonden, waardoor we alsnog zelf een nieuw platform moeten selecteren en implementeren. Een noodzakelijke upgrade kost jaarlijks € 20.000. Naast de aanschaf (structurele kosten), verwachten we eenmalige implementatiekosten. De hoogte hiervan is onbekend, omdat dit afhankelijk is van te maken keuzes. Deze kosten zijn daarom ook (nog) niet begroot.

Wat hebben we bereikt?

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft geïnventariseerd of er behoefte is aan GT Connect 2. In 2022 is duidelijk geworden dat dit niet voorziet in de behoefte. Er moet actie worden ondernomen, echter staat dit vooralsnog op de agenda voor 2023.

Wat is (nog) niet gelukt?

Er moet actie worden ondernomen, echter staat dit vooralsnog op de agenda voor 2023.

Verbijzonderde Interne Controle (VIC) en rechtmatigheidsverklaring

[Kadernota 2020 nr. 00.04.08]

[Op schema]

Wat wilden we?

Er wordt primair ingezet op het vinden van oplossingen binnen de bestaande kaders. Bij de verdere uitwerking van de diverse (V)IC processen zal blijken of dit afdoende gaat lukken. Dit hangt mede samen met het project 'procesoptimalisatie' waar de (V)IC ook onderdeel van is. Daarnaast is het afhankelijk van de prioritering en daarmee samenhangende beschikbaarheid van medewerkers die input moeten leveren, maar in het kader van de ombuigingen ook andere taken op zich moeten nemen.

Wat hebben we bereikt?
Vanaf 2021 voeren onze organisaties de verbijzonderde interne controles uit 'in eigen beheer'. Hiertoe hebben we het 'Three lines of Defence' model ingevoerd: de lijn / afdelingen voeren de 1e lijnscontroles uit, de clustercontrollers de 2e lijnscontroles en concerncontrol de 3e lijnscontroles.
In 2021 is tevens het controleprotocol geactualiseerd en door de Raad vastgesteld voor 2021 t/m 2024 en is het meerjaren VIC-plan voor 2021 t/m 2024 opgesteld.

Het moeten afgeven van een rechtmatigheidsverklaring door het college is doorgeschoven naar 2023. Dit betekent dat de accountant *voor 2022* een eindconclusie geeft omtrent het rechtmatig handelen.

Voor 2023 voeren wij de controles uit conform het vastgestelde jaarplan 2023 en normenkader 2023.

Wat is (nog) niet gelukt?
Voor de rechtmatigheidsverantwoording voor het verantwoordingsjaar 2023 moeten de diverse controles uitgevoerd worden conform 2022. Aanvullend hierop dienen in 2023 controles op beheersing misbruik en oneigenlijk gebruik worden uitgevoerd. Het plan hiertoe is opgesteld.

Formatie-uitbreiding i.v.m. subsidie in relatie tot staatssteuntoets

[Kadernota 2022 nr. 00.09]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
Door toenemende druk vanuit wet- en regelgeving op de rechtmatigheid van diverse processen, wordt systematisch geanalyseerd waar we als organisatie risico’s lopen. Daaruit is gebleken dat wij niet voldoen aan Europese Wetgeving op het gebied van subsidies. Om dat nu wel te bereiken moeten wij voldoen aan de toets op staatssteun bij subsidies. Alle subsidies (bestaande en nieuwe) moeten getoetst worden. De gemeente loopt mogelijk aanzienlijke financiële risico's, niet alleen zelf maar ook samen met partners of subsidieontvangers. Toegekende subsidies moeten mogelijk teruggevorderd worden wanneer deze niet voldoen aan de staatssteuntoets. Naast de financiële risico's is er ook kans op imagoschade voor de gemeente in haar rol als betrouwbare partner voor inwoners, ondernemers en partners.

Voorgesteld wordt om structureel budget beschikbaar te stellen voor het aannemen van een specialist en hiermee het specialisme in huis halen om de toets uit te kunnen voeren en nieuwe trajecten van actueel advies te kunnen voorzien.

Wat hebben we bereikt?
De functie is per 1 januari 2022 ingevuld. De betreffende vaste medewerker is echter in 2022 vertrokken naar een andere werkgever. Hierna is deze functie op de markt gezet via een gespecialiseerde recruiter. Dit heeft helaas niet tot invulling van de functie geleid. Per 1 februari 2023 is functie ingevuld met *tijdelijke* inhuur. In de tussenperiode is er op dossierniveau invulling gegeven aan vraagstukken op het gebied van staatssteun door inzet van advocatenkantoren. Het eerste project dat op stapel staat is een herziening van het onderdeel staatssteun in de Algemene subsidieverordening en het werkproces voor subsidieverlening in relatie tot de staatsteun toets.

Wat is (nog) niet gelukt?
Het werven van een juridisch adviseur met deze specialisatie is gezien de huidige arbeidsmarkt nog niet gelukt. De functie is voorlopig ingevuld met een inhuurkracht.

P&C-coördinator/gemeenteadviseur

[Kadernota 2022 nr. 00.11]

[Continue proces]

Wat wilden we?
Om meer grip te krijgen op begroting en jaarrekening is in 2019 het Verbeterplan Bedrijfsvoering vastgesteld. Onderdeel daarvan was een kwantitatieve en kwalitatieve impuls van het team Financiën. Het verandertraject voor Financiën is in gang gezet en loopt volgens plan. In de toegekende uitbreiding van de formatie is voorzien. Diverse acties zijn in gang gezet om de beheersing van de processen op het gewenste niveau te krijgen.
Het verbeterplan voorziet erin dat een deel van de kwaliteitsimpuls tijdelijk is, alleen voor de jaren 2020 en 2021. Gezien de veelheid en complexiteit van het werk dat verzet moet worden om de beheersing van de processen op orde te brengen is de duur van de tijdelijke inzet van 1 fte in de vorm van een P&C-coördinator/gemeenteadviseur te kort. Om de P&C-cyclus en het faciliteren van de sturing van de drie entiteiten goed vorm te kunnen geven is het voor het team Financiën noodzakelijk deze functie structureel in te vullen.
Tegelijkertijd is het team bezig om het werk efficiënter en effectiever in te richten. Daar worden de komende jaren nog flinke stappen in gezet, en naar verwachting leveren deze inspanningen een besparing op in de formatie. Dit zal effectief zijn met ingang van het jaar 2024. Dit betekent dat vanaf dat moment het team Financiën deze formatieplaats zelf financiert; tot dat moment is incidentele financiering voor de jaren 2022 en 2023 noodzakelijk.

Wat hebben we bereikt?
Om de P&C-cyclus en het faciliteren van de sturing van de drie entiteiten goed vorm te kunnen geven is noodzaak onderkend om de functie van P&C-coördinator/gemeenteadviseur (1,0 fte extra) structureel in te vullen. Hiervoor zijn voor de begrotingsjaren 2020 t/m 2023 incidenteel middelen vrijgemaakt. Beoogd is de werkzaamheden afdelingsbreed zodanig efficiënt en effectief te kunnen organiseren dat de formatieplaats met ingang van 2024 zelf kan worden gefinancierd.
Op teamniveau wordt vanaf 2024 1,06 fte aan niet vervangen uitstroom ingeboekt. In kosten levert dit vanaf 2024 nog wel ca. € 35.000 aanvullende financieringsbehoefte op omdat de niet vervangen functies lager waren ingeschaald. De budgetaanvraag hiervoor zal worden meegenomen worden in de kadernota 2023 zodat ook vanaf 2024 structureel dekking ontstaat.

Wat is (nog) niet gelukt?
-

Coördinatie energiebeheertaken

[Kadernota 2022 nr. 00.12]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?
De ontwikkelingen op de energiemarkt gaan snel. Ook de wet- en regelgeving op gebied van energie, energiemanagement en duurzaamheid veranderen voortdurend. Om hier richting aan de geven en om er beleid op te maken is het meer dan wenselijk om binnen de gemeente een energiecoördinator aan te stellen.
Er is een wettelijke plicht om het energieverbruik van de gemeentelijke gebouwen te monitoren. De gemeente heeft inmiddels een energiemonitoringssysteem. Het is de bedoeling dat aan de hand van dit monitoringssysteem er energiebesparingsdoelstellingen worden opgesteld en dat de voortgang hiervan bewaakt wordt en dat de vorderingen gerapporteerd worden. De coördinator moet ook kennis hebben van subsidieregelingen, fiscale regelingen e.d. De verwachting is dat hij of zij op die manier zijn kosten weer terug kan verdienen.
Het gaat in eerste instantie om een halve fte voor Tytsjerksteradiel. Deze halve baan kan eventueel met een halve fte voor Achtkarspelen gecombineerd worden tot een volledige functie.

Wat hebben we bereikt?
In samenwerking met 8'K is de (nieuwe) functie inmiddels beschreven en gewaardeerd. Dit heeft door meerdere oorzaken langer geduurd dan oorspronkelijk gepland, waardoor invulling nog niet is geslaagd.

Wat is (nog) niet gelukt?
Januari 2023 start de gezamenlijke werving. Organiek wordt de functie ondergebracht bij Beheer Achtkarspelen

---

Ventilatie-/brandveiligheidsproblematiek gemeentehuis [Kadernota 2022 nr. 21.07]

[In ontwikkeling]

Wat wilden we?

Er is eerder een aantal bouwtechnische en installatietechnische gebreken geconstateerd aan het gemeentehuis in Burgum.
Een tweetal gebreken hebben betrekking op wettelijke verplichtingen en er zijn een aantal gebreken aan het licht gekomen die te maken hebben met het welzijn van de medewerkers (arbo).
We willen de gebreken oplossen zodat we voldoen aan wet- en regelgeving en een veilig en gezond klimaat scheppen voor de medewerkers.

Wat hebben we bereikt?

Brandveiligheid en ventilatie gemeentehuis zijn 2 aparte projecten.
Door drukke werkzaamheden (Oekraïense vluchtelingen) zijn deze twee projecten blijven liggen.
Voor het aanpakken van de ventilatieproblematiek ligt er inmiddels een advies van een adviseur.
Voor de brandveiligheid loopt inmiddels traject om tot prijsvorming te komen.
Voor de ventilatie ligt er een collegeadvies inzake een afwijkingsbesluit.

De planning is nog steeds deze projecten in de loop van dit jaar uit te voeren.

Wat is (nog) niet gelukt?

Het ligt in de bedoeling dat beide projecten dit jaar opgepakt worden.

Aanbesteding van Microsoft-licenties [Kadernota 2022 nr. 21.11]

[Gereed]

Wat wilden we?

Wij hebben we een Europese aanbesteding uitgevoerd voor Microsoft-licenties. Het resultaat van deze aanbesteding is dat de goedkoopste inschrijving duurder uitvalt dan het huidige contract. De oorzaak ervan zit hem vooral in het feit dat de functionaliteit van de voor ons benodigde licenties is uitgebreid en dat deze licenties duurder zijn geworden. Ook voorwaarden die vanuit de VNG zijn gesteld aan deze licenties en die ons onder meer betere juridische voorwaarden voor opslag van gegevens in de Cloud geven spelen, daarbij een rol. De extra kosten bedragen structureel € 15.000 per jaar.

Wat hebben we bereikt?

De Europese aanbesteding voor Microsoft 365 licenties is afgerond. De aanbesteding is doorlopen conform planning.

Wat is (nog) niet gelukt?

-

Overige ontwikkelingen

Personeelskosten

De personeelskosten binnen Overhead tonen een voordeel van € 99.000 ten opzichte van de begroting. Grotendeels betreft dit een hogere ontvangst van vergoedingen voor uitgeleend personeel ten opzichte van de begroting.

Bijdrage aan de Werkmaatschappij

De bijdrage aan de Werkmaatschappij voor kosten binnen het onderdeel Overhead zijn € 2.213.000 hoger uitgevallen dan begroot. In verband met de verdeling over de taakvelden conform het BBV, zien we binnen overhead een nadeel.
In programma 0 is een overzicht opgenomen van de diverse voor- en nadelen in de bijdrage per programma. De toelichting hiervan is verder in de jaarrekening 2022 van de WM8KTD opgenomen.

Voorziening spaarverlof

In 2022 is de CAO-gemeenten 2021-2022 vastgesteld. Medewerkers kunnen op basis van deze CAO vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijk verlofuren sparen. De uren die zijn gespaard onder het verlofsparen verjaren niet en hiervoor dient volgens de BBV een voorziening te worden gevormd. De uitgangspunten vanuit het BBV zijn als volgt:

1. Voor het wettelijke verlofsaldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen twee jaar moet worden opgenomen, zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang.
2. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
3. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening te worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen.

Voor de jaarrekening 2022 hebben we de verlofsaldi nader geanalyseerd om te bepalen of er een voorziening gevormd moet worden en welk omvang deze heeft. Voor de jaarrekening betekent dit dat er voor een bedrag van € 424.000 een voorziening ten laste van de exploitatie wordt gevormd. De coronaperiode van de afgelopen jaren, de werkdruk en een overspannen arbeidsmarkt maken dat veel personeelsleden een verlofrestant hebben opgebouwd.

Voorziening herwaardering functies

In de jaarlijkse herwaarderingsronde is er sprake van een aantal te herwaarderen functies voor 2022. Het financiële effect hiervan is op jaarbasis naar verwachting € 29.000. Dit

bedrag is gebaseerd op de voorlopige uitkomsten. Het onderzoek naar de definitieve indeling loopt nog.
Omdat het om een voorlopig indelingsadvies gaat en omdat het nabetalingen over 2022 gaat, hebben we hiervoor een voorziening gevormd ten laste van de jaarrekening 2022.

Wat heeft het gekost?

In de programma's verantwoorden we alleen de kosten die *direct* te maken hebben met de taken en activiteiten in het programma. Alle andere, *indirecte kosten*, zijn kosten van

- ondersteunende afdelingen (zoals activiteiten van personeelszaken, facilitaire zaken, financiën)
- ondersteunende medewerkers op de taakvelden (zoals activiteiten van leidinggevenden, secretariaat).

De indirecte kosten worden verantwoord in het programma Overhead. Dat is verplicht.

Lasten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	*9.379*	9.921	12.747	– 2.826
Totaal lasten	***9.379***	**9.921**	**12.747**	**– 2.826**
Baten exclusief reserves	*Begroting primitief*	Begroting definitief	Rekening	Verschil
Overhead	*48*	48	149	101
Totaal baten	***48***	**48**	**149**	**101**
Saldo van baten en lasten (excl. reserves)	***– 9.331***	**– 9.873**	**– 12.598**	**– 2.724**

Analyse verschillen rekening – begroting

In onderstaande tabel worden de belangrijkste verschillen tussen rekening en begroting toegelicht.

Verklaring resultaat	€	– 2.724
negatieve bedragen = nadelig, positieve bedragen = voordelig		
Overhead		**– 2.724**
Structureel		– 2.271
Baten	99	
– Ontwikkeling personeelskosten waaronder meer inkomsten uitgeleend personeel dan begroot	99	
Lasten	– 2.370	
– Bijdrage aan de Werkmaatschappij	– 2.213	
– Extra storting voorziening onderhoud gemeentehuis	– 129	
– Diversen	– 28	
Incidenteel		– 453
Baten	453	
– IT tegenboeking storting voorziening spaarverlof en herwaardering functies	453	
Lasten	– 906	
– Storting voorziening spaarverlof	– 424	
– IL Storting voorziening spaarverlof	– 424	
– Storting voorziening herwaardering functies	– 29	
– IL Storting voorziening herwaardering fincties	– 29	

Beleidsindicatoren BBV

Met de beleidsindicatoren wordt een inkijkje gegeven in de (beoogde) effecten van het gemeentelijk beleid. Indicatoren zijn geen doel op zichzelf. Veel belangrijker dan de waarde van de indicator is het verhaal achter het cijfer. Dat kan gebruikt worden om te sturen op maatschappelijke effecten.

Taakveld 00. Bestuur en ondersteuning

De icoontjes betreffen de ontwikkeling (O) t.o.v. de laatste meting en de prognose (P) o.b.v. de historie

ongunstig ▼ neutraal ▬ gunstig ▲ nog geen (nieuwe) gegevens ▬

Indicator	Eenheid	Metingen en refertejaar					
meting ten tijde van		ref.jaar	O	P	rek.	begr.	rek.
					2022	2023	2021
Overhead							
Percentage overhead t.o.v. de totale lasten							
Tytsjerksteradiel	euro	2022	▼	▼	12,8	10,8	10,4
Nederland	euro				onbekend	onbekend	onbekend

3.2 Paragrafen

A – Lokale heffingen

Inleiding

Een deel van de inkomsten van onze gemeente bestaat uit lokale heffingen en belastingen. We geven hieronder een samenvatting zodat inzicht ontstaat in de lokale lastendruk. Dit is van belang om een goede afweging te kunnen maken tussen enerzijds beleid en anderzijds inkomsten. Ook laten we zien welk beleid de gemeente in 2022 heeft gevoerd op het gebied van de lokale heffingen en de kwijtschelding daarvan.

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor de gemeente. De heffingen worden voor het grootste deel opgebracht door burgers.

(x € 1.000)	Begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Afvalstoffenheffing			
7.3 Afval	3.630	3.739	109
Begrafenisrechten			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	17	12	– 5
Burgerzaken			
0.2 Burgerzaken	317	412	95
2.1 Verkeer en vervoer	–	–	–
Omgevingsvergunningen			
1.2 Openbare orde en veiligheid	27	19	– 8
2.1 Verkeer en vervoer	12	12	1
8.1 Ruimtelijke ordening	50	38	– 12
8.3 Wonen en bouwen	344	333	– 11
Overige			
0.2 Burgerzaken	–	–	–
1.2 Openbare orde en veiligheid	4	3	– 1
2.3 Recreatieve havens	85	111	26
2.4 Economische havens en waterwegen	2	1	– 1
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	10	4	– 5
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	18	6	– 12
7.4 Milieubeheer	2	2	– 1
8.3 Wonen en bouwen	13	11	– 1
OZB			
0.61 OZB woningen	5.920	5.915	– 4

0.62 OZB niet-woningen	2.452	2.440	- 12
Precario			
5.2 Sportaccommodaties	8	-	- 8
Reclamebelasting			
0.64 Belastingen overig	46	40	- 6
Rioolheffing			
7.2 Riolering	2.214	2.204	- 10
Toeristenbelasting			
3.4 Economische promotie	432	554	122
TOTAAL	**15.601**	**15.856**	**255**

Uitgangspunten leges- en tarievenbeleid

Voor de jaarrekening gebruiken we de uitgangspunten van de programmabegroting 2022. Deze vindt u in de paragraaf Lokale heffingen van de begroting.

OZB

De onroerendezaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken. De WOZ-waarde vormt de heffingsmaatstaf voor de OZB. De tarieven worden jaarlijks gecorrigeerd voor de waardeontwikkeling van de onroerende zaken.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing wordt geheven van alle huishoudens als dekking in de kosten van het ophalen en verwerken van het huishoudelijk afval (een wettelijk verplichte taak). Het is een algemene heffing. Dat wil zeggen, dat elke huishouding afvalstoffenheffing betaalt, ook al zou men beweren dat men niet gebruik maakt van de dienstverlening van de gemeente.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

lasten taakvelden incl. omslagrente	3.707	
inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-750	
netto lasten taakveld	**2.958**	
toe te rekenen lasten		
overhead incl. omslagrente	428	
BCF-BTW	0	
totale lasten	**3.385**	
opbrengst heffingen	-3.584	
dekking		***106%***

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2022 € 3.385.000. De opbrengsten waren € 3.584.000. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2022 106%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedroeg € 199.000. Van dit bedrag is € 191.000 toegevoegd aan de voorziening reiniging.

Het verschil van € 8.000 mag volgens de regelgeving van het BBV niet in de voorziening worden gestort voor toekomstige tariefegalisatie omdat dit bedrag van € 8.000 de hogere heffingsopbrengst t.o.v. begroting. . Dit voordeel valt vrij ten gunste het rekeningresultaat 2022.

Het resterende voordeel van € 191.000 bestond uit de volgende onderdelen:
Een bedrag van € 212.000 aan meer baten

- Hoger dividend van verwerker Afvalsturing Friesland NV € 39.000
- De meeropbrengst van extra mini containers tov begroting is € 52.000. Daarnaast is er een garantieclaim ingediend bij een leverancier van containers € 19.000.
- Door de hoge grondstofprijzen was de oud papierprijs in 2022 hoog. Daarnaast was het ingezameld volume kunststoffen/drankenkartons hoger. Beide ontwikkelingen leidde tot € 102.000 meer baten.

E*en bedrag van € 77.000 aan extra lasten*

- In de begroting zit een reserveringspost voor nog nieuw uit te voeren maatregelen vanuit het Grondstoffenbeleidsplan. Hierop is € 113.000 overgebleven.
- Door de inflatie in 2022 zijn zowel de brandstofkosten en uur en onderdelenprijzen van de voertuigen benut voor afvalinzameling fors hoger dan de oorspronkelijke begroting. Dit heeft een nadeel van € 107.000 tot gevolg.
- De kosten voor de verwerking van afval (deel)stromen viel € 113.000 lager uit. Oorzaken: door droogte minder groente (GFT) afval (€ 60.000), minder volume in B en C-hout via de milieustraat door meer hergebruik (€ 19.000), lager definitieve verbrandingstoeslag op al het grijs en grof huisvuil (€ 17.000), lager volume grof huishoudelijk afval door het aflopen van de corona periode (€ 17.000)
- Door het hogere volume kunststof/drankenkartons waren ook de scheidingskosten € 48.000 hoger
- De bewerkingskosten van de Compostering in Sumar zijn gedurende 2022 aangepast aan de werkelijk gemiddelde kosten € 48.000.

- Er werd een hekwerk op de milieustraat in Burgum geplaatst € 11.000
- De kwijtschelding afvalstoffenheffing was € 47.000 hoger dan begroot.
- De ontwikkeling van de personeelskosten was € 42.000 negatief.

Onderstaande tabel geeft de tarieven voor de afvalstoffenheffing voor 2022 weer zoals deze zijn vastgesteld door de raad in 2021.

Tarieven afvalstoffenheffing	2022	2021	Verschil	Verschil %
Eenpersoonshuishouden	204,00	205,20	1,20-	-0,59%
Meerpersoonshuishouden	291,60	292,80	1,20-	-0,41%

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven over alle gebouwen als dekking voor de kosten voor het onderhouden en in stand houden van het gemeentelijk rioolstelsel en voor de zorg van afvoer van grond- en hemelwater.

De gemeente mag voor een groot deel zelf de hoogte van de rioolheffing bepalen. We gaan daarbij uit van het volgende:

- Heffing op basis van vaste tarieven bij gebruiker en eigenaar.
- Voor gebruikers maken we verschil tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens in de verhouding 70:100.
- De opbrengsten van de rioolheffing moet de kosten dekken maar mag niet hoger zijn dan 100%. Waarbij het uitgangspunt van het geldende verbreed gemeentelijk riolerings-plan (vGRP) is, dat dit langjarig geldt.
- Er is een basisheffing voor alle percelen.

De kosten die worden toegerekend aan de rioolheffing komen van een aantal taakvelden, waarbij taakveld riolering het centrale taakveld is. Van dit taakveld wordt nagenoeg 100% van de kosten toegerekend. Daarnaast worden kosten toegerekend van taakveld wegen, het gaat om een deel van de kosten van straatreiniging, onderhoud duikers en voertuigen. Verder wordt een deel van de kosten van de werkplaats toegerekend.

Over het totaal van die kosten wordt overhead toegerekend. De kosten van taakveld overhead worden uitgedrukt in een percentage van de totale begroting en dat is het omslagpercentage voor het toe te rekenen bedrag aan overhead. Om praktische redenen is ervoor gekozen om het overheadbedrag zoals dat is berekend bij de begroting mee te nemen in de berekening van de kostendekkendheid van de jaarrekening.

Bij de opbrengsten is er naast de rioolheffing nog sprake van vergoedingen voor individuele diensten, zoals het aanleggen van huisaansluitingen of het legen van beerputten.

lasten taakvelden incl. omslagrente	1.883	
inkomsten taakvelden excl. Heffingen	-86	
netto lasten taakveld	**1.797**	
toe te rekenen lasten		
overhead incl. omslagrente	212	
BCF-BTW	0	
totale lasten	**2.009**	
opbrengst heffingen	-2.204	
dekking		***110%***

Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bedroegen de kosten in 2022 € 2.009.000. De opbrengsten waren € 2.204.000. Daardoor bedroeg de kostendekkendheid in 2022 110%. Het verschil tussen de opbrengsten en de kosten bedraagt € 195.000. Van dit bedrag is € 175.000 toegevoegd aan de voorziening riolering.

Het verschil van € 20.000 mag volgens de regelgeving van het BBV niet in de voorziening worden gestort voor toekomstige tariefegalisatie omdat dit bedrag van € 20.000 de hogere heffingsopbrengst t.o.v. begroting. Dit voordeel valt vrij ten gunste het rekeningsresultaat 2022.

Het resterend voordeel van € 175.000 bestond uit de volgende onderdelen:

- Een voordeel op de kapitaalslasten van € 145.000 doordat er tov het GRP forse bijdragen van derden zijn gerealiseerd. Daarnaast loopt de uitvoering iets achter op de in het VGRP opgenomen planning.
- Doordat er in 2022 geen nieuwe Basis Rioleringsplannen (BRP) zijn opgesteld zijn de externe advieskosten en overige uitbestede werkzaamheden € 62.000 lager.
- De personeelskosten waren € 56.000 hoger dan begroot.
- Door twee forse schades aan het vrijverval riool veroorzaakt door nutsbedrijven waren de kosten € 39.000 hoger. De kosten van herstel zijn verhaald en staan ook bij de baten
- Gemalen worden nauwelijks integraal vervangen, het onderhoud ligt hierdoor wel hoger € 19.000 dan begroot
- Door schadeverhaal en een groot aantal nieuwe rioolaansluitingen ivm bouwactiviteiten was er een bedrag van € 82.000 aan incidentele baten.

Onderstaande tabel geeft de tarieven voor de rioolheffing voor 2022 weer zoals deze zijn vastgesteld door de raad in 2021.

Tarieven rioolheffing	Begroting 2022	Begroting 2021	Verschil	Verschil %
Niet aangesloten percelen	49,20	49,80	-0,60	-1,22%
Eigenaar/bewoner				
Eenpersoonshuishouden	141,60	144,00	2,40-	-1,69%
Meerpersoonshuishouden	157,80	160,80	3,00-	-1,90%
Huurder				
Eenpersoonshuishouden	89,40	90,60	1,20-	-1,34%
Meerpersoonshuishouden	105,60	107,40	1,80-	-1,70%
Bedrijven	186,00	189,00	3,00-	-1,61%

Reclamebelasting

Tytsjerksteradiel kent een reclamebelasting. De opbrengsten worden gestort in een ondernemersfonds. Daarmee kunnen ondernemers in het centrum promotionele activiteiten organiseren en inspelen op de ontwikkelingen van het Nieuwe Winkelen en de leegstandsproblematiek.

De reclamebelasting rekent een vast bedrag van € 75 per object en een flexibel bedrag van € 1,90 per € 1.000 van de WOZ-waarde (niet-woningen). De WOZ-waarde kan elk jaar veranderen. Om toch een financieel stabiel fonds te houden kan het flexibele bedrag ook elk jaar aangepast worden.

De werkelijke opbrengst reclamebelasting bedroeg in 2022 € 40.000. Dit is gestort in de Voorziening ondernemersfonds. Uit de voorziening is voor 2022 een voorschotbijdrage aan de Stichting Ondernemersfonds Burgum uitgekeerd van € 36.000. Daarnaast heeft over de jaren 2016 t/m 2020 een afrekening plaatsgevonden van het restant van € 33.000. De voorziening bedraagt op
31 december 2022 € 29.000.

Toeristenbelasting

Bij een overnachting in de gemeente Tytsjerksteradiel in een hotel, pension, vakantiehuisje of camping is toeristenbelasting verschuldigd.

Deze belasting wordt aan de eigenaar van het vakantieverblijf in rekening gebracht. Jaarlijks doet de eigenaar van het vakantieverblijf een opgave aan de gemeente van het aantal overnachtingen. De eigenaar draagt de toeristenbelasting af aan de gemeente.

Het tarief voor de toeristenbelasting was in 2023 € 1,50 per persoon, per overnachting.

Het begrote bedrag voor 2022 bedroeg € 432.000. De realisatie bedroeg € 554.000.

Kwijtschelding

Mensen met een laag inkomen en weinig vermogen kunnen een verzoek om kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen indienen. Op grond van de landelijke kwijtscheldingsnormen (uitvoeringsregeling), artikel 26 Invorderingswet 1990 wordt het ingediende verzoek getoetst of de belastingschuldige recht heeft op gehele of gedeeltelijke kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing, rioolheffing en/of onroerende zaakbelasting. Het kwijtgescholden bedrag hoeft de belastingschuldige niet te betalen.

Kwijtschelding	2022	2021
Automatische kwijtschelding	298	319
Ambtshalve kwijtschelding	-	64
Toekenning op aanvraag (volledig)	163	121
Toekenning op aanvraag (gedeeltelijk)	11	16
Totaal aantal toegekende kwijtscheldingen	**472**	**520**
Totaal aantal afgewezen kwijtscheldingen	**190**	**175**
Kwijtgescholden belastingbedragen	**152.500**	**158.000**

B – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

We zijn verplicht om in een paragraaf het weerstandsvermogen en de risicobeheersing op te nemen.

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente.

Deze paragraaf geeft een beeld van de weerstandscapaciteit en de risico's en het beleid dat daarbij hoort. Ook presenteren we een aantal verplichte kengetallen. Deze vertellen iets over de financiële positie van onze gemeente.

Verloop reserves en voorzieningen in de begrotingsperiode

Het saldo van de jaarrekening beschouwen we als *incidentele weerstandscapaciteit*. De reserves zien we als *structurele weerstandscapaciteit*.

De raad beslist over de inzet van de Algemene Reserve. De Bestemmingsreserves zijn nadrukkelijk voor specifieke doelen bestemd.

De stand van het eigen vermogen bedraagt, na verwerking van het rekeningresultaat,
eind 2022 € 41.405.000.

Eigen vermogen (reserves) *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde per 31-12-2022
• Algemene reserve	19.060	3.937	1.390	21.607
• Bestemmingsreserve	11.094	1.451	3.340	9.205
• Resultaat na bestemming	2.735	10.593	2.735	10.593
TOTAAL	32.889	15.981	7.465	41.405

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit laat zien hoe de gemeente eenmalige tegenvallers op kan vangen. Feitelijk is dit de optelsom van het *vrij te gebruiken* deel van de reserves en de *stille* reserves.

Het vrij te gebruiken deel van de reserves is dat deel waarvan nog geen bestemming is vastgelegd. In onze gemeente is dit de Algemene Reserve.
De stille reserves zijn bezittingen die op de balans lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. Voor zover op dit moment bekend, heeft onze gemeente geen stille reserves.

Daarnaast hebben we in de exploitatie een aantal stelposten opgenomen voor onvoorziene eenmalige uitgaven.

Structurele weerstandscapaciteit

Met structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in het jaar op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van bestaande taken.
Bij ons gaat het dan om het *begrotingsoverschot* en de *onbenutte belastingcapaciteit*. De onbenutte belastingcapaciteit geeft aan in hoeverre we de mogelijkheid hebben om vooral de OZB-tarieven te verhogen.

Structurele weerstandscapaciteit *(x € 1.000)*	prim. begr.	begr. na wijziging	rekening saldo
Begrotingsoverschot	1.207	5.312	10.593
Onbenutte belastingcapaciteit (OZB)	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit (ASH)	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit (Rioolrecht)	-	-	-
TOTAAL	1.207	5.312	10.593

Risico's

Niet ieder risico heeft direct gevolgen voor de weerstandscapaciteit. We spreken van een risico als het gaat om

- relatief grote bestaande of toekomstige verplichtingen
- met een buitengewoon karakter
- waarbij de omvang en de kans onmogelijk is in te schatten
- en die niet kan worden afgedekt door een voorziening, verzekering of andere beheersmaatregel.

Risico’s waarvan de financiële tegenvaller lager dan € 100.000 wordt geschat beschouwen we als onderdeel van de reguliere bedrijfsvoering. Daarboven worden ze in de paragraaf weerstandsvermogen.

Gewone risico's, het overschrijden van de begroting, betekenen niet automatisch dat er een beroep wordt gedaan op de weerstandscapaciteit. Het gaat dan bijvoorbeeld om open-einde regelingen, aantallen bijstandsgerechtigden en bijstelling van Rijksbudgetten. Maar ook om vertragingen in processen, het niet realiseren van beleidsdoelstellingen, risico’s met betrekking tot arbo en veiligheid, faillissement van aannemers en het aantreffen van

bodemvervuiling bij aankoop van grond. Dergelijke afwijkingen melden we via de begrotingsrapportages.

Verzekering van risico's

Een deel van de risico's kan worden afgedekt door het afsluiten van verzekeringen. Dat betekent een afweging tussen de kans op schade en de kosten daarvan enerzijds en de verzekeringspremie anderzijds. We bekijken van tijd tot tijd of er bijstelling nodig is.

Risico's ten laste van de weerstandscapaciteit

In de programmabegroting hebben wij een aantal risico's beschreven. Hieronder vertellen we per onderwerp in hoeverre het risico zich heeft voorgedaan, wat de invloed is op het weerstandsvermogen en of het risico zich ook ná 2022 zal voordoen.

In de programmabegroting 2022 zijn een aantal risico's beschreven.

Hieronder wordt per onderwerp aangegeven in hoeverre het risico zich heeft voorgedaan, wat de invloed is op het weerstandsvermogen en of het risico zich voortzet ná 2022.

Onderwerp	Sociaal Domein
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	De maatwerkvoorzieningen binnen de Jeugdzorg en de Wmo (inclusief Beschermd Wonen) zijn open-einde regelingen. In de afgelopen jaren hebben we steeds meer data en kennis verkregen om de kosten in de Jeugdzorg en de Wmo te voorspellen en te volgen. Deze prognose is ook opgenomen in de meerjarige begroting. Ondanks dat blijft het risico bestaan dat de groei van het aantal cliënten hoger is dan verwacht. Zeker voor de cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen kan een stijging (of een daling) leiden tot een forse financiële bijstelling. In de begroting houden we namelijk rekening met een gemiddeld aantal cliënten die hoog-specialistische zorg ontvangen.

Onderwerp	Bouwgrondexploitatie
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	Het hebben van een bouwgrondexploitatie brengt financiële risico's met zich mee. In de paragraaf Grondbeleid worden de financiële risico's van de bouwgrondexploitatie toegelicht. Door het jaarlijks opstellen van geactualiseerde berekeningen op basis van de meest recente ontwikkelingen kunnen wij de raad tijdig informeren via de reguliere P&C-cyclus.

Onderwerp	Algemene uitkering
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	Voor het meerjarenperspectief wordt in de circulaires van het Rijk onvoldoende aangegeven waar de gemeenten rekening mee kunnen houden. In die zin blijft de algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente een risico. Berichtgeving betreffende ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds nauwlettend volgen. Zodra meer zekerheid wordt geboden zullen wij een nieuwe berekening confronteren met de berekende algemene uitkering in de begroting. Eventuele verschillen inbrengen via reguliere planning- en controlcyclus en daar waar nodig de raad vooraf informeren.

Onderwerp	Borgstelling geldleningen aan woningbouwcorporaties
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	Onze gemeente staat per 1-1-2022 borg voor een bedrag van 84,2 miljoen waarvan 72,1 miljoen betrekking heeft op woningcorporatie WoonFriesland. Het totale bedrag aan borgstellingen is overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Dit betekent in de praktijk , dat de corporatie in eerste wordt aangesproken (primair), daarna het WSW (secundair) en dan pas de gemeente en het rijk (tertiair, elk voor 50%).

Onderwerp	Stifkstofdossier
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	De depositie van stikstof (ammoniak en stikstofoxiden) is schadelijk voor de natuur. Het Rijk en de provincies hebben de taak ervoor te zorgen dat de stikstofdepositie wordt teruggedrongen en de natuur herstelt. Op 10 juni 2022 is de Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze Startnotitie zijn richtinggevende emissiereductiedoelen voor stikstof opgenomen. Aan de provincies de taak om deze richtinggevende doelen in 2023 nader uit te werken in gebiedsplannen. In welke vorm dit zal zijn, is nog onzeker. Daarnaast dient de Raad van State nog in een verscheidenheid aan zaken rond het thema stikstof een uitspraak te doen. Deze uitspraken kunnen van grote invloed zijn op de huidige regelgeving. Stikstof blijft een issue en kan belemmerend zijn voor nieuwe plannen van zowel derden als van de gemeente zelf. Het is daarnaast uiterst onzeker in hoeverre de huidige stikstofregels standhouden.

Onderwerp	Ombuigingen (begroting 2021) en maatregelenpakket (begroting 2020)
Risico bewaarheid (J/N)	Deels
Beschrijven optreden risico bij 'J'	Er is voor 2022 een klein gedeelte niet gerealiseerd.
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	Het risico is aanwezig dat de begrote bezuinigingsbedragen niet of niet geheel worden gerealiseerd in het betreffende jaar waarin deze bedragen zijn begroot.

Onderwerp	Omgevingswet
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving over bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Invoering van de Omgevingswet is ondertussen voorzien per 1 januari 2024 en hier wordt dan ook hard aan gewerkt. Het vraagt van de organisatie aanpassingen in o.a. werkprocessen, ICT en dienstverlening. Landelijk zijn hier minimale eisen aan gesteld. De invoering van de Omgevingswet is de grootste stelselwijziging binnen het fysieke domein, waardoor nog niet alle effecten en benodigdheden voor de implementatie zijn te overzien. Zo is de datum van invoering al een paar keer uitgesteld en is het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) nog in ontwikkeling.

Onderwerp	Duurzaamheid
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Nee
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	Op 25 oktober 2022 is de komst van de uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid aangekondigd. Daarin zijn bedragen voor 2023 tot en met 2025 genoemd en is aangegeven dat er een wettelijke regeling zal worden opgesteld voor het uitkeren van de middelen voor 2026 t/m 2030. Hiermee komt het Rijk tegemoet aan eerdere toezeggingen rond de financiële compensatie voor de taken rond klimaat- en energiebeleid zoals die bij de gemeenten zijn neergelegd. Wij kunnen nu structureel werk maken van onze klimaat- en energieambities. In de praktijk zal moeten blijken of de toegezegde middelen toereikend zijn en of er voldoende gekwalificeerde medewerkers te vinden zijn die deze taken kunnen uitvoeren.

Onderwerp	Ontwikkeling Samenwerking
Risico bewaarheid (J/N)	Nee
Beschrijven optreden risico bij 'J'	-
Onttrokken aan reserve	-
Gestort in reserve	-
Continuering risico na 2022 (J/N)	Ja
Zo ja, beschrijf de gevolgen van de continuering van het risico in 2023	De gemeente Tytsjerksteradiel werkt ambtelijk samen met Achtkarspelen in de gemeenschappelijke regeling van de werkmaatschappij 8KTD. Bestuurlijk zijn de beide gemeenten nog zelfstandig. De gezamenlijke colleges constateren in toenemende mate dat doorontwikkelen van deze vorm van samenwerking onvoldoende toekomstperspectief biedt. Op onderdelen kan worden verbeterd, maar dit leidt niet tot een toekomstbestendige organisatie. De organisatie staat fors onder druk. De uitstroom en het verloop van medewerkers is groot. Het ziekteverzuim onder medewerkers is bovengemiddeld hoog. Er zijn grote investeringen nodig om de continuïteit van de organisatie in kwantitatief en kwalitatief opzicht te kunnen borgen. Er is daarom grote urgentie ontstaan om politieke duidelijkheid te krijgen over de toekomst van de bestuurlijke samenwerking.

Voor de risico's in deze jaarrekening is op basis van bovenstaande classificatie een te verwachten beslag op de weerstandscapaciteit berekend. De conclusie is, dat de financiële impact van de risico's kan worden opgevangen binnen de weerstandscapaciteit van onze rekening en begroting.
Op basis van de door ons uitgevoerde risico-inventarisatie, de weerstandsratio van 8,05 en het beeld van onze meerjarenbegroting zijn wij als college van mening dat de normale bedrijfsvoering financieel kan worden voortgezet.

Onderwerp	Financieel risico	Kans van optreden	Benodigd weerstands-vermogen
(bedragen x € 1.000)			
Sociaal domein	800.000	50%	400.000
Bouwgrondexploitatie	2.000.000	30%	600.000
Algemene uitkering	800.000	50%	400.000
Borgstelling geldleningen woningbouwcorporaties	-	0%	-
Stikstofdossier en PFAS	4.000.000	10%	400.000
Duurzaamheid	-	0%	-
Ombuigingen c.a.	-	0%	-
Omgevingswet	-	0%	-
Ontwikkeling samenwerking	4.400.000	50%	2.200.000
Totaal	**12.000.000**		**4.000.000**
Algemene reserve			**32.201.000**

Kengetallen

Kengetallen zijn verplicht want ze vertellen iets over de financiële gezondheid van de gemeente. Hieronder worden ze weergeven vanaf 2019.

LEGENDA

ontwikkeling t.o.v. vorige meting		prognose mjb 2023 – 2025	
ongunstig	▼	ongunstig	▼
neutraal	▬	neutraal	▬
gunstig	▲	gunstig	▲
nog geen gegevens	▬	geen/onvoldoende gegevens	▬

Kengetal	O / P	Begroting 2022	Rekening 2022	Rekening 2021	Rekening 2020	Rekening 2019
Belastingcapaciteit		113,14	107,15	107,42	103,18	102,38
t.o.v. begroting 2022	▬					
prognose o.b.v. historie	▬					
toelichting	Minimaal nadelig verschil ten opzichte van 2021.					
Grondexploitatie		0,72	0,80	1,08	0,69	1,78
t.o.v. begroting 2022	▲					
prognose o.b.v. historie	▲					
toelichting						
Netto schuldquote		52,78	4,60	19,51	26,03	28,57
t.o.v. begroting 2022	▲					
prognose o.b.v. historie	▲					
toelichting						
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen		52,40	2,20	16,50	22,14	25,82
t.o.v. begroting 2022	▲					
prognose o.b.v. historie	▲					
toelichting						
Solvabiliteitsratio		28,13	48,84	43,12	35,01	35,61
t.o.v. begroting 2022	▲					
prognose o.b.v. historie	▲					
toelichting						
Structurele exploitatieruimte		1,73	8,54	1,26	3,60	-0,80
t.o.v. begroting 2022	▲					
prognose o.b.v. historie	▲					
toelichting						

Toelichting begrippen

Grondexploitatie	Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond in exploitatie zich verhoudt ten opzichte van de totale baten, exclusief reservemutaties, in het begrotingsjaar. Op grond van de notitie grondexploitatie van de commissie BBV zijn de ruwe gronden per 1-1-2016 gerubriceerd onder de materiële vaste activa. Hierdoor is het kengetal met een flinke sprong gedaald.
Netto schuldquote	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	De netto schuldquote geeft het niveau weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen. Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote ook exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Verbeteren van de schuldquote kan door de schulden te verlagen, de bezittingen te vergroten en/of de inkomsten te verhogen.
Solvabiliteitsratio	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger het getal, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De uitkomst is afhankelijk van de wijze waarop bezittingen in de gemeente worden gewaardeerd. Dat verschilt nogal per gemeente. Verbeteren van de solvabiliteit kan door het eigen vermogen te vergroten (bijvoorbeeld door het verkopen van de aandelen) en door het vreemd vermogen te verkleinen (bijvoorbeeld door minder te lenen).
Structurele exploitatieruimte	Dit kengetal kijkt naar de structurele baten en de structurele lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief getal geeft aan dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Dit cijfer kan verbeteren door meer structurele baten of minder structurele lasten op te voeren.
Belastingcapaciteit	Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller dit in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen dan wel of er ruimte is voor nieuw beleid. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de ruimte die de gemeente heeft om de belastingen te verhogen is gerelateerd aan de totale woonlasten. En die ruimte wordt dan bepaald door de vergelijking met de gemiddelde woonlasten in Nederland (in het vorige jaar).

C – Onderhoud kapitaalgoederen

Tytsjerksteradiel heeft een flink aantal vierkante kilometers aan openbare ruimte in beheer. Er wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Daarvoor zijn goederen in de vorm van wegen, riolering, water, groen, verlichting, gebouwen enz. nodig. We noemen dat kapitaalgoederen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en daarmee ook voor de (jaarlijkse) lasten. Met de kosten van onderhoud van kapitaalgoederen is vaak een substantieel deel van de begroting gemoeid.

Voor kapitaalgoederen zijn investeringen nodig. Kapitaalgoederen vergen regelmatig onderhoud. Vaak is de blik gericht op nieuwe investeringen. Maar onderhoud van de bestaande kapitaalgoederen is minstens zo belangrijk. Belangrijk voor de huidige gebruikers, maar ook om deze in stand te houden voor toekomstige generaties. De gemeente wil op duurzame wijze de aanwezige infrastructurele voorzieningen in stand houden. Het gaat hierbij zowel om bovengrondse voorzieningen als om ondergrondse. Het onderhoud moet ertoe leiden dat de gebouwen en infrastructurele voorzieningen voldoen aan de functionaliteitseisen die hieraan gesteld zijn en worden. Sleutelwoorden zijn: veilig, schoon en heel, tegen zo laag mogelijke kosten. In deze paragraaf gaan wij hier verder op in.

Wegen en bruggen

We werken aan wegen (en conservering beweegbare bruggen) vanuit het in 2020 vastgestelde beheerplan. De kwaliteit van het areaal voldoet nu nog aan de vastgestelde normen voor beeldkwaliteit en streefwaardes op basis van de beheersystematiek van het CROW. Door de enorme prijsstijging voor onder meer materialen en levering van diensten zien we dat de beschikbare budgetten steeds verder onder druk komen te staan. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor het uitbreiden van het glasvezelnetwerk in de gemeente. In de komende periode van 2023 tot en met 2024 zal ons areaal te maken krijgen met deze uitbreiding in kabels en leidingen. De gemeenteraad heeft ingestemd met een (tijdelijke) formatie-uitbreiding ten behoeve van het houden van toezicht en directievoering op deze werken.

Gebouwen

De essentie van een beheerplan voor gemeentelijke gebouwen is de instandhouding van het gebouw nadat het gerealiseerd is tot aan het moment dat het ofwel een kapitaalinjectie behoeft (functioneel niet meer te gebruiken, een andere functie moet krijgen, niet meer aan de geldende eisen voldoet), ofwel wordt afgestoten of gesloopt. Het beheerplan voorziet dus in het in een goede staat houden van de gemeentelijke gebouwen in de gebruiksfase. De werkzaamheden die daaruit voortvloeien worden bepaald door wettelijke eisen waaraan voldaan moet worden, zoals legionella, en veiligheid en normen voor elektrische installaties. De onderhoudssituatie van de gemeentelijke gebouwen is goed op orde en de beschikbare middelen zijn toereikend om hierin te blijven voorzien. Wel is er besloten om meerdere vervangingsinvesteringen in gemeentelijke gebouwen uit te stellen in verband met onzekerheden over het blijven gebruiken van deze gebouwen.

Riolering

Om de gemeentelijke wettelijke zorgplicht inzake de waterhuishouding zo goed mogelijk in te vullen is het vGRP geactualiseerd in 2020. Hierbij is de keuze gemaakt door de gemeenteraad, met het oog op de voorziene klimatologische veranderingen, om het beheer vanuit een “klimaat robuust scenario” vorm te geven. Het nieuwe vGRP biedt daarmee een uitvoeringsinstrument voor de gemeentelijke watertaken. In het vGRP wordt een beleidskader gegeven voor de periode van 2020-2025, en hierin zijn ambities uitgewerkt waarin meer aandacht is voor het klimaat robuust inrichten van de openbare ruimte, meer inzet op advies en voorlichting aan burgers op het gebied van vergroening, afkoppeling, en klimaat robuust handelen. Hiermee is ook tegemoetgekomen aan de accenten die vanuit de gemeenteraad en burgers aan de gemeentelijke beheersorganisatie zijn meegegeven.

Sportaccommodaties

In 2022 is een geactualiseerd beheerplan sportvelden vastgesteld, waarmee we invulling willen geven aan de instandhouding van kwalitatief goede sportvelden waarop veilig gesport kan worden. Verder is het toegangsgebouw met werkfaciliteiten, kleedruimten en douches van het buitenbad de Sawn Doarpen in Gytsjerk vernieuwd en gemoderniseerd. Een mooie recreatieve en sportieve voorziening in een zomer waar het na de periode van Coronamaatregelen weer ‘ouderwets’ druk bezocht en sfeervol was.

D – Financiering

Financiering, ook wel treasury genoemd, betekent het beheren van het geld binnen de gemeente. Zo moeten er steeds tijdig financiële middelen aanwezig zijn om de rekeningen te kunnen betalen. Bij tekorten moet de gemeente bijlenen, overschotten moeten we tijdelijk bij de staat beleggen.

Het Rijk heeft regels opgesteld over hoe gemeenten hun geld moeten beheren. Deze regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet bepaalt ook, dat gemeenten een treasurystatuut moeten hebben. Daarin staat hoe wij geld mogen lenen of uitlenen.

Treasurybeleid

De wet stelt verplichtingen op het gebied van treasury. We hebben daarnaast ook zelf verplichtingen vastgelegd in het Treasurystatuut. De wet Fido stelt dit verplicht. Er staat in waarvoor we verantwoordelijk zijn:

- de treasuryfunctie
- de uitvoering van de treasury
- het risicobeheer

Het statuut is in 2022 niet gewijzigd en de treasuryfunctie is binnen de regels van het statuut uitgevoerd.

Schatkistbankieren

Vanaf december 2013 zijn gemeenten verplicht hun eventuele overtollige tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Dit zogenaamde “schatkistbankieren” zorgt voor verlaging van de Nederlandse EMU-schuld. Om efficiencyredenen mogen we een relatief gering bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist te houden. Dit bedrag, het drempelbedrag, is voor onze gemeente in 2022 € 1.799.000. Het gemiddelde tegoed van de gemeente over een kwartaal mag niet hoger zijn dan deze drempel.

Onderstaande tabel toont het gemiddelde tegoed over de vier kwartalen.

Schatkistbankieren *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2022
• Kwartaal 1	265
• Kwartaal 2	335
• Kwartaal 3	344
• Kwartaal 4	310
Gemiddeld	**314**

Renterisico

Grote schommelingen in de stand van de rente voor financieringen kunnen ervoor zorgen dat de rente die de gemeente aan de bank betaalt ook sterk schommelt. Daarom bepaalt de wet Fido dat gemeenten aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm moeten voldoen.

Kasgeldlimitiet

Om tijdelijke tekorten op de lopende rekening aan te vullen trekt de gemeente kortlopende geldleningen aan. Het voordeel van dit type leningen is dat het rentepercentage zeer laag is. Dit mag tot aan een bepaald maximum, de kasgeldlimiet. Deze limiet beperkt dus het renterisico op financieringen voor de korte termijn.

Kasgeldlimiet *(x € 1.000)*	**2022**
• begrotingstotaal per 1 januari	89.110
• het door de minister vastgestelde percentage	8,5%
Kasgeldlimiet	**7.574**

Uit de tabel blijkt dat de gemeente in 2022 maximaal € 7,5 miljoen aan kortlopende geldleningen mocht aantrekken. Dat doen we indien nodig in de vorm van kasgeldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. In alle vier kwartalen van 2022 heeft de gemeente de kasgeldlimiet niet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op financieringen voor de lange termijn. Het totaal van de aflossingen en het bedrag waarop een renteherziening van toepassing mag in elk jaar niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Hieronder staat de norm voor 2022.

Renterisiconorm *(x € 1.000)*	**Begroting 2022**
• begrotingstotaal per 1 januari	89.110
• vastgesteld percentage (wet FIDO)	20,0%
• renterisiconorm	17.822
• aflossingen	1.640
• **ruimte onder renterisiconorm**	**16.182**

Renteschema

We zijn verplicht om een renteschema op te nemen. Dit schema biedt een cijfermatig inzicht in de rentelasten en hoe we dat toerekenen. Voor 2022 ziet het er als volgt uit.

Renteschema rekeningjaar 2022 (bedragen x € 1.000)		
Externe rentelasten lange financiering	808	
Externe rentelasten korte financiering	-	
Externe rentebaten (WoonFriesland)	-	
Externe rentebaten hypotheken	30-	
Externe rentebaten korte financiering	6-	
Saldo externe rentelasten		**772**
	-	
Rente toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie	16-	
Rente toe te rekenen wegens projectfinanciering	-	
Rentebaten van doorverstrekte leningen projectfinanciering	-	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**16-**
TOTAAL aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**756**
Rente eigen vermogen	-	
Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)	-	
Aan taakvelden (incl. taakveld overhead) toe te rekenen rente		**756**
Boekwaarde vaste activa per 01-01-2022 (excl. bouwgrond)	65.413	
Boekwaarde leningen woningbouw per 01-01-2022	-	
Boekwaarde voor berekening omslagpercentage per 01-01-2022	**-**	
Omslagpercentage	1,156%	
Omslagpercentage afgerond	1,250%	
WERKELIJK aan taakvelden toegerekende rente		**716**
Renteresultaat op taakveld treasury		**40**

Het renteresultaat is een administratief resultaat. Het gaat om het verschil tussen het *saldo van de externe rentelasten* en de *aan de programma's toegerekende rentelasten*. Dit renteresultaat heeft géén invloed op het begrotings- en/of rekeningsaldo.

Leningen

Voor de volledigheid is hieronder relevant cijfermateriaal opgenomen met betrekking tot uitgezette en opgenomen langlopende leningen.

Opgenomen langlopende leningen (excl. woningbouw)

Leningnr.	Kredietverstrekker	Schuld in € per		Renteperc entage
		1-1-2022	31-12-2022	
200001	Ver.Chr.Voortgez. Ond.	113.445	113.445	0,00%
200601	BNG	1.200.000	1.080.000	3,86%
200701	BNG	1.760.000	1.600.000	4,45%
200801	BNG	1.440.000	1.320.000	4,85%
200802	BNG	5.760.000	5.280.000	4,95%
200803	BNG	1.920.000	1.760.000	5,00%
200901	BNG	2.080.000	1.920.000	1,16%
201101	BNG	1.800.000	1.680.000	4,70%
201201	BNG	1.920.000	1.800.000	3,20%
201301	NWB	1.700.000	1.600.000	3,02%
201401	NWB	1.800.000	1.700.000	2,73%
		21.493.445	19.853.445	

Uitgezette leningen gemeenteambtenaren

Het saldo aan uitgezette hypotheken bedraagt op:

- 31-12-2021 : € 2.206.023
- 31-12-2022 : € 1.985.253

E – Bedrijfsvoering

Onze bedrijfsvoering is gericht op de interne dienstverlening, die nodig is voor de uitvoering van de programma's. Wij informeren u over de onderwerpen die in 2022 bij hebben gedragen aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering of die speciale aandacht hebben gekregen, en verwijzen u daarvoor naar het onderdeel "Overhead" binnen de programma's en het onderdeel "Bestuur en Dienstverlening" binnen hoofdstuk 1.3 "In vogelvlucht".

Risicomanagement

In 2022 is het Rekenkamer Commissie rapport ''Managen van risico's'' opgeleverd. Dit rapport is in de raad van 2 juni 2022 vastgesteld. Hierin zijn aanbevelingen gedaan en naar aanleiding daarvan is afgesproken dat er een beleidskader risicomanagement wordt opgesteld waar de aanbevelingen waar mogelijk een plek krijgen. In 2022 is een start gemaakt met het opstellen van dit beleidskader Risicomanagement, welke medio 2023 wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. De basis van ons risicomanagement vormt de Gemeente Brede Risico Analyse (GBRA). Tijdens een bijeenkomst in september met de nieuwe raden is de opzet van de GBRA toegelicht, waarbij de basis is dat het risicomanagement uit meerdere aandachtsgebieden (niet alleen financieel) bestaat. Onderdelen waar in 2022 een start mee is gemaakt dan wel verder zijn ontwikkeld betreffen:

- het opstellen van een Tax Control Framework om fiscale risico's te beheersen
- het uitvoeren en verder ontwikkelen van Verbijzonderde Interne Controles om de financiële rechtmatigheidsrisico's te beheersen
- het opstellen van een Frauderisico-analyse om risico's op fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik te beheersen
- het verder professionaliseren van de Verbetermonitor: een monitoringsysteem om te kunnen sturen op de opvolging van aanbevelingen uit auditrapportages

Er worden vanaf 2023 risicosessies georganiseerd en spelregels opgesteld voor een kwalitatieve onderbouwing van risico's. Dit komt terug in de paragraaf Weerstandsvermogen en moet de basis vormen voor de, vanaf 2023, af te geven rechtmatigheidsverantwoording.
De aanpak van de GBRA, die landt in onder andere de P&C producten en de verbetermonitor, zorgt voor een gestructureerde informatievoorziening, zowel intern als aan de raden.

Gelet op de huidige werkdruk en onderbezetting van de organisatie is gekozen voor een groeipad van drie jaar vanaf 2023.

Procesoptimalisatie

Strategisch sturen we op maximale harmonisatie van beleid en uitvoering met als doel een efficiënte, effectieve en klantgerichte organisatie. Dit streven wordt in urgentie onderstreept door de ombuigingsdoelstellingen die aan de directie zijn overgebracht. Om dit doel te bereiken is gekozen voor het middel van procesoptimalisatie (ombuigingslijn 5, kadernota 2020).

Ten aanzien van het realiseren van de ombuigingsdoelstellingen is de volgende prognose opgesteld:

(x € 1.000)

Ombuiging	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Oorspronkelijke taakstelling	48	96	226	539	784	959
Correctie		-41	-55	-	-	-
Niet gerealiseerd	-48					
Geactualiseerde taakstelling	**-**	**55**	**171**	**539**	**784**	**959**
Per gemeente	-	27	85	269	392	479

Voor het jaar 2022 was een taakstellende bezuiniging van € 55.000 inzake het harmoniseren van beleid en uitvoering én het optimaliseren van processen (ombuiging 5.1) opgenomen. Deze taakstelling is voor 2022 niet gerealiseerd. De redenen hiervoor zijn verschillend van aard. belangrijkste redenen zijn:

- Beschikbaarheid / werving van interne procesbegeleiders;
- Herprioritering van te starten optimalisaties waardoor het startmoment is vertraagd;
- Beschikbaarheid van medewerkers in de organisatie om bijdrage te leveren aan te optimaliseren processen waardoor doorlooptijden zijn verlengd.

Na de vaststelling van processen volgt de implementatie.

Voor de jaarrekening 2022 betekent dit een nadeel van € 55.000. De taakstelling voor de jaren 2023 en verder blijft ongewijzigd.

Informatiebeveiliging en privacy

Alle burgers en medewerkers hebben er recht op dat de gemeente zorgvuldig met zijn of haar gegevens omgaan. Vanaf mei 2018 geldt de AVG en per januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht. Er zijn in 2022 onder meer stappen gezet in:

- Medewerker awareness in diverse vormen, inclusief continu karakter
- Het aantrekken van een phishing simulatieportaal
- Het aantrekken van software die interne kwetsbaarheden scant
- Het opstellen en implementeren van een informatiebeveiligings- en privacybeleidsplan
- Het uitvoeren van risicoanalyses en implementeren van informatiebeveiligings-maatregelen, ook voortkomend uit privacy analyses.

De Functionaris voor de Gegevensbescherming (FG) en de Chief Information Security Officer (CISO) rapporteren elk afzonderlijk over de stand van zaken van Informatiebeveiliging en privacy in hun jaarverslagen.

AVG en datalekken

In 2022 zijn negen inzageverzoeken ingediend. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van 2021. Er is één bezwaarschrift ingediend tegen een verwijderingsverzoek. Het verzoek was buiten behandeling gelaten omdat de verzoeker zich niet voldoende heeft kunnen/willen identificeren. Het bezwaarschrift is ongegrond verklaard. Daarnaast is er bij de FG één klacht ingediend tegen het opvragen van (persoons)gegevens bij een aanvraag voor bijzondere bijstand. Aan de betrokkene is uitgelegd waarom bepaalde gegevens gevraagd worden en waarom deze niet op een andere manier verkregen kunnen worden.

In 2022 zijn 16 datalekken geregistreerd. Deze zijn niet gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens en/of de betrokkenen omdat de risico's voor betrokkenen niet of verwaarloosbaar waren. De datalekken betroffen voornamelijk verkeerd verstuurde informatie (per mail of fysieke post). Na elke melding wordt beoordeeld of er technische of organisatorische aanpassingen gedaan moeten worden om in de toekomst zo veel mogelijk te voorkomen dat eenzelfde soort datalek plaatsvindt.

Digitalisering en Informatieveiligheid

Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente.

Er worden daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatiebeveiliging. Deze is leidend voor onze organisatie.

In 2022 heeft onze organisatie niet te maken gehad met grote incidenten. Wel werd er in het eerste kwartaal nog gewerkt aan de nasleep van de 'log4j' kwetsbaarheid uit december 2021. Deze kwetsbaarheid heeft geen directe nadelige impact op de organisatie gehad.

In 2022 zijn er 29 incidenten door medewerkers gemeld. 24 meldingen betroffen phishing e-mails en 5 betroffen beveiligingsincidenten. De gemelde hoeveelheid phishing e-mails lijkt, gezien de grootte van de organisatie, slechts een deel te zijn van het daadwerkelijk ontvangen aantal phishing e-mails. De organisatie zal dan ook blijvend geïnformeerd worden over meldingswaardige incidenten. Wel is duidelijk dat er een stijgende lijn is in medewerker awareness. Dit is een belangrijke en positieve ontwikkeling.

Als gemeente nemen wij deel aan GGI-Veilig (GGI staat voor Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur). We kunnen daarmee onze digitale weerbaarheid verhogen en onze ICT-infrastructuur nog veiliger maken.

In 2022:

- zijn de jaarlijkse ENSIA en DigiD audits behaald.
- is er een meerjaren planning opgesteld (2022-2024) om de technische basis stapsgewijs verder te verhogen en/of te verstevigen.

- is gestart om de digitale weerbaarheid van de organisatie te verhogen en de ICT-infrastructuur nog veiliger maken. Om dit te kunnen bewerkstelligen is Security Information & Event Management (SEIM) eonderdeel geweest van de aanbesteding via Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Dit is echter in verband met juridische procedures gestopt. Hierdoor is in 2022 SEIM en SOC niet ingezet in de organisatie.

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Als college zijn we ons bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Hiervoor hebben wij in 2022 een frauderisicoanalyse opgesteld om de risicogebieden te identificeren en bewustwording te creëren. Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van onze administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) ten aanzien van de geïdentificeerde risicogebieden en tevens worden de relevante geldstromen/processen betrokken in de interne controles die gedurende het jaar worden uitgevoerd.

Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat wij op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. De gemeente beschikt over een uitgebreid scala aan zogenaamde soft controls. Iedere medewerker onze gemeente en de werkmaatschappij 8KTD legt bij indiensttreding een ambtseed of ambtsbelofte af en overlegt een verklaring omtrent gedrag. Daarnaast kennen we een vastgestelde regeling en gedragscodes, onder andere op het gebied van nevenwerkzaamheden en financiële belangen, welke openbaar beschikbaar zijn. We beschikken daarnaast over een regeling van melden vermoeden misstanden en in de organisatie is een vertrouwenspersoon en er is een meldpunt ingesteld waar eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld.

Onze (financiële) processen en systemen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheidingen, zogenaamd hard controls. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en/of zelfstandig toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen dragen er toe bij dat onregelmatigheden worden gesignaleerd.

De afgelopen jaren zijn er regelmatig berichten in de media over cyberaanvallen, gevallen van ransomware en datalekken. Informatiebeveiliging vanuit de perspectieven continuïteit, fraude en privacy heeft een hoge prioriteit.

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de security en privacy officer de kwaliteit en

naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern, maar ook extern vanuit de sector. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Conclusie

Wij zijn van mening dat, met alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk zijn en op een adequate wijze aandacht krijgen.

F – Verbonden partijen

Voor de realisatie van beleidsvoornemens gaan we vaak bepaalde relaties aan met derden. Soms groeien dergelijke relaties uit tot een zodanige vorm dat de gemeente zeggenschap en financiële belangen in die derde partij heeft gekregen. In dat geval is er sprake van een Verbonden Partij.
Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de beleidsmatige en financiële betrokkenheid van de onze gemeente bij verbonden partijen.

Algemene uitgangspunten
Een Verbonden Partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk- en financieel belang heeft. Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft door deel uit te maken van het bestuur of via stemrecht. We spreken van een *financieel belang* als aan de Verbonden Partij een bedrag ter beschikking is gesteld, dat we niet terugkrijgen op het moment dat de Verbonden Partij failliet gaat. Ook is er sprake van een financieel belang als een onderpand is gegeven, waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de Verbonden Partij haar verplichtingen niet nakomt. Hieronder wordt opgesomd waarin wij een financieel en bestuurlijk belang hebben.

Gemeenschappelijke regeling

Naam	FUMO (Fryske Utfieringsorganisaasje Miljeu en Omjouwing)		
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)*		
vestigingsplaats	Grou		
openbaar belang	?		
visie op de verbonden partij	?		
beleidsvoornemens	?		
Cijfers opgenomen in onze	**rekening 2021**	**begroting 2022**	**rekening 2022**
financieel belang gemeente €	onbekend	€ 378	onbekend
financieel belang gemeente %	onbekend	2,2	onbekend
toelichting			
bestuurlijk belang	1 lid in Algemeen Bestuur		
risicoprofiel	[Middel]		
Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	onbekend	€ 1.300	onbekend
einde	onbekend	€ 1.300	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	onbekend	€ 3.850	onbekend
einde	onbekend	€ 3.850	onbekend

Financieel resultaat			
begroot	onbekend	€ 0	onbekend
werkelijk	onbekend	€ 0	onbekend

Bron *onbekend*

Toelichting –

Naam	Recreatieschap Marrekrite
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Sport, cultuur en recreatie)*
vestigingsplaats	Grou
openbaar belang	Beheer van de toeristische voorzieningen op water en land in de provincie.
visie op de verbonden partij	Recreatieschap Marrekrite is er om de toeristische basisinfrastructuur op water en land in Fryslân in stand te houden en verder te ontwikkelen. De ontsluiting van toeristische routes is van cruciaal belang voor het faciliteren van recreanten en gasten.
beleidsvoornemens	Recreatieschap Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 35 kilometer aan vrije ligplaatsen in de Friese natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Tevens beheert en onderhoudt Marrekrite het fietsknooppuntnetwerk en het wandelknooppuntnetwerk. Het in kaart brengen en actueel houden van alle routes in Fryslân behoort ook tot het werk van Marrekrite.

Cijfers opgenomen in onze	**rekening 2021**	**begroting 2022**	**rekening 2022**
financieel belang gemeente €	€ 41	€ 53	€ 53
financieel belang gemeente %	3,2	3,6	3,6
toelichting	Marrekrite zal de komende 4 jaar een deel van het eigen vermogen teruggeven aan de deelnemers.		
bestuurlijk belang	1 lid in het algemeen bestuur		
risicoprofiel	[Middel]		

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 5.162	€ 5.162	€ 4.795
einde	€ 4.795	€ 5.162	€ 4.795
Vreemd vermogen			
begin	€ 886	€ 886	€ 1.996
einde	€ 1.996	€ 886	€ 1.996
Financieel resultaat			
begroot	€ 188	€ 72	€ 72
werkelijk	onbekend	onbekend	onbekend

Bron	*Rekening 2020 Begroting 2021 en 2022 Marrekrite*
Toelichting	Marrekrite zal in overleg met de provincie voor de komende jaren een baggerplan opstellen. Het is moeilijk om de waterdiepte op alle aanlegplaatsen in beeld te brengen in verband met de grote hoeveelheid slibverplaatsing. In eerste instantie zijn de drukbezochte vaarroutes eerst in kaart gebracht.

Naam	Veiligheidsregio Fryslân
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Veiligheid)*
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	• Behartigen preventieve taken op het gebied van de volksgezondheid en infectieziekten bestrijding; • Zo doelmatig mogelijk georganiseerde en gecoördineerde brandbestrijding, alsmede hulpverlening bij ongevallen en rampen bewerkstelligen.
visie op de verbonden partij	Het betreft de wettelijke taken op gebied van gezondheid en brandweer die zijn ondergebracht in een gemeenschappelijke regeling. Met ingang van 1 januari 2007 zijn de gemeenschappelijke regelingen GGD Fryslân en Brandweer Fryslân opgeheven en zijn beide organisaties ondergebracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân.
beleidsvoornemens	Gezondheid • Elkenien, een gezond leven in een gezonde en veilige omgeving • Lyts, een gezonde kansrijke start voor ieder kind • Jong, gezond opgroeien in een kansrijke omgeving • Grut, gezondheidspotentieel versterken • Wiis, gezond en vitaal ouder worden • De kinderopvang in Friesland voldoet aan de gestelde normen voor kwaliteit en veiligheid. • De huidige vaccinatiegraad blijft op peil. • Bijdragen aan de vermindering van de druk op de specialistische hulp en zorg. • Voorkomen antibioticaresistentie en bestrijden het als het zich aandient. Brandweer • Samen aantoonbaar paraat. • Samen aantoonbaar vakbekwaam. • Risicobewust en risicogericht samenwerken. • Nieuwbouw kazernes waar vervanging noodzakelijk is. • Vervanging brandweerauto's verspreid over de regio.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	€ 3.210	€ 3.283	€ 3.283
financieel belang gemeente %	4,7	4,7	4,7
toelichting	Wegens corona zijn er werkzaamheden uit voorgaande dienstjaren doorgeschoven.		
bestuurlijk belang	1 lid in het Algemeen Bestuur		
risicoprofiel	[Hoog]		

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 6.076	€ 6.076	€ 9.753
einde	€ 9.753	€ 6.076	€ 9.527
Vreemd vermogen			
begin	€ 72.001	€ 72.001	€ 87.724
einde	€ 87.724	€ 72.001	€ 81.044
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0
werkelijk	onbekend	onbekend	€ 894

Bron *Begroting 2022 Veiligheidsregio*

Toelichting

Naam	Werkmaatschappij Achtkarspelen-Tytsjerksteradiel
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)*
vestigingsplaats	Buitenpost / Burgum
openbaar belang	?
visie op de verbonden partij	?
beleidsvoornemens	?

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	onbekend	€ 18.774	onbekend
financieel belang gemeente %	onbekend	50,9	onbekend
toelichting			
bestuurlijk belang			
risicoprofiel	[Laag]		

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	onbekend	€ 0	onbekend
einde	onbekend	€ 0	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	onbekend	€ 7.103	onbekend

einde	onbekend	€ 3.950	onbekend
Financieel resultaat			
begroot	onbekend	€ 0	onbekend
werkelijk	onbekend	€ 0	onbekend

Bron *onbekend*

Toelichting -

Gemeenschappelijke regeling (licht)

Naam	Mobiliteitsbureau Noordoost Fryslân
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Sociaal domein)*
vestigingsplaats	Dokkum
openbaar belang	Via het mobiliteitsbureau wordt uitvoering gegeven aan gemeentelijke vervoerstaken ; WMO-vervoer, leerlingen-, gym-vervoer (via "JoBinder").
visie op de verbonden partij	Achterliggende visie voor oprichting van deze lichte GR is het door samenwerking efficiënt en kostenbesparend regionaal organiseren van vervoerstromen uit WM, leerlingen- en gym vervoer.
beleidsvoornemens	Het mobiliteitsbureau werkt met een regiemodel. Gemeenten en provincie zijn verantwoordelijk voor het beleid. Het mobiliteitsbureau is verantwoordelijk voor contractmanagement, doorontwikkeling systeem en planning van de ritten. De uitvoering daarvan ligt bij de vervoerders. De bijdrage betreft zowel de feitelijke vervoerskosten als ook een gemeentelijk aandeel in systeemkosten, beheer, kostenbeheersing en rapportage. Het mobiliteitsbureau werkt met een regiemodel. Gemeenten en provincie zijn verantwoordelijk voor het beleid. Het mobiliteitsbureau is verantwoordelijk voor contractmanagement, doorontwikkeling systeem en planning van de ritten. De uitvoering daarvan ligt bij de vervoerders. De bijdrage betreft zowel de feitelijke vervoerskosten als ook een gemeentelijk aandeel in systeemkosten, beheer, kostenbeheersing en rapportage.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	€ 1.191	€ 1.195	€ 1.137
financieel belang gemeente %	22,0	18,0	22,0

toelichting	Het mobiliteitsbureau kent geen eigen vermogen. De mee- en tegenvallers worden direct verrekend met de deelnemende partijen.
bestuurlijk belang	Het bestuur van de GR wordt gevormd door een vertegenwoordiger uit de deelnemende partijen.
risicoprofiel	[Middel]

Kerncijfers verbonden partij

Eigen vermogen			
begin	€ 0	onbekend	€ 0
einde	€ 0	onbekend	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	onbekend	€ 0
einde	€ 0	onbekend	€ 0
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	onbekend	€ 0
werkelijk	€ 0	onbekend	€ 0

Bron *Begrotingen en jaarrekeningen GR Jobinder*

Toelichting Ook in het eerste kwartaal heeft de coronapandemie nog zijn invloed gehad op de mate waarin de vervoersdiensten van Jobinder zijn uitgevoerd. Dit heeft mede geleid tot een voordelige ontwikkeling in de bijdragen van de gemeenten. Het Wmovervoer blijft nog achter bij de cijfers van de periode oor de pandemie. Het leerlingenvervoer laat daarentegen een groei zien.

Stichting / Vereniging

Naam	VvE Nije Westermar		
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Sport, cultuur en recreatie)*		
vestigingsplaats	Burgum		
openbaar belang	?		
visie op de verbonden partij	?		
beleidsvoornemens	?		
Cijfers opgenomen in onze	**rekening 2021**	**begroting 2022**	**rekening 2022**
financieel belang gemeente €	€ 0	€ 45	onbekend
financieel belang gemeente %	80,0	0,5	onbekend
toelichting			
bestuurlijk belang	De gemeente is bestuurder van de VVE.		
risicoprofiel	[Laag]		
Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	onbekend
einde	€ 0	€ 0	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 0	onbekend
einde	€ 0	€ 0	onbekend
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	onbekend
werkelijk	€ 0	€ 0	onbekend
Bron	*Akte van splitsing 25 november 2020*		

Toelichting

De Vereniging van eigenaars De Nije Westermar is per 25 november 2020 opgericht. De bestuurders van de VVE zijn de publieke rechtspersoon: de Gemeente Tytsjerksteradiel en de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid: FC Burgum. In 2022 zullen de bijdragen vanuit de Gemeente Tytsjerksteradiel (80%) en FC Burgum (20%) worden verwerkt.

Vennootschap / Coöperatie

Naam	Afvalsturing Friesland N.V. (handelsnaam Omrin)
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Volksgezondheid en milieu)*
vestigingsplaats	Leeuwarden
openbaar belang	Afvalsturing Friesland NV houdt zich binnen het Omrin concern bezig met de verwerking van afval. Belangrijke locaties zijn Ecopark De Wierde nabij Oudehaske waar via nascheiding de afvalstromen zoveel mogelijk worden gescheiden en via vergisting energie wordt opgewekt. De Reststoffen Energie Centrale (REC) te Harlingen is een andere belangrijke locatie waar het overgebleven afval na scheiding wordt verbrand. Hierbij wordt gelijktijdig energie opgewekt.
visie op de verbonden partij	OMRIN is een toonaangevende publieke partij actief in de gehele afvalketen van inzameling tot en met verwerking, inclusief advisering en afzet van deelstromen en het beheer van de openbare ruimte. Hierbij zijn duurzaamheid en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten leidende principes. OMRIN is van en voor de overheid; commerciële activiteiten dienen ter ondersteuning van publieke taken.
beleidsvoornemens	Hiervoor wordt verwezen naar het strategiedocument Omrin 2021-24

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	€ 54	€ 54	€ 54
financieel belang gemeente %	3,1	3,1	3,1
toelichting	Bedragen gebaseerd op jaarverslag.		
bestuurlijk belang	Wethouder vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) als A aandeelhouder.		
risicoprofiel	[Laag]		
Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 61.055	€ 61.055	€ 64.757
einde	€ 64.757	€ 61.055	€ 70.303
Vreemd vermogen			
begin	€ 132.770	€ 80.331	€ 128.437
einde	€ 128.437	€ 80.331	€ 119.141

Financieel resultaat			
begroot	€ 1.574	€ 4.194	€ 4.194
werkelijk	€ 4.936	€ 0	€ 7.870

Bron *Jaarverslagen cq begrotingen van Afvalsturing Friesland NV van de betreffende jaren.*

Toelichting N.v.t.

Naam	BNG Bank NV
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)*
vestigingsplaats	Den Haag
openbaar belang	De BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
visie op de verbonden partij	Zakenpartner voor bancaire dienstverlening.
beleidsvoornemens	Continueren aandeelhouderschap en gebruik maken van de bancaire dienstverlening.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	€ 122.000	€ 122	€ 122.000
financieel belang gemeente %	0,1	0,1	0,1

toelichting

Eigen vermogen per 01-01-2022 EUR 5.062 miljoen
Eigen vermogen per 31-12-2022 EUR 4.615 miljoen

Vreemd vermogen per 01-01-2022 EUR 143.995 miljoen
Vreemd vermogen per 31-12-2022 EUR 107.459 miljoen

Achtergestelde schulden per 01-01-2022 EUR 36 miljoen
Achtergestelde schulden per 31-12-2022 EUR 38 miljoen

Over 2022 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van EUR 300 miljoen (2021: EUR 236 miljoen).
De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2022 kan de bank daarom niet maken.

bestuurlijk belang De gemeente is aandeelhouder.

risicoprofiel [Laag]

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 5.097.000	onbekend	€ 5.062.000
einde	€ 5.062.000	onbekend	€ 4.615.000
Vreemd vermogen			
begin	€ 150.165.000	onbekend	€ 143.995.000
einde	€ 143.995.000	onbekend	€ 107.459.000
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	onbekend	€ 0
werkelijk	€ 236.000	onbekend	€ 300.000

Bron *Jaarstukken 2022 BNG*

Toelichting De lage rentestand en de niet verkregen Targeted Longer-Term Refinancing Operation (TLTRO) rentekorting maakt dat het renteresultaat gedaald is tov 2020. De nettowinst realiseert een stijging van 7%.
De dividenduitkering is gesteld op 60% welke hoger is dan het reguliere percentage van 50%, dit om de niet-verkregen TLTRO korting te compenseren.

Naam	Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân, OVEF		
alle bedragen x € 1.000			
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	?		
visie op de verbonden partij	?		
beleidsvoornemens	?		
Cijfers opgenomen in onze	**rekening 2021**	**begroting 2022**	**rekening 2022**
financieel belang gemeente €	onbekend	onbekend	onbekend
financieel belang gemeente %	onbekend	onbekend	onbekend
toelichting			
bestuurlijk belang			
risicoprofiel	[Middel]		

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	onbekend	onbekend	onbekend
einde	onbekend	onbekend	onbekend
Vreemd vermogen			
begin	onbekend	onbekend	onbekend
einde	onbekend	onbekend	onbekend
Financieel resultaat			
begroot	onbekend	onbekend	onbekend
werkelijk	onbekend	onbekend	onbekend

Bron	*onbekend*
Toelichting	-

Naam	Vitens
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Bestuur en ondersteuning)*
vestigingsplaats	Zwolle
openbaar belang	Zakelijke en particuliere klanten voorzien van schoon en veilig drinkwater.
visie op de verbonden partij	Gezien de bijzondere positie van drinkwater via een beperkt aantal aandelen toegang tot de algemene vergadering van aandeelhouders te verwerven (Raadsbesluit 22-2-2007).
beleidsvoornemens	Continueren aandeelhouderschap.

Cijfers opgenomen in onze	rekening 2021	begroting 2022	rekening 2022
financieel belang gemeente €	€ 11	€ 200	€ 11
financieel belang gemeente %	0,0	0,0	0,0
toelichting	Jaarverslag c.q. resultaat 2022 nog niet beschikbaar (maart 2023) Financieel belang TD - bedrag * € 1.000. Percentage deelneming van onze gemeente in gewone aandelen is 0,003%. Te gering om in standaardformat van twee decimalen bij deelneming te vermelden. EV, VV en resultaat Vitens - bedragen * € 1 mljn. (afgerond)		
bestuurlijk belang	De gemeente is aandeelhouder		
risicoprofiel	[Laag]		

Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 559	€ 557.100	€ 600
einde	€ 600	€ 557.100	€ 600
Vreemd vermogen			
begin	€ 1.340	€ 1.340.100	€ 1.388
einde	€ 1.388	€ 1.340.100	€ 1.388
Financieel resultaat			
begroot	onbekend	€ 0	onbekend
werkelijk	€ 19	€ 0	€ 19

Bron	*Kerncijfers jaarrekening 2020*
Toelichting	Geen

Overige samenwerkingsvormen

Daarnaast kennen we nog overige samenwerkingsvormen, zoals de centrumregeling. Deze vorm kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling. En dus geen verbonden partij. Maar gelet op het belang van samenwerkings-verbanden kiezen we ervoor om deze, voor zover van toepassing, wel te presenteren.

Centrumregeling

Naam	Sociaal Domein Fryslân		
alle bedragen x € 1.000	*(zie ook programma Sociaal domein)*		
vestigingsplaats	Leeuwarden		
openbaar belang	In het samenwerkingsverband gaat het om de uitvoering van de wettelijke taken op het gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet. Door voor samenwerking te kiezen wordt getracht om de (zorgvragende) inwoners van de provincie op de meest klantvriendelijke en efficiënte wijze te helpen.		
visie op de verbonden partij	Friese gemeenten werken binnen het platform dat SDF biedt, samen aan provinciaal beleid voor een krachtig sociaal domein Fryslân. Door de samenwerking is het mogelijk om één uniforme beleidslijn, werkwijze en centrale inkoop te organiseren in het Sociaal Domein.		
beleidsvoornemens	In de begroting zijn geen beleidsvoornemens geformuleerd, omdat gemeenten afgesproken hebben om de scope en de governance te herijken.		
Cijfers opgenomen in onze	**rekening 2021**	**begroting 2022**	**rekening 2022**
financieel belang gemeente €	€ 139	€ 132	€ 204
financieel belang gemeente %	5,0	5,0	5,0
toelichting	In de regeling is opgenomen dat voor- of nadelige resultaten worden verrekend met de deelnemers.		
bestuurlijk belang	N.v.t.		
risicoprofiel	[Hoog]		
Kerncijfers verbonden partij			
Eigen vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Vreemd vermogen			
begin	€ 0	€ 0	€ 0
einde	€ 0	€ 0	€ 0
Financieel resultaat			
begroot	€ 0	€ 0	€ 0

werkelijk	€ 0	€ 0	€ 0

Bron *Begrotingen en jaarrekeningen van Sociaal Domein Fryslân.*

Toelichting De financiële huishouding van SDF is integraal opgenomen in de financiële huishouding van de gemeente Leeuwarden.

G – Grondbeleid

Een samenvattende visie over het grondbeleid, de keuzen die de gemeente heeft gemaakt voor de uitvoering en de resultaten en de risico's moeten in de begroting en in de jaarrekening tot uitdrukking worden gebracht in de paragraaf grondbeleid. Het is aan de raad om deze uitgangspunten vast te stellen.
Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de paragraaf grondbeleid ten minste het volgende moet bevatten:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken.

Visie op grondbeleid

De gemeente heeft haar ruimtelijke ambities voor de langere termijn vastgelegd in structuurvisies voor het hele grondgebied en voor delen daarvan. Het gemeentelijk grondbeleid staat in dienst van deze ambities. Het grondbeleid is een middel om maatschappelijke doelen te bereiken, zoals wonen, werken, natuur, sport, cultuur, recreatie, zorg en onderwijs. Het gaat om de totale set aan instrumenten, die de gemeente ter beschikking heeft voor het op een zo economisch verantwoord mogelijke wijze uitvoeren van haar ruimtelijk beleid.
Op 10 december 2020 is door de gemeenteraad de "Nota Grondbeleid 2020 – 2024" vastgesteld, waarin de beleidsuitgangspunten zijn uitgeschreven. De gemeente kiest de komende jaren voor een situationeel grondbeleid. Per ontwikkellocatie of project wordt gezocht naar de gewenste vorm van grondbeleid: actief, facilitair of een van de tussenvormen (samenwerking).
Conform de Nota Grondbeleid 2020-2024 is het uitgangspunt: "marktconforme verkoop (…) tegen getaxeerde waarde en voor iedere mogelijke gegadigde een gelijkwaardige en volledige kans door middel van openbare aanbieding". Door de waarde te laten taxeren door een onafhankelijke deskundige en op basis van algemeen aanvaardbare marktindicaties en taxatiecriteria voorkomen we dat er sprake van staatssteun kan zijn. Daarnaast blijkt uit dit uitgangspunt dat verkoop plaatsvindt door middel van een openbare aanbieding waarbij iedere mogelijke gegadigde een gelijkwaardige en volledige kans dient te krijgen.

Bij de uitgifte van bedrijventerreinen biedt de Nota Grondbeleid de mogelijkheid om op basis van een geargumenteerde kwalitatieve toewijzing de kavel aan één partij aan te bieden. Daarnaast bevat de nota de mogelijkheid om voorrang te geven aan aangrenzende bedrijven.

Het hiervoor bedoelde uitgangspunt uit de Nota Grondbeleid wordt sinds 26 november 2021 ingekleurd door het Didam-arrest. Op grond van het Didam-arrest dient de gemeente ruimte te bieden aan (potentiële) gegadigden om mee te dingen naar een onroerende zaak indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop van de onroerende zaak of redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. De gemeente mag daarom in beginsel kavels niet op één op één verkopen. De gemeente dient de koper te selecteren aan de hand van *objectieve*, *toetsbare* en *redelijke* criteria. Deze criteria bieden de mogelijkheid om bijvoorbeeld extra punten aan bepaalde ondernemers toe te kennen. Het uitgifteprotocol van de gemeente bevat de richtlijnen waaraan de uitgiftes van onroerende zaken dienen te voldoen.

Wat is een bouwgrondexploitatie?

Een bouwgrondexploitatie is een berekening die inzicht geeft in de geldstroom van het verwerven, ontwikkelen en het uitgeven van bouwrijpe grond voor ontwikkeling van de beschikbare ruimte.
De *kosten* in de exploitatie zijn alle kosten die te maken hebben met de omzetting van ruwe grond naar bouwrijpe grond. De *opbrengsten* bestaan uit de verkoop van bouwrijpe grond, subsidies en andere bijdragen. In de berekening houden we rekening met toekomstige kosten- en opbrengstenstijgingen en wat dit betekent voor de rentekosten en -baten.

Resultaat bouwgrondexploitatie

In de begroting is geen resultaat van de bouwgrondexploitatie opgenomen. Het gerealiseerde resultaat in 2022 bedraagt € 466.000, waarvan € 323.000 betrekking heeft op de woningbouwlocaties en € 143.000 betrekking heeft op de bedrijventerreinen.

Lopende complexen
In het onderstaande overzicht is het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie zijnde complexen opgenomen. De genomen winsten/verliezen zijn de gerealiseerde winsten/verliezen van een complex tot en met 2022.

Bedrijventerreinen:

Complex Project	Boekwaarde 31 december 2021 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Saldo opbrengsten en kosten 2022	Boekwaarde 31 december 2022 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Genomen winsten/ verliezen	Boekwaarde 31 december 2022	Verlies-voorziening	Balanswaarde 31 december 2022
63 Oentsjerk Sanjesfjild	€ 894.697	€ 11.065	€ 905.762	€ -194.350	€ 711.412	€ -	€ 711.412
76 Burgum West Veld 7	€ -	€ 3.717	€ 3.717	€ 1.900	€ 5.617	€ -	€ 5.617
80 Gytsjerk Centrumplan	€ -449.737	€ -5.190	€ -454.926	€ 560.300	€ 105.374	€ -	€ 105.374
82 Noardburgum Supermarktlocatie	€ -	€ -315.120	€ -315.120	€ 315.120	€ -	€ -	€ -
Totaal	**€ 444.961**	**€ -305.528**	**€ 139.433**	**€ 682.970**	**€ 822.403**	**€ -**	**€ 822.403**

Woningbouw:

Complex Project	Boekwaarde 31 december 2021 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Saldo opbrengsten en kosten 2022	Boekwaarde 31 december 2022 voor gerealiseerde winsten/verliezen	Genomen winsten/ verliezen	Boekwaarde 31 december 2022	Verlies-voorziening	Balanswaarde 31 december 2022
50 Sumar 2e fase	€ 246.756	€ -344.425	€ -97.669	€ 97.669	€ -	€ -	€ -
52 Garyp Sânhichte 2e fase	€ -56.431	€ -106.759	€ -163.190	€ 86.000	€ -77.190	€ -	€ -77.190
53 Hurdegaryp Stationskwartier	€ -	€ 51.091	€ 51.091	€ -	€ 51.091	€ -	€ 51.091
54 Ryptsjerk 2e fase	€ -	€ 4.650	€ 4.650	€ -	€ 4.650	€ -	€ 4.650
Totaal	**€ 190.324**	**€ -395.443**	**€ -205.118**	**€ 183.669**	**€ -21.449**	**€ -**	**€ -21.449**

Afgewikkelde complexen
Per einde boekjaar zijn de volgende grondexploitaties afgesloten:

- Complex 82 Noardburgum Supermarktlocatie
- Complex 50 Sumar 2e fase

Financieel overzicht van de diverse complexen
Een specificatie van het financiële verloop in 2022 is opgenomen in § 4.4 Toelichting balans -> Activa -> Vlottende activa -> Voorraden.

Wat verwachten we?

Vanwege de impact van gebiedsontwikkeling voor een gemeente en haar financiële positie is een jaarlijkse actualisatie nodig. Op basis van de boekwaarde per 31 december 2022 is een actualisatie van de grondexploitaties gemaakt. De boekwaarde is het saldo van de tot en met 31 december 2022 gerealiseerde investeringen, opbrengsten, afwaarderingen en winstnemingen.

Bij de actualisaties is een prognose gemaakt van de nog te realiseren kosten, opbrengsten, risico's en het nog te verwachten resultaat.

Prognose bouwgronden in exploitatie	Boekwaarden 31-12-2022	Nog te maken kosten	Verwachte opbrengst	Nog te verwachten winst		Te verkopen		Looptijd	Prognose uitgifte		Verwachting scenario		
						m2	kavels	t/m jaar	t/m 2026	2027 e.v.	1	2	3
nr. Woningbouw													
50 Sumar 2e fase	-	-	-	-		-	-	-	-	-			
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-77.190	52.323	272.600	-297.467	W	2.575	3	2025	-	-	W	W	W
53 Hurdegaryp stationsgebied	51.091	108.132	582.645	-423.422	W	2.605	2	2023	-	-	W	W	W
54 Ryptsjerk dorpsuitbreiding	4.650	213.317	545.200	-327.233	W	3.760	9	2025	-	-	W	W	W
subtotaal	**-21.449**	**373.772**	**1.400.445**	**-1.048.122**	**W**	**8.940**							
nr. Bedrijventerreinen													
63 Oentsjerk Sanjesfjild	711.412	1.009.578	1.780.275	-59.285	W	29.060	10		-	-	W	V	V
76 Bergum west	5.617	314.873	497.000	-176.510	W	10.375	8		-	-	W	W	W
80 Gytsjerk Centrum	105.375	272.926	566.600	-188.299	W	1.969	2		-	-	W	V	V
82 Noardburgum Poiesz locatie	-	-	-	-		-	-		-	-			
subtotaal	**822.404**	**1.597.377**	**2.843.875**	**-424.094**	**W**	**41.404**			-	-			
TOTAAL	**800.955**	**1.971.149**	**4.244.320**	**-1.472.216**	**W**	**50.344**							
Verliesvoorziening	-												
Boekwaarde balans 31-12-2022	**800.955**												

Legenda

K = kostendekkend

V = verlies

W = winst

Scenario's

Sc 1: huidige verwachting

Sc 2: vertraging verkopen met drie jaar

Sc 3: vertraging verkopen met vijf jaar

Winstneming

Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek, waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De BBV schrijft daarom de Percentage of Completion (PoC)-methode voor, die rekening houdt met de fase waarin de grondexploitatie verkeert, zowel voor wat betreft de opbrengsten als de kosten.

Voor het tussentijds verantwoorden van winst is het noodzakelijk dat voldoende zekerheid bestaat over het (verwachte) resultaat van de grondexploitatie, ofwel het resultaat moet op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Uitgangspunt is het hebben van een degelijke onderbouwing van de schattingen voor de te verrichten werkzaamheden, te maken kosten en te realiseren opbrengsten in overeenstemming met de specifieke invulling van het grondexploitatiecomplex. Deze onderbouwing is nodig voor de grondexploitatiebegroting zoals deze ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad. Voorts moet deze onderbouwing (grondexploitatiebegroting) jaarlijks worden herzien/geactualiseerd en moeten de specifieke projectrisico's worden benoemd, onderbouwd en gemonitord. Een dergelijke basis geeft voldoende zekerheid over het verwachte resultaat.

De voortgang wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie, waarbij de PoC als volgt wordt berekend:

% gerealiseerde kosten x % gerealiseerde opbrengsten = % PoC

Dit betekent dat voor winstgevende grondexploitatie een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project door het verwachte resultaat te vermenigvuldigen met het % PoC. De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden daarvan afgetrokken. Ook voorziene risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd. Het bedrag wat overblijft wordt als winst in het betreffende boekjaar genomen.

Wat zijn de risico's?

Er is sprake van veel onzekerheid en volatiliteit in de gebiedsontwikkelingsmarkt. De stijgende bouwkosten worden niet langer opgevangen door stijgende (woning)prijzen. Door lange wachttijden bij nutspartijen lopen ontwikkelingen vertraging op. De betaalbaarheid van veel ontwikkelingen staat onder druk door hogere rente en de hoge inflatie. Hierdoor kan er vertraging bij uitgifte optreden. De haalbaarheid van grondexploitaties is onder druk komen te staan.

We willen de risico's inzichtelijk hebben en waar mogelijk kunnen opvangen. Daarvoor hebben we een verliesvoorziening. Daarom hebben wij verschillende scenario's rondom de grondexploitatie beoordeeld. Er is geen sprake van een verliesvoorziening voor verliesgevende grondexploitaties per 31 december 2022.

Soms worden nog kosten gemaakt voor complexen die al afgewikkeld zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om herstraten en herinrichting van het openbaar groen. Daarvoor is een voorziening getroffen. De Voorziening afgewikkelde complexen bedraagt op dit moment € 1.230.000. Dat is voldoende om de nog te maken kosten te kunnen opvangen.

Voorziening afgewikkelde complexen boekjaar 2022		Boekwaarde 1 januari 2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde 31 december 2022
nr.	**omschrijving**				
16	Sumar 1e fase	22.550	-	22.550	-
62	Sumar bedrijventerrein	22.054	-	-	22.054
5	Burgum West	88.561	-	11.668	76.893
23	Eastermar	51.700	-	-	51.700
28	Hurdegaryp Rietlandsvaart	39.289	-	39.289	-
73	Jistrum bedrijventerrein	25.000	-	10.480	14.520
22	Garyp Sanhichte	162.629	-	885	161.744
32	Hurdegaryp It Sud	259.066	-	11.504	247.562
33	Ryptsjerk De Opslach	22.739	-	-	22.739
40	Suwâld	51.185	-	10.581	40.604
44	Oentsjerk Kaetsjemuoiwei	52.500	-	52.500	-
43	Munein 3e fase	61.190	-	21.976	39.214
48	Tytsjerk De Krite	137.414	-	24.000	113.414
51	Hurdegaryp locatie Wijnia	73.069	-	1.200	71.869
75	Burgum bedrijventerrein West	82.262	-	-	82.262
50	Sumar 2e fase	-	206.476	-	206.476
82	Noardburgum Supermarktlocatie	-	78.905	-	78.905
	TOTAAL	**1.151.207**	**285.381**	**206.633**	**1.229.956**

H – Wet Open Overheid

Inleiding

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf in het jaarverslag 2022. De verplichting komt voort uit het besluit tot actieve openbaarmaking van informatie, de plannen ter verbetering van de informatiehuishouding bij de overheden en artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) dat bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. De focus van deze openbaarheidsparagraaf is de beschrijvende en kwalitatieve verantwoording op hoofdlijnen over de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022 op de thema's verbetering van de informatiehuishouding, actieve openbaarmaking en passieve openbaarmaking.

Informatie

Om informatie goed te kunnen delen met de maatschappij en politiek is het nodig om deze informatie aan de voorkant goed op te slaan, processen en systemen op orde te hebben, maar ook juist als professionals te denken en werken vanuit transparantie en openbaarheid. In onderstaande toelichting is zoveel als mogelijk de verdeling van de drie thema's informatiehuishouding, actieve en passieve openbaarmaking aangehouden, met de kanttekening dat het in de praktijk met elkaar is verbonden.

1. Verbetering informatiehuishouding

Voor de verbetering van de informatiehuishouding zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

1.1 Competenties medewerkers

Door het wegvallen van het vorige awareness pakket in 2021 en uitstel van het LMS in 2022, heeft het aanbieden van gedegen awareness trainingen even op zich laten wachten. Medewerkers worden nu bewust gemaakt op digitale risico's via voorlichting, SharePoint en Yammer en phishingcampagnes. Al werpt deze vorm van awareness zijn vruchten af, in april komt het nieuwe organisatiebrede Learning Management System beschikbaar en kunnen er digitale trainingen worden aangeboden aan medewerkers. Hierbij zullen er ook verplichte trainingen worden aangeboden op het gebied van informatiebeveiliging en privacy, waaronder de diverse digitale risico's waar medewerkers mee te maken kunnen krijgen, de BIO en de AVG. Hier vindt ook vastlegging van plaats om zo te voldoen aan de BIO en de verschillende auditnormen.

1.2 Digitaal loket

Het digitaal loket voor de gemeente Tytsjerksteradiel wordt ondersteund vanuit de Werkmaatschappij om op een zo laagdrempelig mogelijke manier inwoners en bedrijven de mogelijkheid geven om zelf hun zaken digitaal te regelen als zij dat willen. Voorbeelden hiervan zijn inzage WOZ-aanslagen, aanvragen van producten burgerzaken, aanvragen omgevingsinitiatieven etc. Ook Woo verzoeken en burgerinitiatieven kunnen digitaal worden gestart. Op deze manier kunnen inwoners en bedrijven eenvoudig, snel en op een zelfgekozen moment hun zaken regelen. De digitale dienstverlening wordt continue

verbeterd, waarbij er steeds meer mogelijk wordt in het Digitaal Loket, zonder uit het oog te verliezen dat er nog altijd een grote groep mensen is die op de traditionele manier via post of telefoon communiceert.

1.3 Systemen en procedures

De Werkmaatschappij is een uitvoeringsorganisatie voor de bulk van de gemeentelijke taken. Automatisering is de ruggengraat van de organisatie en op het moment dat deze uitvalt, stagneert of fouten geeft levert dit direct grote organisatorische problemen op met financiële gevolgschade.
We werken onder architectuur, verbonden aan de informatiestrategie met een sterke focus op Cloud en "versaasing" van applicaties. Daarbij is sterke aandacht voor duurzame opslag van gegevens en vindbaarheid. Hiertoe zijn wij ons archief waar mogelijk aan het digitaliseren en hebben we een integrale zoekmachine geïmplementeerd.
We borgen de continuïteit van onze informatievoorziening door toepassing van procedures, planmatige vervangingen en invulling geven aan ons continuïteitsplan.

1.4 Cybersecurity

In de context van digitale weerbaarheid is er binnen de Werkmaatschappij een informatiebeveiliging- en privacy beleid (IBP-beleid) opgesteld. Deze geeft de inrichting en verantwoordelijkheden weer van informatiebeveiliging binnen de organisatie. Hierbij geld dat het IBP-beleid een kapstok model is. Beleidsstukken voortvloeiend uit informatiebeveiliging, privacy, BIO of AVG worden vertaald in losse beleidsstukken. Hierbij te denken aan wachtwoordbeleid, gebruikerscontrole, camerabeleid en clean desk beleid. Het IBP-beleid wordt vastgesteld voor drie jaar, waarna een herziening plaatsvindt, tenzij wijzigingen in wet- of regelgeving hier eerder om vragen. Voor het opstellen van de beleidsstukken die aan het IBP-beleid worden gehangen, wordt er gesteund op actuele informatie over digitale dreigingen vanuit de VNG, IBD en NCSC. Daarnaast worden ook de normen die het Forum Standaardisatie voorschrijft hierin opgenomen. Met de IBD zijn er korte lijnen ingeregeld. In geval van dreigingen of kwetsbaarheden, wordt de Werkmaatschappij hierover direct geïnformeerd. Om hierin ook deels zelfvoorzienend te zijn, is in 2022 een pakket in gebruik genomen die de interne ICT inrichting nagaat op kwetsbaarheden, hierover rapporteert en volgt. Sinds eind 2022 wordt deelgenomen aan de herstart van Monitoring en Response, wat gericht is op de analyse en alarmering van malafide intern netwerkverkeer.

De laatste pentest is in 2020 verricht, welke geen kwetsbaarheden heeft aangetoond. Momenteel wordt de ICT inrichting, zijnde de manier waarop medewerker programma's en informatie kunnen benaderen, opnieuw ingericht. Hierna zal gekeken worden op welke onderdelen een pentest afgenomen kan worden.

2. Actieve openbaarmaking

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die vanuit de overheid worden ondernomen om informatie uit zichzelf openbaar te maken voor de samenleving en politiek. Hiervoor zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- WOZ-waarde loket voor de openbaarheid van de WOZ – waardes.
- Publicatie conform WEP, waaronder omgevingsvergunningen/documenten, beleidstukken, verordeningen etc. op Mijn Overheid
- Publicatie ruimtelijke plannen

3. Passieve openbaarmaking

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving, zoals de Woo-verzoeken.
In 2022 zijn vanuit de Werkmaatschappij 14 Woo -verzoeken voor Tytsjerksteradiel gefaciliteerd.

4.1 Balans

Balans per 31 december 2022 (x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2022		31-12-2021	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa				
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-		-	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	2		-	
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	-		-	
Totaal immateriële vaste activa		2		-
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	37.719		40.724	
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.749		11.532	
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	5.936		5.131	
In erfpacht	-		-	
Totaal materiële vaste activa		54.404		57.387
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	331		331	
- gemeenschappelijke regelingen	-		-	
- overige verbonden partijen	-		-	
Leningen aan:				
- openbare lichamen	-		-	
- woningcorporaties	-		-	
- deelnemingen	-		-	
- overige verbonden partijen	-		-	
Overige langlopende leningen	1.986		2.206	
Uitzettingen in Rijks schatkist met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-		-	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met	-		-	
een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-		-	
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-		-	
Totaal financiële vaste activa		2.317		2.537
TOTAAL VASTE ACTIVA		56.723		59.924
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden				
Grond- en hulpstoffen	-		-	

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	801		1.039	
Gereed product en handelsgoederen	-		-	
Vooruitbetalingen	-		-	
Totaal voorraden		**801**		**1.039**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	6.441		6.525	
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-		-	
Overige verstrekte kasgeldleningen	-		-	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-		746	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-		-	
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	-		-	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-		-	
Overige vorderingen	942		6.368	
Overige uitzettingen	11.905		-	
Totaal uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar		**19.288**		**13.639**
Liquide middelen				
Kas-, bank- en girosaldo	534		684	
Totaal liquide middelen		**534**		**684**
Overlopende activa				
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen, ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel			-	
- Europese overheidslichamen	-		-	
- Het Rijk	3.934		-	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-		-	
Overige nog te ontvangen bedragen en kosten mbt volgend boekjaar	2.976		989	
Totaal overlopende activa		**6.910**		**989**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**27.533**		**16.351**
TOTAAL		**84.256**		**76.275**

PASSIVA	31-12-2022		31-12-2021	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	21.607		19.060	
Bestemmingsreserve	9.205		11.094	
Resultaat na bestemming	10.593		2.735	
Totaal eigen vermogen		**41.405**		**32.889**
Voorzieningen				
Voorzieningen	11.899		10.062	
Financiële vaste passiva		**11.899**		**10.062**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar				
Obligatieleningen	-		-	
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-		-	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	19.853		21.493	
- binnenlandse bedrijven	-		-	
- openbare lichamen	-		-	
- overige binnenlandse sectoren	-		-	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-		-	
- door derden belegde gelden	-		-	
- waarborgsommen	14		14	
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar		**19.867**		**21.507**
TOTAAL VASTE PASSIVA		**73.171**		**64.458**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-		-	
Overige kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	-		-	
Overige schulden	2.384		1.200	
Totaal netto vlottende schulden met een renteypische looptijd < 1 jaar		**2.384**		**1.200**
Overlopende passiva				
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen,	8.701		10.617	

m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume arbeidskosten				
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschtobedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren				
- Europese overheidslichamen	-		-	
- Het Rijk	-		-	
- Overige Nederlandse overheidslichamen	-		-	
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate komen van volgende begrotingsjaren	-		-	
Totaal overlopende passiva		**8.701**		**10.617**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**11.085**		**11.817**
TOTAAL		**84.256**		**76.275**
Gewaarborgde leningen (specificatie borg- en garantstellingen: zie toelichting op de balans)		83.378		93.461

4.2 Baten en lasten

Programma	Begroting voor wijziging			Begroting na wijziging			Rekening		
(x € 1.000)	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0. Bestuur en ondersteuning	3.858	450	– 3.408	5.700	492	– 5.208	5.137	1.020	– 4.117
1. Veiligheid	2.551	32	– 2.519	7.041	4.644	– 2.397	4.444	3.923	– 522
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.392	507	– 3.884	4.728	588	– 4.140	4.928	801	– 4.127
3. Economie	778	445	– 333	865	683	– 181	1.160	1.701	540
4. Onderwijs	4.583	1.196	– 3.387	4.930	1.502	– 3.428	5.094	1.662	– 3.433
5. Sport, cultuur en recreatie	7.670	1.327	– 6.343	7.766	1.567	– 6.200	7.803	1.754	– 6.049
6. Sociaal domein	41.932	9.785	– 32.148	43.039	9.385	– 33.654	40.629	9.854	– 30.775
7. Volksgezondheid en milieu	9.217	6.271	– 2.945	9.056	6.459	– 2.597	8.516	6.631	– 1.886
8. Vrosh	3.063	474	– 2.589	4.331	407	– 3.924	3.502	1.379	– 2.123
Overhead	9.379	48	– 9.331	9.921	48	– 9.873	12.747	149	– 12.598
Algemene dekkingsmiddelen	1.687	66.711	65.024	2.189	73.828	71.638	637	74.058	73.421
AU en overige uitkeringen gemeentefonds	–	*58.270*	*58.270*	–	*65.386*	*65.386*	–	*65.364*	*65.364*
Belastingen overig	*51*	*70*	*19*	*51*	*70*	*19*	*39*	*58*	*19*
Overige baten en lasten	*1.248*	–	*– 1.248*	*1.783*	–	*– 1.783*	*230*	*280*	*51*
OZB niet-woningen	*171*	*2.452*	*2.281*	*173*	*2.452*	*2.279*	*184*	*2.440*	*2.256*
OZB woningen	*218*	*5.920*	*5.702*	*182*	*5.920*	*5.737*	*184*	*5.915*	*5.732*
Dividend	–	149	149	–	183	183	–	182	182
subtotaal	89.110	87.395	– 1.714	99.566	99.785	220	94.597	103.114	8.516
Mutaties reserves	–	2.922	2.922	2.653	7.746	5.092	2.653	4.729	2.076
TOTAAL	89.110	90.317	1.207	102.219	107.531	5.312	97.250	107.843	10.593

Verdeling taakvelden over de programma's

(bedragen x € 1.000)	begroting			rekening			saldo		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Progr. Bestuur en ondersteuning	**10.542**	**82.249**	**71.706**	**8.427**	**79.990**	**71.563**	**2.115**	**– 2.259**	**– 143**
0.1 Bestuur	3.590	–	– 3.590	3.108	451	– 2.657	482	451	934
0.10 Mutaties reserves	2.653	7.746	5.092	2.653	4.729	2.076	–	– 3.016	– 3.016
0.2 Burgerzaken	1.484	317	– 1.167	1.421	413	– 1.007	64	96	159
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	492	143	– 349	492	119	– 372	–	– 24	– 23
0.5 Treasury	133	215	82	116	218	102	17	3	20
0.61 OZB woningen	182	5.920	5.737	184	5.915	5.732	– 1	– 4	– 6
0.62 OZB niet-woningen	173	2.452	2.279	184	2.440	2.256	– 12	– 12	– 23
0.64 Belastingen overig	51	70	19	39	58	19	12	– 12	–
0.7 AU en overige uitkeringen gemeentefonds	–	65.386	65.386	–	65.364	65.364	–	– 22	– 22
0.8 Overige baten en lasten	1.783	–	– 1.783	230	280	51	1.553	280	1.834
Progr. Veiligheid	**7.041**	**4.644**	**– 2.397**	**4.444**	**3.923**	**– 522**	**2.597**	**– 722**	**1.875**
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.985	58	– 1.927	1.971	58	– 1.913	13	–	13
1.2 Openbare orde en veiligheid	5.056	4.586	– 470	2.473	3.865	1.392	2.584	– 722	1.862
Progr. Verkeer, vervoer en waterstaat	**4.728**	**588**	**– 4.140**	**4.928**	**801**	**– 4.127**	**– 200**	**213**	**13**
2.1 Verkeer en vervoer	4.284	454	– 3.830	4.447	641	– 3.805	– 163	187	24
2.3 Recreatieve havens	267	104	– 163	307	137	– 170	– 41	33	– 8
2.4 Economische havens en waterwegen	177	30	– 148	174	23	– 151	3	– 7	– 3
Progr. Economie	**865**	**683**	**– 181**	**1.160**	**1.701**	**540**	**– 296**	**1.017**	**722**
3.1 Economische ontwikkeling	640	–	– 640	534	–	– 534	107	–	107
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	–	238	238	466	1.137	671	– 466	899	433
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	72	13	– 58	61	10	– 51	11	– 4	8
3.4 Economische promotie	153	432	279	100	554	454	53	122	175
Progr. Onderwijs	**4.930**	**1.502**	**– 3.428**	**5.094**	**1.662**	**– 3.433**	**– 164**	**159**	**– 5**
4.1 Openbaar basisonderwijs	540	529	– 11	664	653	– 11	– 124	125	1
4.2 Onderwijshuisvesting	2.230	33	– 2.197	2.237	26	– 2.211	– 7	– 7	– 14
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.160	941	– 1.219	2.193	982	– 1.211	– 33	41	8
Progr. Sport, cultuur en recreatie	**7.766**	**1.567**	**– 6.200**	**7.803**	**1.754**	**– 6.049**	**– 37**	**188**	**151**
5.1 Sportbeleid en activering	232	55	– 177	210	53	– 157	22	– 2	20

5.2	Sportaccommodaties	3.517	1.258	- 2.259	3.845	1.380	- 2.465	- 328	122	- 206
5.3	Cultuurpresent., -prod. en participatie	525	69	- 456	474	71	- 404	51	2	52
5.4	Musea	45	-	- 45	45	-	- 45	-	-	-
5.5	Cultureel erfgoed	82	10	- 72	72	13	- 59	10	3	13
5.6	Media	621	-	- 621	622	-	- 622	- 1	-	- 1
5.7	Openb. groen en (openlucht)recreatie	2.744	174	- 2.570	2.535	238	- 2.297	210	63	273
Progr. Sociaal domein		43.039	9.385	- 33.654	40.629	9.854	- 30.775	2.410	470	2.880
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.495	325	- 2.170	2.543	374	- 2.169	- 48	48	1
6.2	Wijkteams	3.646	-	- 3.646	3.087	-	- 3.087	559	-	559
6.3	Inkomensregeling	13.095	8.589	- 4.506	13.962	9.585	- 4.377	- 866	996	130
6.4	Begeleide participatie	3.940	-	- 3.940	3.916	-	- 3.916	24	-	24
6.5	Arbeidsparticipatie	966	201	- 765	757	54	- 703	209	- 147	62
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	909	8	- 901	664	5	- 659	245	- 3	242
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	8.388	262	- 8.127	7.712	245	- 7.467	676	- 16	660
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.159	-	- 8.159	7.828	- 14	- 7.842	331	- 14	317
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-	-	-	24	-	- 24	- 24	-	- 24
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	106	-	- 106	- 1.060	- 384	676	1.166	- 384	782
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.334	-	- 1.334	1.196	- 11	- 1.207	138	- 11	127
Progr. Volksgezondheid en milieu		9.056	6.459	- 2.597	8.516	6.631	- 1.886	540	172	711
7.1	Volksgezondheid	1.546	20	- 1.526	1.452	27	- 1.424	94	7	102
7.2	Riolering	1.925	2.225	299	1.981	2.293	312	- 56	68	12
7.3	Afval	3.710	4.139	429	3.740	4.263	523	- 30	124	93
7.4	Milieubeheer	1.865	58	- 1.807	1.336	36	- 1.301	529	- 23	506
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	10	17	7	7	12	5	3	- 5	- 2
Progr. Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern		4.331	407	- 3.924	3.502	1.379	- 2.123	829	972	1.801
8.1	Ruimtelijke ordening	3.210	50	- 3.161	1.868	56	- 1.812	1.342	6	1.348
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerr.)	318	-	- 318	932	924	- 9	- 614	924	310
8.3	Wonen en bouwen	802	357	- 445	702	400	- 302	101	42	143
Overhead		9.921	48	- 9.873	12.747	149	- 12.598	- 2.826	101	- 2.724
0.4	Overhead	9.921	48	- 9.873	12.747	149	- 12.598	- 2.826	101	- 2.724
TOTALEN		102.219	107.531	5.312	97.250	107.843	10.593	4.968	312	5.280

4.3 Grondslagen financiële verslaglegging

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Daarbij geldt dat activa en passiva worden opgenomen tegen nominale waarde.
- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate verantwoord in het jaar waarin zij betaalbaar zijn gesteld.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet gedacht worden aan componenten als vakantiegeld.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigings-prijs. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden hierop in mindering gebracht.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs (= inkoopprijs plus bijkomende kosten minus bijdragen van derden). Het nettobedrag van de investering wordt door middel van afschrijvingen ten laste van de exploitatie gebracht. De afschrijvingen worden op basis van de verwachte levensduur, lineair of annuïtair berekend. Per soort van activa bestaan hiervoor vaste afspraken.

Materiële vaste activa met economisch nut

- De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
- Slijtende investeringen worden vanaf het moment van gereedkomen of ingebruikneming afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur. Eventuele restwaarden worden buiten beschouwing gelaten. Op grond met economisch nut, dus buiten de openbare ruimte, wordt niet afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten vangt met ingang van 2005 aan op het moment dat het betreffende actief gereed dan wel in gebruik genomen is.
- Op activa die voor 2004 al bestonden zijn in het verleden soms extra afschrijvingen gedaan zonder dat daar een economische noodzaak voor was. Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt. Het verkrijgen van lagere toekomstige lasten lag aan deze handelwijze ten grondslag.

- De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met de vóór 2016 bijgeschreven rente. Als de taxatiewaarde van deze gronden lager is dan de boekwaarde dan worden deze gronden uiterlijk 2022 afgewaardeerd tot die taxatiewaarde.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere marktwaarde.

Vlottende activa
De voorraden op de balans bestaan uit onderhanden werken binnen de grondexploitatie en de magazijnvoorraad van gemeentewerken. De waardering van de magazijnvoorraad van gemeentewerken gebeurt tegen de laatst bekende inkoopprijzen.

De voorraad gronden is gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (= vervaardigingkosten plus exploitatiekosten minus opbrengst verkopen). Het jaarlijkse resultaat op de verkochte gronden wordt bepaald door het gemiddelde resultaat per m² bouwterrein per complex te relateren aan de daadwerkelijk verkochte m² bouwterrein. De jaarlijkse winst op verkochte gronden wordt gestort in de algemene reserve.

Overige activa
De waardering van de overige activa vindt plaats tegen nominale waarde.

Reserves en voorzieningen
De waardering van reserves en voorzieningen wordt gevormd door het wettelijk kader van de Wet op de jaarrekening en het Besluit Begroting en Verantwoording 2004 (BBV). In deze voorschriften wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen reserves en voorzieningen. Daarnaast zijn er gemeentelijke kaders, waarvan de hoofdlijnen zijn vastgesteld in de notitie reserves en voorzieningenbeleid. Deze notitie is door de raad op 16 december 2020 vastgesteld.

Reserves zijn vermogensbestanddelen, die als eigen vermogen zijn aan te merken en waar geen verplichting uit het verleden op ligt. De raad is daardoor vrij om aan de reserves een bestemming te geven. Reserves kunnen worden onderverdeeld in:
a. Algemene reserves (aangehouden t.b.v. de jaarlijkse renteopbrengst);
b. Bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
c. Overige bestemmingsreserves (aangehouden t.b.v. een vastgelegde bestemming).

Reserves worden gevormd na de bepaling van het resultaat. Ze worden ingesteld bij de verdeling van het resultaat. De vorming van reserves heeft daardoor geen invloed op de hoogte van het resultaat, tenzij de raad hier afspraken over heeft vastgelegd. Bij de reserves moet ten minste eenmaal per jaar worden aangegeven, welke verplichtingen er al zijn aangegaan ten laste van de reserve en in welk jaar zij waarschijnlijk tot uitgaven zullen leiden.

De belangrijkste uitgangspunten met betrekking tot het vormen van reserves zijn:
- beperking van het aantal reserves;
- structurele uitgaven moeten altijd een structurele dekking hebben;
- incidentele uitgaven kunnen gedurende één of een paar jaren ten laste van de reserve worden gebracht via de exploitatierekening;
- alle rente wordt als bate verantwoord op de gewone dienst.

Voorzieningen worden gevormd voor:
a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs te schatten;
b. op de balansdatum bestaande risico's van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Voorzieningen worden niet gevormd voor de zogenaamde jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Voorzieningen worden gevormd voordat het resultaat wordt bepaald. De instelling van een voorziening verlaagt het resultaat. Het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorzieningen is niet vrijblijvend. De bevoegdheid tot vorming van voorzieningen ligt daarom bij het college van burgemeester en wethouders.

Voorziening APPA pensioenen
De voorziening APPA pensioenen is gebaseerd op een actuariële berekening. Hierbij wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige ontwikkelingen van de verplichting. Bij de actuariële berekening zijn onderstaande grondslagen gehanteerd:

Aan de pensioenvoorziening wethouders liggen actuariële berekeningen ten grondslag. Deze zijn gemaakt door een erkend extern bedrijf, waarbij de volgende parameters zijn gehanteerd:
- Berekeningsdatum: 31 december 2022
- Rekenrente: 2,472%
- Sterftetabel: GBM/GBV 2015/2020

De berekeningsdatum en gebruikte rekenrente zijn in lijn met de aanwijzingen die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in haar circulaire d.d. 9 december 2022 heeft voorgeschreven. Tevens is rekening gehouden met de indexatie van de pensioenen door het ABP met 11,96% per 1 januari 2023.

Overige passiva
De waardering van de overige passiva vindt plaats tegen nominale waarde.

Algemeen
Alle bedragen zijn afgerond op duizenden euro's.

Gerealiseerd resultaat
Het gerealiseerd resultaat over het verslagjaar volgt uit de programmarekening en is afzonderlijk als passiefpost op de balans opgenomen. Bestemming van dit saldo vindt plaats nadat de rekening is vastgesteld.

4.4 Toelichting balans

Activa

Vaste activa

Vaste activa zijn bezittingen die *langer dan een jaar* in bezit blijven.

Vaste activa kunnen bestaan uit

- immateriële vaste activa
- materiële vaste activa
- financiële vaste activa

Het verloop van hiervan in het boekjaar is als volgt.

Vaste activa *(x € 1.000)*	Boek-waarde per 1-1-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Bijdragen derden	Aflossing/ afwaar-dering	Boek-waarde per 31-12-2022
• Immateriële vaste activa	-	2	-	-	-	-	2
• Materiële vaste activa	57.387	1.737	1.557	3.162	-	-	54.405
• Financiële vaste activa	2.537	-	-	-	-	221	2.316
Totaal	**59.924**	**1.739**	**1.557**	**3.162**	**-**	**221**	**56.723**

Immateriële vaste activa

Immateriële activa zijn vaste activa die *niet tastbaar* zijn. Het gaat om bezittingen die wel een rol spelen in het financiële proces, maar nooit in het fysieke bedrijfsproces. Immateriële activa kunnen alleen dan op de balans opgevoerd worden, wanneer *objectief* bepaald kan worden welke waarde ze hebben.

Zo zijn kosten van onderzoek en ontwikkeling immateriële activa. Dit jaar is een klein bedrag geactiveerd. Het gaat om kosten voor verdere ontwikkeling van de Kloosterlaan in Noord Burgum.

Materiële vaste activa

Bezittingen die niet in één keer ten laste van het resultaat mogen worden gebracht maar waarop moet worden afgeschreven. Voorbeelden hiervan zijn grond en gebouwen, machines en installaties, transportmiddelen en computers.

	Materiële vaste activa *(x € 1.000)*	Boek-waarde per 1-1-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Bijdragen derden	Boek-waarde per 31-12-2022
a1	Gronden en terreinen	2.313	681	-	60	-	-	2.934
a2	Strategische gronden	3.496	-	-	-	-	-	3.496
b	Woonruimten	332	-	-	4	-	-	328
c	Bedrijfsgebouwen	28.312	1.861-	842	1.496	-	-	24.113
d	Grond-, weg- en water-bouwkundige werken	17.291	1.650	715	759	-	-	17.467
e	Vervoermiddelen	1.270	36	-	230	-	-	1.076
f	Machines, apparaten en installaties	3.024	953	-	391	-	-	3.586
g	Overige materiële activa	1.349	278	-	221	-	-	1.406
h	In erfpacht	-	-	-	-	-	-	-
	Totaal	**57.387**	**1.737**	**1.557**	**3.161**	**-**	**-**	**54.406**

In 2022 is de verbouwing en aanpassing van het gehele sportcomplex Nieuwe Westermar afgerond. Dit was in 2022 de grootste investering. Andere grote investeringen hebben te maken met het Zwembad Sawn Doarpen en de aanpassing van de Raadhuisweg. Ook deze investeringen zijn in 2022 afgerond. Daarnaast zijn er voorbereidende werkzaamheden gedaan bij twee schoolgebouwen; De Greide in Jistrum en De Romte in Tytsjerk.

Investeringen > € 100.000

Omschrijving	€
Sportcomplex Nieuwe Westermar	2.447.000
Voorbereiding school Jistrum De Greide	167.000
Voorbereiding school Tytsjerk De Romte	240.000
Zwembad Sawn Doarpen	216.000
Aanpassing Raadhuisweg	236.000

Economisch en maatschappelijk nut

Investeringen hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of ze bijdragen aan het genereren van middelen. Bijvoorbeeld riolering (rioolheffing) en zwembaden (entreegelden). Investeringen met een economisch nut moeten worden geactiveerd, dus op de balans worden geplaatst.

Investeringen met een maatschappelijk nut zijn investeringen in de openbare ruimte die geen economisch nut maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. In onze situatie voornamelijk betonwegen, lichtmasten, oeverbescherming en bruggen.

Het verloop hiervan is als volgt.

Economisch en mij. nut *(x € 1.000)*	Boek-waarde per 1-1-2022	Investe-ringen	Desinves-teringen	Afschrij-vingen	Afwaar-deringen	Bijdragen derden	Boek-waarde per 31-12-2022
• Economisch nut	40.723	61	842	2.223	-	-	37.719
• Economisch nut met tarief	11.532	544	647	679	-	-	10.750
• Maatschappelijk nut	5.132	1.132	68	259	-	-	5.937
Totaal	**57.387**	**1.737**	**1.557**	**3.161**	**-**	**-**	**54.406**

In 2022 is in totaal € 77.000 aan extra afschrijvingen (afwaarderingen) verricht conform de bepalingen uit het BBV. Het betreft het afwaarderen van het oude KGA-depot.

De afschrijvingstermijnen variëren gemiddeld tussen de 10 jaar (auto's) en 40 jaar (betonwegen).

Het afschrijvingsbeleid is in januari 2020 vastgesteld in de raad. Doelstelling van het afschrijvingsbeleid is het realiseren van een gelijkmatig verloop van de kapitaallasten in de administratie. Voor alle investeringen geldt dat de afschrijving is gebaseerd op de historische kostprijs. Dit is het bedrag waarvoor het actief is aangeschaft, of waarvoor de investering is gerealiseerd.

Activa kunnen lineair of op annuïteitenbasis worden afgeschreven. Alle vaste activa binnen de gemeente worden lineair afgeschreven zoals ook beschreven staat in de Nota waardering en afschrijvingen vaste activa.

Overzicht investeringskredieten

Op grond van de financiële verordening bevat de jaarrekening een overzicht van de geraamde bedragen voor investeringen en de aanwending daarvan. Omwille van de overzichtelijkheid is dit overzicht weergegeven op programmaniveau.

Programma *(x € 1.000)*	Begrote uitgaven	Werkelijke uitgaven	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
0 Bestuur en ondersteuning	662	104	-	-
1 Veiligheid	-	-	-	-
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.250	406	303	68
3 Economie	99	23	-	-
4 Onderwijs	672	512	-	371
5 Sport, cultuur en recreatie	2.514	206	-	831
6 Sociaal Domein	287	264	-	-
7 Volksgezondheid en milieu	4.742	640	-	744
8 Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern.	488	39	-	-
Totaal	**11.714**	**2.194**	**303**	**2.014**

Financiële vaste activa

Hierbij gaat het voornamelijk om deelnemingen in het kapitaal van verbonden partijen, of verstrekte leningen. Het verloop is als volgt:

Financiële vaste activa *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Boekwaarde per 31-12-2022
• Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	331	-	-	-	331
• Leningen aan woninbouwcorporaties	-	-	-	-	-
• Overige langlopende leningen	2.206	-	-	221	1.985
• Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd >= 1 jaar	-	-	-	-	-
TOTAAL	2.537	-	-	221	2.316

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd > 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen hebben te maken met aandelen van de gemeente in de Bank Nederlandse Gemeenten, Afvalsturing Friesland, Vitens N.V. en het ter beschikking stellen van werkkapitaal aan de Stichting Kredietbank Nederland.

'Overige langlopende leningen' hebben te maken met het verstrekken van hypothecaire geldleningen aan personeel via de gemeente. De wet Fido (financiering decentrale overheden) is gewijzigd, waardoor met ingang van 1 januari 2009 de hypotheekverstrekking aan eigen personeel niet meer is toegestaan. De bestaande verstrekkingen van voor 1 januari 2009 blijven bij de gemeente.

Vlottende activa

Vlottende activa bestaan uit

- Voorraden
- Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
- Liquide middelen

Voorraden

Voorraden kunnen bestaan 'normale' voorraden maar ook uit onderhanden werk, zoals bouwgronden in exploitatie.

Voorraden *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde per 31-12-2022
• Bouwgronden in exploitatie	1.035	898	1.132	801
• Overige voorraden	3	-	3	-
TOTAAL	1.038	898	1.135	801

De voorraad gronden wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs vermeerderd met vervaardigingskosten inclusief bijgeschreven exploitatiekosten verminderd met de opbrengst verkopen en bijdragen.

De winstafdracht aan de exploitatie voor 2022 bedraagt per saldo € 467.000.

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op geactualiseerde berekeningen. De realisatie van deze berekeningen is sterk afhankelijk van toekomstige gebeurtenissen waaronder het realiseren van begrote verkopen. Hierdoor bestaat een onzekerheid ten aanzien van deze balanspost.

Bouwgronden in exploitatie *(x € 1.000)*	**Mutaties**
Boekwaarde per 01-01-2022	**1.035**
• Strategische gronden	30
• Kosten bouwrijp maken	44
• Storting in voorziening	285
• Overige vermeerderingen	55
• Winstafdracht	467
• Rentelasten	17
Subtotaal	**1.933**
• Grondverkopen	1.080
• Overige verminderingen	52
• Winst/Verliescompensatie	-
• Verliesvoorziening	-
Boekwaarde per 31-12-2022	**801**
Nog te verkopen m2	-

De in exploitatie genomen gronden zijn de complexen binnen de bouwgrondexploitatie waar op dit moment daadwerkelijk woningen en/of bedrijfsvestigingen worden gerealiseerd. Het verloop daarvan in 2022 is als volgt:

Bouwgronden in exploitatie	Boekwaarden 1 januari 2022	Vermeerderingen	Verminderingen	Winst / Verlies	Boekwaarden 31 december 2022	Voorz. verlieslatend complex	Balanswaarde 31 december 2022
nr. Woningbouw							
50 Sumar 2e fase	246.756	213.436	557.861	97.669 W	-	-	-
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-16.431	1.226	107.985	46.000 W	-77.190	-	-77.190
53 Hurdegaryp stationsgebied	-	51.091	-	-	51.091	-	51.091
54 Ryptsjerk dorpsuitbreiding	-	4.650	-	-	4.650	-	4.650
subtotaal	**230.325**	**270.403**	**665.846**	**143.669 W**	**-21.449**	**-**	**-21.449**
nr. Bedrijventerreinen							
63 Oentsjerk Sanjesfjild	700.347	11.065	-	-	711.412	-	711.412
76 Bergum west	-	48.717	45.000	1.900 W	5.617	-	5.617
80 Gytsjerk Centrum	104.264	2.176	7.365	6.300 W	105.375	-	105.375
82 Noardburgum Poiesz locatie	-	98.880	414.000	315.120 W	-	-	-
subtotaal	**804.611**	**160.838**	**466.365**	**323.320 W**	**822.404**	**-**	**822.404**
		-	-	-			
TOTAAL	**1.034.936**	**431.241**	**1.132.211**	**466.989 W**	**800.955**	**-**	**800.955**
Verliesvoorziening	**-**				**-**		
Boekwaarde balans	**1.034.936**				**800.955**		

Prognose bouwgronden in exploitatie	Boekwaarden 31-12-2022	Nog te maken kosten	Verwachte opbrengst	Nog te verwachten winst		Te verkopen		Looptijd	Prognose uitgifte		Verwachting scenario		
						m2	kavels	t/m jaar	t/m 2026	2027 e.v.	1	2	3
nr. Woningbouw													
50 Sumar 2e fase	-	-	-	-		-	-	-	-	-			
52 Garyp Sanhichte 2e fase	-77.190	52.323	272.600	-297.467	W	2.575	3	2025	-	-	W	W	W
53 Hurdegaryp stationsgebied	51.091	108.132	582.645	-423.422	W	2.605	2	2023	-	-	W	W	W
54 Ryptsjerk dorpsuitbreiding	4.650	213.317	545.200	-327.233	W	3.760	9	2025	-	-	W	W	W
subtotaal	**-21.449**	**373.772**	**1.400.445**	**-1.048.122**	**W**	**8.940**							
nr. Bedrijventerreinen													
63 Oentsjerk Sanjesfjild	711.412	1.009.578	1.780.275	-59.285	W	29.060	10		-	-	W	V	V
76 Bergum west	5.617	314.873	497.000	-176.510	W	10.375	8		-	-	W	W	W
80 Gytsjerk Centrum	105.375	272.926	566.600	-188.299	W	1.969	2		-	-	W	V	V
82 Noardburgum Poiesz locatie	-	-	-	-		-	-		-	-			
subtotaal	**822.404**	**1.597.377**	**2.843.875**	**-424.094**	**W**	**41.404**			-	-			
TOTAAL	**800.955**	**1.971.149**	**4.244.320**	**-1.472.216**	**W**	**50.344**							
Verliesvoorziening	-												
Boekwaarde balans 31-12-2022	**800.955**												

Legenda

K = kostendekkend

V = verlies

W = winst

Scenario's

Sc 1: huidige verwachting

Sc 2: vertraging verkopen met drie jaar

Sc 3: vertraging verkopen met vijf jaar

Vorderingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Met uitzettingen worden vorderingen bedoeld, zoals verstrekte leningen, die een looptijd korter dan 1 jaar hebben.

Uitzettingen < 1 jaar *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Boekwaarde per 31-12-2022
• Vorderingen op openbare lichamen	6.525	6.441
• Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
• Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
• Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	746	-
• Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
• Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	-	-
• Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-	-
• Overige vorderingen	6.368	11.905
• Overige uitzettingen	-	942
TOTAAL	**13.639**	**19.288**

De term 'uitzetting met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende uitzettingen (korter dan één jaar) en lange uitzettingen.
De afwikkeling kent een normaal verloop.

Liquide middelen

De specificatie hiervan is als volgt:

Liquide middelen *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Boekwaarde per 31-12-2022
• Kas- banksaldi	684	534
TOTAAL	**684**	**534**

De bank- en girosaldi bestaan uit een positief (=debet) saldo van € 1.025.000 en een negatief (=credit)saldo van € 491.000. Wij hebben naast onze hoofdrekening bij de BNG meerdere rekeningen bij diverse banken. Specificaties zijn aanwezig op de financiële administratie.

Schatkistbankieren

De drempel voor het eerste halfjaar 2022 bedraagt 2% tot een begrotingstotaal van € 500 miljoen. Het drempelbedrag 2022 voor onze gemeente bedraagt € 1.799.000.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de drempel niet is overschreden.

Schatkistbankieren *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2022
• Kwartaal 1	265
• Kwartaal 2	335
• Kwartaal 3	344
• Kwartaal 4	310
Gemiddeld	**314**

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**1799**	**1799**	**1799**	**1799**
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**265**	**335**	**344**	**310**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1.535	1.464	1.455	1.489
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	89.894			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	89.894			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	1799			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.826	30.507	31.689	28.537
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	265	335	344	310

Overlopende activa

De specificatie van de overlopende activa is als volgt:

Overlopende activa *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
• De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
– Europese overheidslichamen	–	–
– het Rijk	–	3.934
– overige Nederlandse overheidslichamen	–	–
• Overige nog te ontvangen bedragen	–	1.849
• Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	989	1.127
TOTAAL	**989**	**6.910**

Van de overige nog te ontvangen bedragen heeft in totaal een bedrag van € 3.934.000 betrekking op nog te ontvangen bedragen van het Rijk. Dit betreft de bijdrage voor de opvang van Oekraïners (€ 3.868.000) en een rijksbijdrage voor de toeslagenaffaire van € 102.000.

Passiva

Vaste passiva

Met vaste passiva bedoelen we:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden met een rentetypische looptijd > = 1 jaar

Eigen vermogen

Passiva zijn de bronnen waarmee de gemeente gefinancierd wordt. Het bestaat uit vreemd vermogen (schulden of verplichtingen) plus het eigen vermogen.

We onderscheiden drie soorten:

- Eigen vermogen
- Voorzieningen
- Vaste schulden

Het verloop van hiervan in het boekjaar is als volgt.

Eigen vermogen (reserves) *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde per 31-12-2022
Algemene reserve	19.060	3.937	1.390	21.607
Bestemmingsreserve	11.094	1.451	3.340	9.205
Resultaat na bestemming	2.735	10.593	2.735	10.593
TOTAAL	**32.889**	**15.981**	**7.465**	**41.405**

Het verloop van de afzonderlijke reserves in 2022 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Verloop reserves	Saldo per 1-1-2022	Resultaat toevoeging	Resultaat bestemming	Resultaat vermindering	Saldo per 31-12-2022
• Algemene reserve	**19.060**	3.937	-	1.390	**21.607**
• Bestemmingsreserve					
Reserve Sociale basis	294	-	-	-	294
Reserve pensioenen wethouders	1.561	-	-	1.561	-
Reserve Kansen in kernen	877	-	-	877	-
Reserve overlopende posten	2.902	1.427	-	546	3.783
Reserve Aardgasvrij Garyp	5.246	-	-	319	4.927
Reserve Decentralisatieuitkeringen c.a.	214	24	-	37	201
	11.094	1.451	-	3.340	**9.205**
• Resultaat 2021	2.735				-
• Resultaat 2022		10.593	-	-	10.593
Totaal	**32.889**	**15.981**	**-**	**7.465**	**41.405**

Resultaat na bestemming

Het resultaat van de jaarrekening 2022 is in de algemene reserve gestort. Het resultaat van de jaarrekening 2022 is € 10.593.000 voordelig.

Voorzieningen

Een voorziening is een 'potje' dat in de toekomst kan worden aangewend voor het doel waarvoor het is bestemd. In de voorziening kunnen, meestal periodiek, bedragen worden gestort voor een bepaald doel. Dit kan bijvoorbeeld groot onderhoud aan een gebouw zijn. Een voorziening mag alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor zij oorspronkelijk werd opgezet. Het bepalen van de omvang is niet vrijblijvend omdat dit invloed heeft op het resultaat. Als het doel van de voorziening niet (meer) kan worden bereikt dan moet het saldo alsnog ten gunste van het resultaat worden gebracht.

Voorzieningen *(x € 1.000)*	Boekwaarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Boekwaarde per 31-12-2022
• Verplichtingen en verliezen (BBV – art. 44a)	3.430	2.015	790	4.655
• Risicovoorzieningen (BBV – art. 44b)	1.171	286	217	1.240
• Onderhoudsvoorzieningen (BBV – art. 44c)	2.915	1.366	1.071	3.210
• Bijdragen toekomstige vervangingsinvesteringen (BBV – art. 44d)	–	–	–	–
• Van derden verkregen middelen (BBV – art. 44, lid 2)	2.049	406	92	2.363
• Voorzieningen Master Frankeskoalle (BBV – art. 44, lid 2)	497	431	497	431
Totaal voorzieningen	**10.062**	**4.504**	**2.667**	**11.899**

<u>Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen</u>

Voorziening APPA

Op basis van de BBV moeten wij de pensioenverplichtingen aan wethouders in een voorziening aanhouden. Dit heeft te maken met de mogelijkheid dat een wethouder in de toekomst een verzoek kan doen tot waardeoverdracht van zijn opgebouwde pensioenrechten naar een nieuwe werkgever. De hoogte van de “Voorziening APPA” is gebaseerd op een actuariële berekening, die door een externe partij wordt verzorgd.

Voorziening schadeloosstelling

Deze voorziening betreft de schadeloosstelling van een aantal ondernemers in het winkelcentrum Gytsjerk. De schadeloosstelling is in eerdere jaren grotendeels afgewikkeld.

Voorziening regenwatersystemen

Voor de jaarrekening 2022 was nog bedrag van € 67.000 beschikbaar voor een aanspraak op een vergoeding uit de voorziening regenwatersystemen. In 2022 is nog € 13.000 uitgekeerd. Het restant van € 54.000 kan vrijvallen. Voor de jaarrekening is dit een incidenteel voordeel.

De voorziening is hiermee afgewikkeld en wordt opgeheven.

Voorziening spaarverlof

In 2022 is de CAO-gemeenten 2021-2022 vastgesteld. Medewerkers kunnen op basis van deze CAO vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijk verlofuren sparen. De uren die zijn gespaard onder het verlofsparen verjaren niet en hiervoor dient volgens de BBV een voorziening te worden gevormd. De uitgangspunten vanuit het BBV zijn als volgt:

4. Voor het wettelijke verlofsaldo per 31 december wordt geen voorziening getroffen. Doordat dit verlof binnen twee jaar moet worden opgenomen, zal dit saldo niet bovenmatig zijn en geen spaarsaldo betreffen. Hier is sprake van een verplichting van gelijke omvang.
5. Voor het spaarverlof zoals dit vanaf 2022 van toepassing is, moet een voorziening worden opgenomen omdat hier sprake is van een spaarsaldo dat in de tijd, naar verwachting, niet van gelijke omvang zal zijn. In de opbouwjaren zal naar verwachting vooral sprake zijn van toevoegingen en groei van de omvang van het spaarsaldo.
6. Voor het bovenwettelijke verlof waarvan aangetoond kan worden dat dit een gelijke omvang kent en voor zover dat niet het karakter heeft van overmatige verlofsaldi of spaarsaldi mag geen voorziening te worden opgenomen. Voor het bovenwettelijke verlof dat geen gelijke omvang kent en/of bestaat uit overmatige verlofsaldi of spaarsaldi moet een voorziening worden opgenomen.

Voor de jaarrekening 2022 hebben we de verlofsaldi nader geanalyseerd om te bepalen of er een voorziening gevormd moet worden en welk omvang deze heeft. Voor de jaarrekening betekent dit dat er voor een bedrag van € 425.000 een voorziening ten laste van de exploitatie wordt gevormd. De coronaperiode van de afgelopen jaren, de werkdruk en een overspannen arbeidsmarkt maken dat veel personeelsleden een verlofrestant hebben opgebouwd.

Voorziening herwaardering functies

In de jaarlijkse herwaarderingsronde is er sprake van een aantal te herwaarderen functies voor 2022. Het financiële effect hiervan is op jaarbasis naar verwachting € 29.000. Dit bedrag is gebaseerd op de voorlopige uitkomsten. Het onderzoek naar de definitieve indeling loopt nog.

Omdat het om een voorlopig indelingsadvies gaat en omdat het nabetalingen over 2022 gaat, hebben we hiervoor een voorziening gevormd ten laste van de jaarrekening 2022.

<u>Risicovoorzieningen</u>

Voorziening afwikkeling schades

Indien wij door derden aansprakelijk worden gesteld voor geleden schade wordt dit in het algemeen door onze verzekeraar (Centraal Beheer) vergoed. Wel is er een eigen risico van € 2.500. Voor schades, die onder het eigen risico vallen, of het deel van de schadevergoeding vallende onder het eigen risico is er sinds 1995 een voorziening gevormd. De voorziening is toereikend.

Voorziening afgewikkelde complexen bouwgrondexploitatie
Binnen deze voorziening gaat het om complexen, die in principe volledig zijn afgewikkeld, maar waar nog kosten zouden kunnen worden gemaakt voortvloeiende uit onder meer een allerlaatste oplevering, of een laatste aanpassing aan de infrastructuur. De voorziening is toereikend.

Onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud gemeentehuis
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan het gemeentehuis.

Voorziening sportvelden
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sportvelden.

Voorziening inrichting rondom sportterreinen
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan rondom sportterreinen.

Voorziening onderhoud wegen
Bij de voorziening onderhoud wegen gaat het om een gelijkmatige verdeling van de kosten van groot onderhoud van wegen over een aantal begrotingsjaren, waarmee een (forse) schommeling van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief wordt voorkomen. Doordat door omstandigheden (o.a. weer) het niet altijd mogelijk is geweest om het geplande onderhoud aan wegen in een jaar uit te voeren wordt hiervoor in 2022 € 475.000 in de voorziening gestort.

Voorziening baggeren
Op grond van de BBV-voorschriften mag het reguliere baggerwerk niet meer worden geactiveerd. Daarom is om een gelijkmatige verdeling van de kosten van het baggeren over een aantal begrotingsjaren te krijgen, een voorziening ingesteld. Hiermee wordt een (forse) schommeling van de lasten binnen de verschillende begrotingsjaren van het meerjarenperspectief voorkomen.

Voorziening onderhoud bruggen
Groot onderhoud (van de beweegbare bruggen) mag op grond van het BBV niet geactiveerd worden. Er is gekozen voor een (onderhouds-) voorziening. Daarmee wordt een gelijkmatige verdeling van de kosten over de verschillende begrotingsjaren gerealiseerd.

Voorziening onderhoud sportgebouwen
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan sportgebouwen.

Voorziening onderhoud welzijnsgebouwen
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan welzijnsgebouwen.

Voorziening havens
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan havens.

Voorziening woningen en garageboxen
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan woningen en garageboxen.

Voorziening gebouwen buitendienst
Het doel van deze voorziening is het financieren en dekken van planmatig onderhoud aan gebouwen buitendienst.

Voorzieningen i.v.m. van derden verkregen middelen

Voorziening ondernemersfonds
De opbrengst van de reclamebelasting wordt jaarlijks in de voorziening ondernemersfonds gestort. Het bedrag wordt ter beschikking gesteld voor door de ondernemers georganiseerde activiteiten in het centrum van Burgum.

Voorzieningen elders belegd

Voorziening bestuurscommissie en voorziening vermogen Mr. Frankesskoalle
Met ingang van 1 januari 2008 zijn de financiële banden tussen Stichting OPO Tytsjerksteradiel en de gemeente vervallen. De bestuurscommissie Frankeskoalle is als zodanig nog steeds werkzaam. De voorziening zal dus wat dat betreft dan ook blijven bestaan in de gemeentelijke boeken.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar

Vaste schulden zijn schulden op langere termijn, zoals obligatieleningen, onderhandse leningen en waarborgsommen.

De samenstelling en het verloop van de vaste schuld is als volgt:

Vaste schulden looptijd >= 1 jaar *(x € 1.000)*	Boek-waarde per 1-1-2022	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Aflos-singen	Boek-waarde per 31-12-2022
• Obligatieleningen (BBV - art. 46a)	-	-	-	-	-
• Onderhandse leningen (BBV - art. 46b)					
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-	-	-	-
- binnenlandse banken c.a.	21.380	-	1.640	-	19.740
- binnenlandse bedrijven	-	-	-	-	-
- openbare lichamen	-	-	-	-	-
- overige binnenlandse sectoren	-	-	-	-	-
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken en overige sectoren	113	-	-	-	113
• Door derden belegde gelden (BBV - art. 46c)	-	-	-	-	-
• Waarborgsommen (BBV - art. 46d)	14	-	-	-	14
TOTAAL	21.507	-	1.640	-	19.867

De vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar betreffen langlopende geldleningen. De term 'vaste schulden met een rentetypische looptijd >= 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een goede maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van risico's.

Vlottende passiva

Vlottende schulden zijn kortlopende schulden die binnen één jaar betaald zouden moeten worden. Een belangrijke passiva-post is bijvoorbeeld de crediteuren, kasgeldleningen of bankschulden. De samenstelling en het verloop van de vlottende schuld is hieronder weergegeven.

De vlottende passiva bestaan uit de volgende componenten:

Vlottende passiva *(x € 1.000)*	Saldo per 1-1-2022	Saldo per 31-12-2022
• Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	1.200	2.384
• Overlopende passiva	10.617	8.701
TOTAAL	11.817	11.085

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar
Deze schulden kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Schulden looptijd < 1 jaar *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
• Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
• Overige kasgeldleningen	-	-
• Banksaldi	-	-
• Overige schulden	1.200	2.384
TOTAAL	1.200	2.384

Onder de netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar verstaan we kortlopende schulden. De afwikkeling van de schulden kent een normaal verloop. De term 'netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar' sluit aan op de wet Fido. De typering in looptijd van korter dan één jaar en langer dan één jaar heeft te maken met het onderscheid tussen vlottende schulden (korter dan één jaar) en lange schulden. De looptijd is een maatstaf voor het verkrijgen van een indicatie van de risico's.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn vaak bedragen die pas in een volgend jaar tot betaling komen. Het betreft in ieder geval altijd verplichtingen die in het boekjaar zijn ontstaan. De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
• Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, m.u.v. jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume arbeidskosten.	8.335	5.275
• De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	2.138	3.319
- overige Nederlandse overheidslichamen	144	107
• Overige nog te ontvangen bedragen	-	-
• Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	-	-
TOTAAL	10.617	8.701

Onder de nog te betalen bedragen vallen vooral de nog niet vervallen rente van de geldleningen en diverse overige afrekeningen en verplichtingen welke reeds in 2022 zijn aangegaan maar per de balansdatum nog niet in rekening zijn gebracht. Ook de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen vallen onder de overlopende passiva.

Van de vooruit ontvangen bedragen overige overheid kan onderstaande opbouw van het eindsaldo worden weergegeven:

Specific. vooruit ontvangen ov. overh. *(x €1000)*	Saldo per 1-1-2022	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terug-betalingen	Saldo per 31-12-2022
Aardgasvrij Garyp	78	-	45	-	33
Achterstandenbeleid	523	662	760	-	425
AZC voorbereidingskosten	50	-	50	-	-
Stadsregio	89	-	19	-	70
SPUK	1026	407	1263	-	170
Verkeersmanifest	33	-	14	-	19
Verkeersmaatregelen	235	-	71	-	164
NPO	103	75	-	-	178
RRE regeling	70	-	70	-	-
Energiecoaches	55	-	37	-	18
EAS subsidie Sumar	21	-	21	-	-
Specifieke uitkering naleving controle CTB 2022	-	123	8	-	114
Specifieke uitkering ventilatie in scholen	54	-	53		1
Aanpak energie armoede	-	617	-	-	617
Specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	-	178	-	-	178
Klimaatadaptatie maatregelen gemeente Tytjerksteradiel	-	962	33	-	929
Specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	-	245	-	-	245
Specifieke uitkering Wet Inburgering en Onderwijsroute	-	206	47	-	159
Specifieke uitkering Onderwijsroute	-	28		-	28
Regeling Specifieke uitkering Sportakkoord en leefstijlinterventies 2020-2022	91	-	15	-	77
Totaal	**2.283**	**853**	**935**	**-**	**3.426**

Gebeurtenissen na balansdatum

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen en vorderingen

Gewaarborgde leningen en overige garantstellingen

De Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) is in 1983 opgericht met als doel om de toegang tot de kapitaalmarkt voor de deelnemende woningcorporaties te bevorderen. Tegen betaling van een borgstellingsvergoeding door de betreffende woningcorporaties biedt het WSW zekerheid aan geldgevers van die woningcorporaties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van de geborgde geldleningen. Om te voorkomen dat het WSW wordt aangesproken op zijn borgstelling zijn er verschillende vangnetten en buffers. Een corporatie die niet voldoet aan de kredietwaardigheidseisen van het WSW komt in beginsel voor sanering in aanmerking. Daarbij ontvangt deze corporatie saneringssteun, opgebracht door de sector en geaccordeerd door de minister. Het fondsvermogen van het WSW is daarna de eerste buffer om aanspraken van geldgevers op te kunnen vangen. Deze reserve kan het

WSW zo nodig aanvullen door het onderpand van de noodlijdende corporatie uit te winnen. De tweede buffer is de onderlinge waarborg van corporaties (het obligo). Corporaties voldoen op eerste verzoek 3,85% van hun geborgde schuldrestant aan het WSW. De derde en laatste buffer bestaat uit de achtervang van Rijk en gemeenten, die indien nodig het WSW voorzien van renteloze leningen. Deze renteloze leningen worden terugbetaald als het vermogen van het WSW weer op voldoende peil is. De renteloze leningen worden verdeeld volgens de verhouding 50% Rijk, 25% schadegemeenten en 25% alle gemeenten op basis van het relatieve aandeel.

Onze gemeente staat borg voor geldleningen verstrekt aan woningcorporaties ten bedrage van € 83,4 miljoen. Deze borgstellingen zijn overgedragen aan het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) waarbij de gemeente samen met het rijk als tertiaire achtervanger optreedt. Voor de verantwoording hiervan verwijzen wij naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Op basis van de systematiek van tertiaire achtervang betreft dit een relatief gering risico.

Borgstellingen waarborgfonds WSW *(x € 1.000)*	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
• Woningbouwcorporatie Friesland	82.100	72.100
• Woningbouwcorporatie Accolade	11.321	11.278
TOTAAL	93.421	83.378

Niet afgewikkelde investeringen

Tevens willen wij, als niet uit de balans blijkende verplichtingen, de investeringen noemen, waarvan de definitieve afwikkeling in een later jaar plaatsvindt. Voor de lasten, die uit deze lopende projecten voortvloeien, zijn specificaties op de administratie aanwezig. De dekking is voldoende geregeld binnen de toekomstige exploitatiebegrotingen.

4.5 Toelichting baten en lasten

Saldi per programma

Programma (x € 1.000)	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
0. Bestuur en ondersteuning	52.434	56.741	56.889	148
1. Veiligheid	- 2.519	- 2.397	- 522	1.875
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	- 3.884	- 4.140	- 4.127	13
3. Economie	- 333	- 181	540	722
4. Onderwijs	- 3.387	- 3.428	- 3.433	- 5
5. Sport, cultuur en recreatie	- 6.343	- 6.200	- 6.049	151
6. Sociaal domein	- 32.148	- 33.654	- 30.775	2.880
7. Volksgezondheid en milieu	- 2.945	- 2.597	- 1.886	711
8. Vrosh	- 2.589	- 3.924	- 2.123	1.801
Onttrekkingen/stortingen reserves	2.922	5.092	2.076	- 3.016
TOTAAL	**1.207**	**5.312**	**10.593**	**5.280**

Specificatie incidentele baten en lasten

Posten die het structureel begrotingsevenwicht beïnvloeden	6.021.000

'-' = nadelig, '+' = voordelig

TOTAAL LASTEN en BATEN	6.021.000
Lasten	4.285.000
Bestuur en ondersteuning	
Storting voorziening spaarverlof	-424.000
Storting voorziening herwaardering functies	-29.000
Niet benutte reservering taakmutaties	164.000
Niet bestemde Klimaatmiddelen	234.000
Vrijval reservering kapitaallasten	250.000
Vrijval reservering opschalingskorting	455.000
Veiligheid	
Oekraïnegelden	1.799.000
Verkeer, vervoer en waterstaat	
Dotatie voorziening onderhoud gebouwen buitendienst	-101.000
Implementatie BGT	164.000
Economie	
Bijdrage project Wetterwalden	45.000
Onderwijs	
Afrekening huur schoolgebouwen oude boekjaren (2018-2021)	-7.000
Extern onderzoek leerlingenprognose	-5.000
Leerlingenvervoer (JoBinder), afrekening boekjaar 2021	27.000
Haalbaarheidsonderzoek scholen	60.000
Sport, cultuur en recreatie	
Sportactivering	32.000
Alde Feanen; afrekening derde fase niet in 2022	63.000
Sociaal domein	

Caparis (Coronacompensatie)	-32.000
Inpecties Kinderopvang (afrekening 2021)	-21.000
Uitvoering TOZO-regeling	17.000
Ontmoetingsplek Eastermar	20.000
Subsidieregeling Zelf- en samenredzaamheid	29.000
Volksgezondheid en milieu	
Actualiseren locatiedossiers Bodem	17.000
Basiskaart Geluid Emissies	35.000
Klimaatmiddelen Transitievisie Warmte	230.000
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	
Budget herinrichting AZC	17.000
Temporisering budget vastgoedregistratiesysteem	25.000
Temporisering landinrichting	1.221.000
Baten	**1.736.000**
Bestuur en ondersteuning	
Doorbelaste uren Oekraïne	214.000
Vrijval voorziening APPA	451.000
Veiligheid	
Verkeer, vervoer en waterstaat	
Economie	
Gronverkoop bedrijventereinen	110.000
Winst bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen	323.000
Onderwijs	
Sport, cultuur en recreatie	
SPUK bijdrage cultuur door corona	36.000
Afrekening 40-med paad	40.000
SPUK bijdrage sport door corona	133.000
Sociaal domein	
Regeling toeslagenproblematiek	123.000
Volksgezondheid en milieu	
Volkshuisvesting, RO en stedelijke vern	
Vrijval voorziening regenwatersystemen	54.000
Winstrealisatie grondexploitaties woningbouw	252.000

Begrotingsrechtmatigheid

Voor het begrotingscriterium is het van belang dat de baten, lasten en balansmutaties tot stand komen binnen de grenzen van de vastgestelde begroting en de hiermee samenhangende programma's. Volgens de BBV-Kadernota Rechtmatigheid is er ander sprake van onrechtmatige besteding.

Het kan voorkomen, dat er meer is uitgegeven dan begroot, maar dat het college wel binnen het door de raad uitgezette beleid is gebleven. In deze gevallen is het niet de bedoeling, dat de accountant deze overschrijdingen betrekt bij de beslissing om wel of niet een goedkeurende accountantsverklaring af te geven. De accountant moet deze overschrijdingen wel opnemen in het verslag van bevindingen. Jaarlijks toetsen we de overschrijdingen per programma aan de soort begrotingsoverschrijding uit de kadernota rechtmatigheid om vast te stellen of sprake is van een begrotingsoverschrijding die mee moet tellen voor het rechtmatigheidsoordeel.

In de jaarrekening 2022 is sprake van overschrijdingen voor de volgende programma's

Programma's 2, 3, 4, 5 en Overhead

Wij vinden dat de uitgaven die tot deze overschrijdingen hebben geleid behoren tot het kader waarbinnen het college van de raad mandaat heeft gekregen om uitvoering te geven aan het vastgestelde beleid. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen wij u naar het betreffende programma.

4.6 Verantwoording Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op de gemeente Tytsjerksteradiel. Het voor de gemeente Tytsjerksteradiel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000 (2021 € 209.000). Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

In onderstaande tabellen worden de WNT-gegevens van de leidinggevende topfunctionarissen over 2021 en 2022 vermeld. In Tytsjerksteradiel betreft het de functies van gemeentesecretaris en griffier.

Gegevens 2022 (bedragen x € 1)		H.M. van Gils	O.E. de Vries	A. Dam
Functiegegevens		**gem.secr.**	**griffier**	**griffier**
Aanvang en einde functievervulling		1/1 - 31/12	1/1 - 28/2	1/3 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?		Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 123.651	€ 16.309	€ 65.669
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 22.277	€ 2.635	€ 9.763
Subtotaal		*€ 145.928*	*€ 18.944*	*€ 75.432*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 216.000	€ 34.915	€ 181.085
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging		**€ 145.928**	**€ 34.915**	**€ 75.432**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021 (bedragen x € 1)		H.M. van Gils	O.E. de Vries
Functiegegevens		**gem.secr.**	**griffier**
Aanvang en einde functievervulling		1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,00	1,00
Dienstbetrekking?		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		€ 125.713	€ 87.311
Beloningen betaalbaar op termijn		€ 21.892	€ 15.911
Subtotaal		*€ 147.605*	*€ 103.222*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		€ 209.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging		**€ 147.605**	**€ 103.222**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12
Er zijn geen topfunctionarissen in 2022 bij de gemeente Tytsjerksteradiel zonder een vaste dienstbetrekking.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder. Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder.
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800. De totale bezoldiging van een topfunctionaris inclusief degene die op grond van zijn/haar voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris wordt aangemerkt, voor als zijn/haar functies bij één WNT-instelling en eventuele aan deze WNT-instelling gelieerde rechtspersonen.
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800 waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is.
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.
Niet van toepassing voor de gemeente Tytsjerksteradiel.

4.7 Single Information Single Audit

SISA is de afkorting voor 'Single Information, Single Audit'. Basisidee bij het principe SISA is dat het Rijk bij het vragen van informatie zoveel mogelijk aansluit bij de informatiebehoeften en verantwoordingsmomenten van de medeoverheden zelf. Bij 'Single Information' hoeft de gemeente, provincie of gemeenschappelijke regeling niet speciaal een aparte verantwoording voor het Rijk op te stellen, maar kan het eigen jaarverslag worden gebruikt. In een bijlage bij de jaarrekening wordt de verantwoordingsinformatie opgenomen over specifieke uitkeringen die het Rijk nodig heeft om de specifieke uitkeringen te kunnen beoordelen. Met 'Single Audit' wordt bedoeld dat voor de controle door de accountant gebruik wordt gemaakt van de reguliere controle van de jaarrekening door de accountant.

In de onderstaande tabel zijn de specifieke uitkeringen in 2022, die onder de SISA-werking vallen, opgenomen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A13	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Gemeenten	Besteding in (jaar T) (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden) *Aard controle R* *Indicator: A13/01*	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/02*	Correctie besteding (jaar T-1) Vanaf SiSa 2023 van toepassing i.v.m. SiSa tussen medeoverheden *Aard controle R* *Indicator: A13/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) in inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023 *Aard controle R* *Indicator: A13/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A13/05*	
			€ 8.383	Ja	€ 0	€ 8.383	Ja	
JenV	A16	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022 *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 2.581.200	€ 1.012.434	€ 0	€ 32.525	€ 47.578	€ 103.270
			Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/11*	
			€ 0	€ 75.180	€ 3.852.187	€ 3.852.187	Nee	
FIN	B2	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			1	70	2	2	Ja	Nee
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/09*			
			Nee					
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/10*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*
			€ 26.209	€ 26.209	€ 63.000	€ 63.000	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*
			€ 26.600	€ 26.600	€ 6.936	€ 6.936	€ 0	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/26*	
					€ 0	€ 0	€ 122.745	
BZK	C32	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	Suvis 21-01211937	€ 96.347	€ 96.347	Ja		Ja
		2	Suvis 21-01212123	€ 80.972	€ 80.972	Ja		Ja
		50						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/07*	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) *Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	Suvis 21-01211937	Ja				
		2	Suvis 21-01212123	Ja				
		50						

BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/01*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/05*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/07*	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle R* *Indicator: C55/08*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/10*	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			0	0	0	0	0	0
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*				
			€ 3.584	Nee				
OCW	D8	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 657.178	€ 89.743	€ 12.954	€ 0	€ 530.151	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/10*	
		1					€ 331.183.	
		2						
		100						
OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 169.699	€ 0	€ 7.260	€ 0	€ 102.695	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen emaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1						
		2						
		10						
OCW	D19	**Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden**	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D19/01*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen(t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D19/03*			
			€ 0	€ 0	Nee			

IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*			
			€ 142.119	€ 313.117	€ 160.114	Nee			
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*			
		1	105 Verbreden van fietspaden | aantal in meters	Ja	1.600				
		2	106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg | aantal in st	Ja	1				
		3	207 Aanleg van een vrijliggend fiets-/brom/fietspad op een 50 km/uur weg of een 80 km/uur weg | aantal in meters	Ja	160				
		4	208 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW | aantal in st	Nee	4				
		5	209 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden | aantal in st	Nee	2				
		6	219 Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt | aantal in st	Ja	2				
		7	223 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) | aantal in st	Nee	2				
		8							
		50							
IenW	E44B	**Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)**	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/03*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/04*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*	
		1	PF-2022/244668	€ 32.455	€ 32.455	€ 65.181	€ 65.181	Nee	
		2	PF-2022/244668	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
		10							
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*				
		1	PF-2022/244668	Gytsjerk Zuidwest/20	Nee				
		2	PF-2022/244668	Herinrichting Quatrebras/21	Nee				
		10							

IenW	**E84**	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen)|aantal in Meters	Nee	0			
		2	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		3	336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen|aantal in Stuks	Nee	0			
		4	343 Aanleg van rijrichtingsscheiding door rammelstrook op as-markering 50 km/h|aantal in Meters	Nee	0			
		5	360 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 60 km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		6	362 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen|aantal in Meters	Nee	0			
		7						
		50						
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*	
		1	EAW-20-01651860	€ 20.000	€ 20.000	Ja		
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/06*					
			Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 7.071.647	€ 135.550	€ 582.951	€ 1.123	€ 67.204	€ 1.092
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 144.218	€ 62.421	€ 0	€ 687.585	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Ja				

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 12.295	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 14.188	€ 46.353	€ 0	
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 25.608	€ 4.522	€ 0	
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 27.286	€ 13.310	€ 0	
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 1.105	€ 0	€ 0	
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 871	€ 0	€ 2.871	€ 0	€ 0	
		6 Totaal	€ 871	€ 0	€ 71.058	€ 64.185	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		0	0	Ja		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		0	0	Ja		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		0	0	Ja		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		0	0	Ja		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		0	0	Ja		
		6 Totaal		0	0			
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvantoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)		€ 0	€ 0	€ 0		
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)		€ 0	€ 0	€ 0		
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)		€ 0	€ 0	€ 0		
		6 Totaal		0	0	0		

SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 46.891	€ 0	Ja			
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/04*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	**Onderwijsroute 2022_ deel gemeente** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 407.406	€ 379.660				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 Onroerende zaken - nieuw-bouw	€ 10.077	€ 10.077			
		2	1.2 Onroerende zaken - renovatie	€ 92.046	€ 92.046			
		3	1.3 Onroerende zaken - onderhoud	€ 123.162	€ 123.162			
		4	2.1 Roerende zaken -aankoop	€ 8.144		€ 8.144		
		5	2.2 Roerende zaken - dienstverlening door derden	€ 35.897		€ 35.897		
		6	2.3 Roerende zaken - beheer en exploitatie	€ 63.852		€ 63.852		
		7	3.1 Overige kosten - mengpercentage	€ 46.482			€ 46.482	
		8						
		9						
		10						
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1034987	€ 85.142	€ 0	€ 36.322	€ 0	€ 46.409
		2	1041997	€ 37.716	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1034987	Ja				
		2	1041997	Nee				
		3						
		4						
VWS	H12	**Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H12/01*	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/02*	Eindverantwoording? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H12/03*			
			€ 21.824	Ja	Ja			
VWS	H25	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden (ronde 3)**	Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/01*	Ontvangen Rijksbijdrage (Jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/02*	Totale definitieve exploitatietekort *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/03*	Totale cumulatieve besteding *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/04*	Eindverantwoording *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/05*	
		1	*SPUKIJZ21-22185*	-€ 34.292	€ 34.292	€ 34.292	Ja	
			Naam locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/06*	Betreft periode Nov + dec 2021 of Jan 2022? *Aard controle R* *Indicator: H25/07*	Totale toezegging per locatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/08*	Hoogte definitief exploitatietekort per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/09*	Besteding per locatie *Aard controle R* *Indicator: H25/10*	Cumulatieve besteding per locatie (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H25/11*
		1	*Zwembad Burgum*	*Nov + dec 2021*	€ 21.892	€ 21.892	€ 21.892	€ 21.892
		2	*Zwembad Burgum*	*44562*	€ 12.400	€ 12.400	€ 12.400	€ 12.400
		50						

4.8 Controleverklaring accountant

Wordt separaat toegezonden.